

ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH VE STŘEDOČESKÉM KRAJI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt P- KAP je projektem Národního ústavu pro vzdělávání. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	Analýza potřeb na školách	5
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	5
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“	5
1.2.1	Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti.....	6
1.2.2	Charakteristika datového souboru	6
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ ŠKOLAMI A DALŠÍ HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	7
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY	9
2	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli ve Středočeském kraji	11
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	13
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	14
2.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	15
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	17
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	18
2.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	20
2.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOU, SOŠ A NA GYMNÁZIÍCH	22
3	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě ve Středočeském kraji.....	28
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	30
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	31
3.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	32
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	35
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	36
3.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	37
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	40
4	Podpora polytechnického vzdělávání v Středočeském kraji	46
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	48
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	49
4.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	50
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	52
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	53
4.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	55
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	58

5	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení ve Středočeském kraji	64
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	67
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	68
5.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>68</i>
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	71
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	72
5.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>74</i>
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	77
6	Rozvoj kariérového poradenství ve Středočeském kraji	83
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	85
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	86
6.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>87</i>
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	89
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	90
6.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>92</i>
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	94
7	Podpora inkluzivního vzdělávání ve Středočeském kraji	100
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	102
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	103
7.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>105</i>
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	107
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	109
7.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>110</i>
7.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	113
8	Podpora infrastruktury škol – investiční část	119
8.1	ZÁJEM ŠKOL O ČERPÁNÍ INVESTIC V RÁMCI VE STŘEDOČESKÉM KRAJI	119
8.2	PREFEROVANÉ OBLASTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	120
9	Nepovinné oblasti	123
9.1	DŮLEŽITOST NEPOVINNÝCH OBLASTÍ	123
9.2	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ICT VČETNĚ POTŘEB INFRASTRUKTURY.....	124
9.3	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	126
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI	128
9.5	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	130

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního ústavu pro vzdělávání.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016 (dosběr červen 2016), bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer assisted self interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1365 škol. Z těchto škol se Národnímu ústavu pro vzdělávání vrátilo 1335 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými garanty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2018 a poté v roce 2020 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

1.2.1 Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

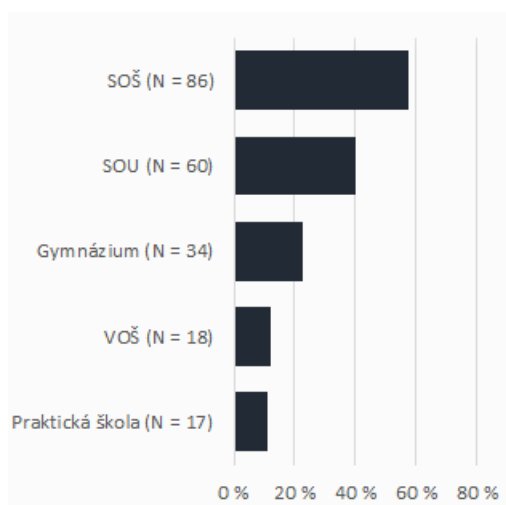
Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihočeský kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Královéhradecký kraj	83	100%	0	0%	0	0%	0	0%	83	100%
Liberecký kraj	51	100%	0	0%	0	0%	0	0%	51	100%
Moravskoslezský kraj	144	100%	0	0%	0	0%	0	0%	144	100%
Pardubický kraj	76	100%	0	0%	0	0%	0	0%	76	100%
Zlínský kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Kraj Vysočina	63	100%	0	0%	0	0%	0	0%	63	100%
Karlovarský kraj	37	100%	0	0%	0	0%	0	0%	37	100%
Olomoucký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Ústecký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Jihomoravský kraj	126	98%	0	0%	0	0%	2	2%	128	100%
Plzeňský kraj	55	98%	0	0%	1	2%	0	0%	56	100%
Středočeský kraj	153	97%	0	0%	1	1%	3	2%	157	100%
Hlavní město Praha	189	90%	3	1%	4	2%	14	7%	210	100%
ČR celkem	1335	98%	3	0%	6	0%	21	2%	1365	100%

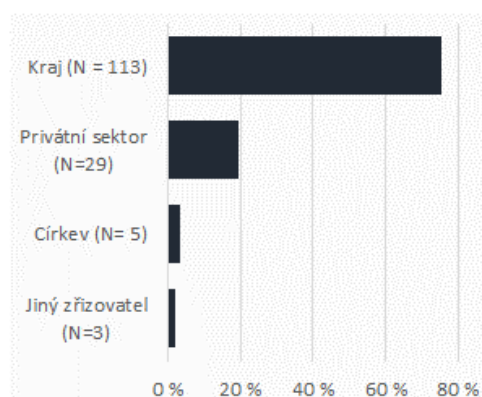
1.2.2 Charakteristika datového souboru

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol Středočeského kraje jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy a vyšší odborné školy. Kromě škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou školy často kombinované a nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ, nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (57 %), dále školy s obory středního vzdělání s výučním listem (40 %), gymnázia (23 %), vyšší odborné školy (12 %), praktické školy (11 %), přičemž konzervatoř není ve Středočeském kraji žádná.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje, a to 75 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (19 %). Školy zřizované církví jsou zde zastoupeny 3 %. Podíl škol, kde je jiný zřizovatel, je pak 2%.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných intervencí školami a další hlavní zjištění

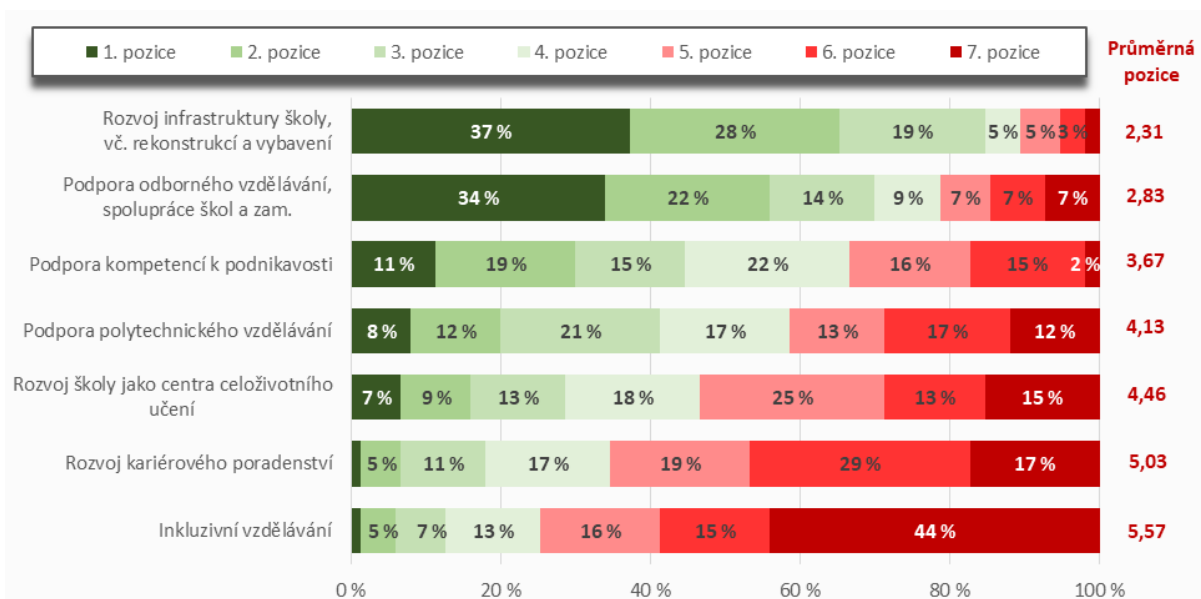
Střední a vyšší odborné školy v ČR měly možnost hodnotit důležitost sedmi povinných oblastí a čtyř nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi je pro střední a vyšší odborné školy ve Středočeském kraji nejvíce důležitá oblast infrastruktury vč. rekonstrukcí a vybavení škol (viz investiční část). Nejvyšší míru důležitosti oblasti infrastruktury přisoudilo 37 % škol, dalších 28 % druhou pozici. Pouze pro 2 % škol je oblast infrastruktury nejméně důležitá z uvedených povinných oblastí.

Na dalším druhém místě je podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Až 34 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a 22 % ji přisuzuje druhou pozici. Třetí nejdůležitější oblastí podle škol je podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě, kterou školy nejčastěji uvádějí na čtvrtém místě (nejdůležitější je však až pro 11 % škol). Na čtvrtém místě je oblast polytechnického vzdělávání, u které je rozmístění pozic míry důležitosti soustředěné zejména okolo třetí a šesté pozice (21 %, a tedy nejvíce škol, jí přisuzuje třetí místo důležitosti, přičemž 17 % ji zařadilo na čtvrtou a stejný podíl následně na šestou pozici) a pouze 8 % škol ji považuje za nejdůležitější.

O něco nižší celkovou důležitost přisuzují školy rozvoji škol jako center celoživotního učení. Pouze pro malou část škol je tato oblast zdaleka nejdůležitější (první pozice), obvykle ji školy přisuzují nižší míru důležitosti (v závislosti také na typu školy).

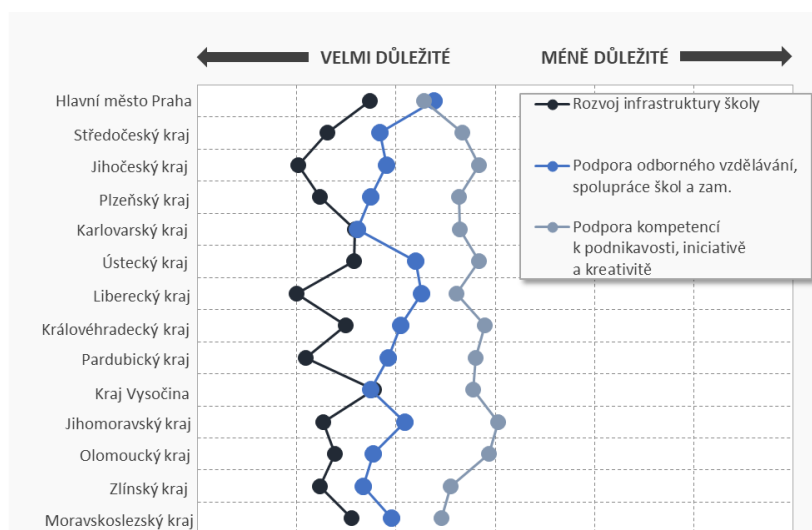
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami ve Středočeském kraji přisuzována nejmenší důležitost inkluzivnímu vzdělávání a rozvoji kariérového poradenství. Rozvoj kariérového poradenství dohromady na předposlední a poslední pozici umístila téměř polovina škol (46 %) a naopak za nejdůležitější ji považuje pouze 5 % škol. Oblast rozvoje inkluzivního vzdělávání umístila na poslední pozici téměř polovina škol a na první místo ji staví opět pouhých 5 %.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán ve Středočeském kraji

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol – rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů a podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě – jsou hodnoceny odlišně v jednotlivých krajích.

Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí téměř ve všech krajích, zejména pro školy v krajích Libereckém,

Jihočeském a Pardubickém. V krajích Vysočina a Hlavní město Praha je důležitost této oblasti pro školy ve srovnání s ostatními kraji relativně nižší. Ve Středočeském kraji dosahuje důležitost této oblasti ve srovnání s ostatními kraji spíše průměrných hodnot.

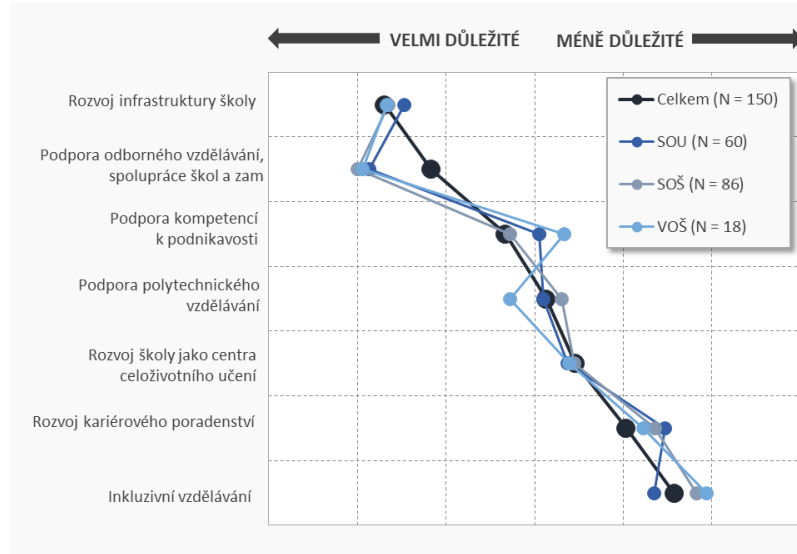
Důležitost podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů je deklarována především ve Zlínském a Karlovarském kraji a v Kraji Vysočina. Relativně nejméně důležitá je pro kraj Hlavní město Praha (školy v Praze přisuzují vyšší důležitost podpoře kompetencí k podnikavosti než podpoře odborného vzdělávání). Ve Středočeském kraji je tato oblast ve srovnání s ostatními kraji opět průměrně důležitá.

Podpora kompetencí k podnikavosti je považována za vysoce důležitou zejména v Hlavním městě Praha, dále v Moravskoslezském a Zlínském kraji. Jihomoravský a Olomoucký kraj uvádí relativně nízkou míru důležitosti této oblasti. Středočeský kraj je v porovnání s ostatními umístěn opět spíše průměrně.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných intervencí podle typu školy

Hodnocení důležitosti povinných oblastí školami pro Krajský akční plán se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí ve Středočeském kraji – SOU, SOŠ a VOŠ

SOU, SOŠ a VOŠ ve Středočeském kraji vyzdvihují především důležitost podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli. Větší důraz kladou také na rozvoj infrastruktury školy vč. rekonstrukcí a vybavení škol.

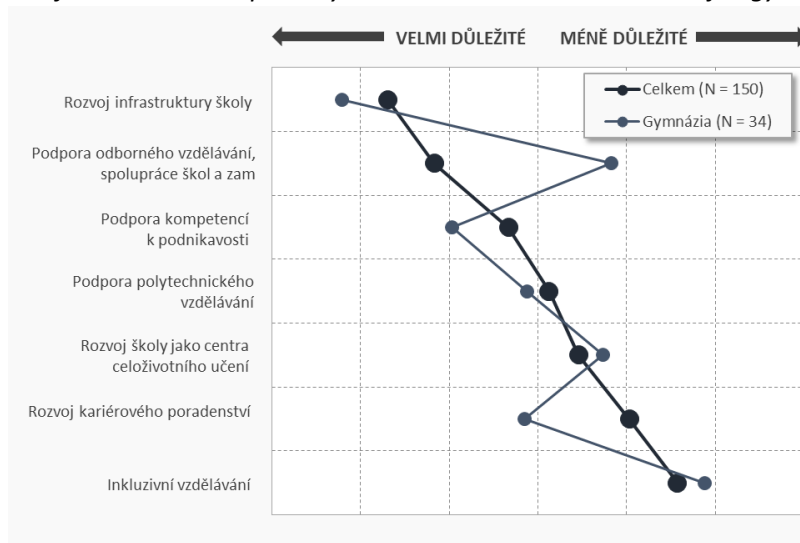
SOU zdůrazňují rozvoj školy jako centra celoživotního učení a podporu kompetencí k podnikavosti. SOŠ a VOŠ považují dále za důležité

oblasti: rozvoj školy jako centra celoživotního učení, podpora kompetencí k podnikavosti.

Z povinných oblastí je pro SOU, SOŠ a VOŠ relativně nejméně důležitý rozvoj kariérového poradenství a inkluzivní vzdělávání.

Ve srovnání s celkovými výsledky hodnocení povinných oblastí všech typů škol Středočeského kraje je pro SOU, SOŠ a VOŠ výrazně důležitější podpora odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů a naopak je méně důležitá oblast podpory kompetencí k podnikavosti (jiné typy škol přisuzují této oblasti vyšší důležitost). Pro VOŠ má dále větší význam podpora polytechnického vzdělávání. SOŠ a VOŠ vyjádřily relativně nízkou míru důležitosti oblasti inkluzivního vzdělávání. SOU tuto oblast naopak považují za důležitější než jiné typy škol.

Graf 7: Prioritizace povinných oblastí ve Středočeském kraji – gymnázium

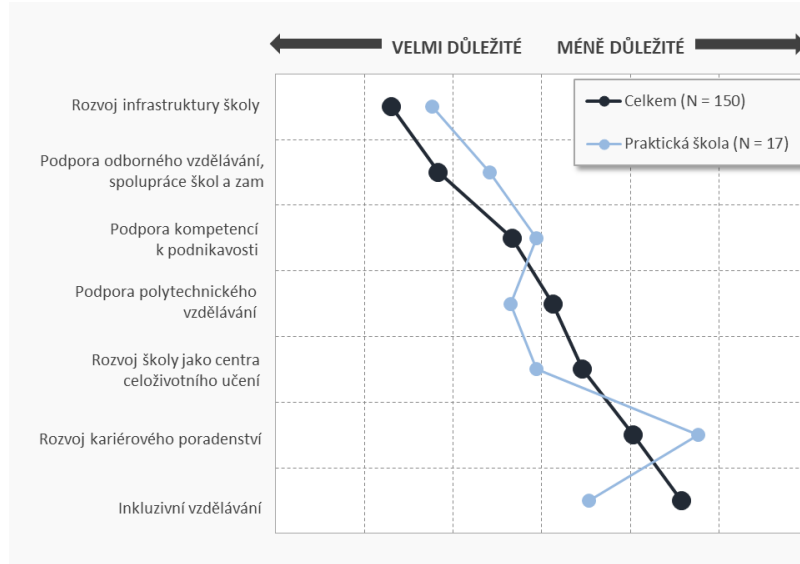

V případě gymnázií je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy, dále pak na podporu kompetencí k podnikavosti a podporu polytechnického vzdělávání. Ve větší míře dávají gymnázia také do popředí zájmu rozvoj kariérového poradenství. Rozvoj škol jako center celoživotního učení a inkluzivní vzdělávání považují v porovnání s ostatními typy škol za méně významnou oblast a velmi malou důležitost oproti

ostatním typům přisuzují gymnázia podpoře odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Na základě porovnání důležitosti jednotlivých oblastí gymnázií s celkovým hodnocením všech škol v kraji vyplývá, že pro gymnázia je výrazně více důležitá oblast podpory kompetencí k podnikavosti, dále také oblast infrastruktury školy, rozvoj kariérového poradenství, ale i podpora polytechnického vzdělávání. Naopak výrazně menší důležitost připisují gymnázia oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí ve Středočeském kraji – praktická škola

Pro praktické školy je prioritou oproti ostatním především polytechnické vzdělávání a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Naopak o něco menší důležitost přisuzují oblasti rozvoje infrastruktury školy a podpoře odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli.

Z dalších oblastí je pak pro praktické školy méně důležitá podpora kompetencí k podnikavosti. Relativně nejmenší

důležitost přisuzují rozvoji kariérového poradenství.

Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší důraz zejména na podporu polytechnického a inkluzivní vzdělávání. Naopak menší důraz kladou praktické školy na rozvoj infrastruktury škol, podporu odborného vzdělávání i rozvoji kariérového poradenství.

2 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli ve Středočeském kraji

Odborné nebo též profesní vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je spolupráce škol a zaměstnavatelů, která umožňuje žákům a studentům osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je ovšem nezastupitelná především při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku, ale významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, napomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a získat reálnou představu o tom, co je čeká.

Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce. Odborné vzdělávání je nemyslitelné především bez aktivního kontaktu školské a zaměstnavatelské sféry. Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí však byla v 90. letech 20. století přerušena a došlo tak k odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů.

Někteří zaměstnavatelé svou nespokojenost řešili zřízením tzv. firemních škol, které však nezajišťují duální vzdělávání po vzoru Německa či Rakouska. Hlasy volající po zavedení duálního systému vzdělávání se však stále ozývají, avšak firemní ani školské prostředí na tuto výraznou systémovou změnu není dostatečně připravené.

Samotná spolupráce škol a zaměstnavatelů však v mnoha ohledech postrádá legislativní ukotvení a je tedy založena především na dobrovolnosti a iniciativě jedné, či v ideálním případě obou stran. Novela školského zákona z roku 2016 klade školám za povinnost vyvíjet větší úsilí při spolupráci se zaměstnavateli – i tak zůstává zodpovědnost za přípravu žáků, a to i za přípravu poskytovanou na pracovištích zaměstnavatelů, formálně na školách, byť prakticky může a měla by být sdílená. I z tohoto důvodu nabývá spolupráce škol a zaměstnavatelů různých forem a podob. Odlišnosti jsou patrné s ohledem na velkou oborovou šíři, a to i napříč jednotlivými regiony, dále v závislosti na velikosti, přístupu a možnostech konkrétních firem a na schopnostech a strategii jednotlivých škol. Důležité však je, aby vzájemná, stabilní a dlouhodobá spolupráce přinášela benefity všem třem stranám, tedy škole, zaměstnavateli a především žákovi.

Často se také liší očekávání obou stran. Avšak **to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s potřebami trhu práce (aktuálními i budoucími)**. Stát i zaměstnavatelé se snaží na regionální, ale i na celostátní úrovni propagovat odborné vzdělávání jako rovnocennou, dlouhodobou a atraktivní perspektivu pro profesní život.

Hlavní zjištění

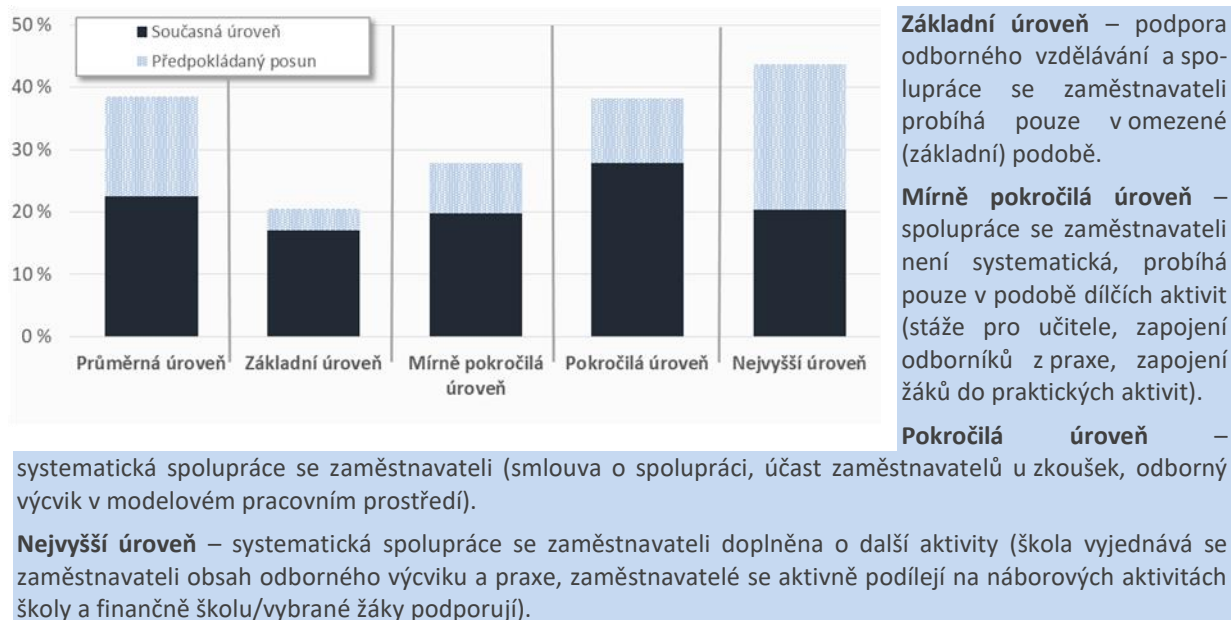
- Většina škol se v rámci této oblasti zaměřuje na systematickou spolupráci se zaměstnavateli (pokročilá úroveň), případně jsou činnosti podporující systematickou spolupráci se zaměstnavateli o další aktivity doplňovány (především SOU, SOŠ a VOŠ). Vzhledem k akcentaci důležitosti této oblasti chce většina škol systematickou spolupráci se zaměstnavateli dále rozvíjet, podporovat ji dalšími dílčími aktivitami a posunout se na nejvyšší možnou úroveň (opět SOU, SOŠ, VOŠ).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na realizaci odborného výcviku/praxe na pracovištích zaměstnavatelů a na zapojování odborníků z praxe do výuky (především SOU, SOŠ a VOŠ). Odbornému výcviku na pracovištích zaměstnavatelů přikládají školy také velkou důležitost a je jejich prioritní aktivitou v této oblasti. Gymnázia vyvíjejí aktivitu především v zajišťování přednášek a zapojování odborníků z praxe ve výuce, zhruba čtvrtina z nich se však na spolupráci se zaměstnavateli vůbec nesoustředí a preferuje spolupráci s VŠ.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nezájmem firem o spolupráci – tento problém zmiňují především SOU a praktické školy nebo narážejí na omezenou možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (SOŠ, VOŠ a praktické školy). Školy dále uvádějí nedostatečnou disciplinovanost a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění před vstupem na pracoviště (tyto problémy zmiňují častěji SOU a SOŠ). Gymnázia se v oblasti spolupráce se zaměstnavateli angažují v menší míře, jedním z důvodů je i malá dostupnost firem vhodných pro daný obor, často však uvádí, že nenarážejí na žádné překážky.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik a pro zajištění praxí žáků (SOU, SOŠ, VOŠ i praktické školy). Školy dále zdůrazňují potřebu stáží žáků v zahraničních firmách (SOŠ, gymnázia i VOŠ) a odborný výcvik/praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů (SOU, VOŠ a praktické školy). Ačkoliv gymnázia o tuto oblast nevykazují výrazný zájem, v případě, že tomu tak je, zmiňují potřebu přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (což platí i pro praktické školy) a stáže pro pedagogy na pracovištích.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Většina škol se v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli zaměřuje na systematickou spolupráci se zaměstnavateli (pokročilá úroveň – 28 %) – školy se snaží rozvíjet sledovanou oblast systematickou spolupráci se zaměstnavateli (školy mají smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek na školách, odborný výcvik je realizován v modelovém pracovním prostředí). Školy vykonávají také řadu aktivit rámci mírně pokročilé úrovně (20 %), kde není spolupráce se zaměstnavateli systematická, ale probíhá v podobě dílčích činností. Dále školy vykonávají také řadu aktivit v rámci nejvyšší úrovně (20 %). Systematická spolupráce se zaměstnavateli je v takových případech doplňována dalšími dílčími aktivitami (například vyjednávání obsahu odborného výcviku a praxe se zaměstnavateli, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školy nebo vybrané žáky podporují). V nejmenší míře je realizována činnost spadající do základní úrovně (17 %), kdy je spolupráce se zaměstnavateli a podpora odborného vzdělávání realizována pouze v omezené (základní) podobě.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje odborného vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 23 %) – školy deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Silný zájem o rozvoj oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je koneckonců dobře patrný také z prioritizace povinných oblastí intervencí – tato oblast je ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi hodnocena jako druhá nejdůležitější. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 10 %) a rozvojem činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 8 %).

Graf 9: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz Příloha 1), jsou na většině **SOU, SOŠ a VOŠ** realizovány činnosti s prvky systematické spolupráce se zaměstnavateli (pokročilá úroveň – 42 % SOU, 39 % SOŠ a 37 % VOŠ) – tyto školy mají se zaměstnavateli smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek a odborný výcvik probíhá v modelovém pracovním prostředí. SOU, SOŠ i VOŠ zároveň plánují se v budoucnu zaměřit na rozšiřování systematické spolupráce se zaměstnavateli o další dílčí aktivity a posunout se tak na nejvyšší úroveň v rámci této oblasti.

V rámci **gymnázií** je rozvíjena spolupráce se zaměstnavateli převážně na základní úrovni a probíhá v omezené podobě. Předpokládaný posun škol je v této oblasti obecně nízký.

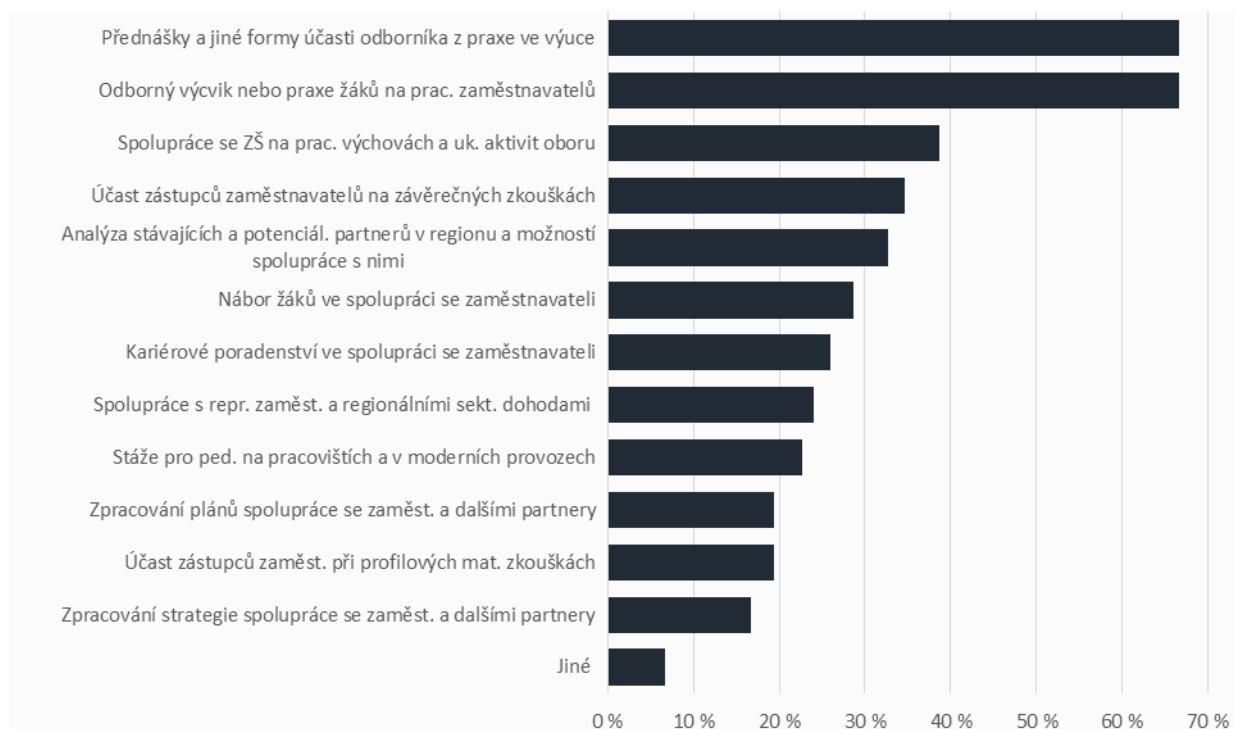
Spolupráce **praktických škol** se zaměstnavateli probíhá nejčastěji pouze v omezené podobě (základní úroveň – 21 %), případně jsou zde provozovány spíše sporadické dílčí aktivity (mírně pokročilá úroveň – 13 %). Předpokládaný posun škol je v této oblasti obecně nízký.

2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli patří mezi nejčastější aktivity zajišťování odborného výcviku nebo praxe žáků přímo na pracovištích zaměstnavatelů a zapojování odborníků z praxe do přednášek a jiných forem výuky (67 %). Celkem 34 % středních a vyšších odborných škol spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru.

V menší míře školy dále zajišťují účast zástupců z řad zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (35 %), provádějí analýzu stávajících a potencionálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce s nimi (33 %), provádějí nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (29 %) uskutečňují kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (26 %), spolupracují s reprezentací zaměstnavatelů a regionálními sektorovými dohodami (24 %) či spoluvytvářejí stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (23 %).

Graf 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

Z hlediska zaměření škol (viz Příloha 2) jsou v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů nejvíce aktivní **střední odborná učiliště a střední i vyšší odborné školy**. SOU (89 %), SOŠ (93 %) a VOŠ (89 %) se v rámci rozvoje této oblasti zaměřují především na odborný výcvik a praxe žáků u zaměstnavatelů. SOU dále na zajištění účasti zaměstnavatelů u zkoušek (78 %) a v menší míře na zapojení odborníků z praxe do výuky a přednášek v rámci studia (67 %). SOŠ také zapojují odborníky z praxe do výuky a přednášek (80 %) a spolupracují se základními školami na pracovních aktivitách

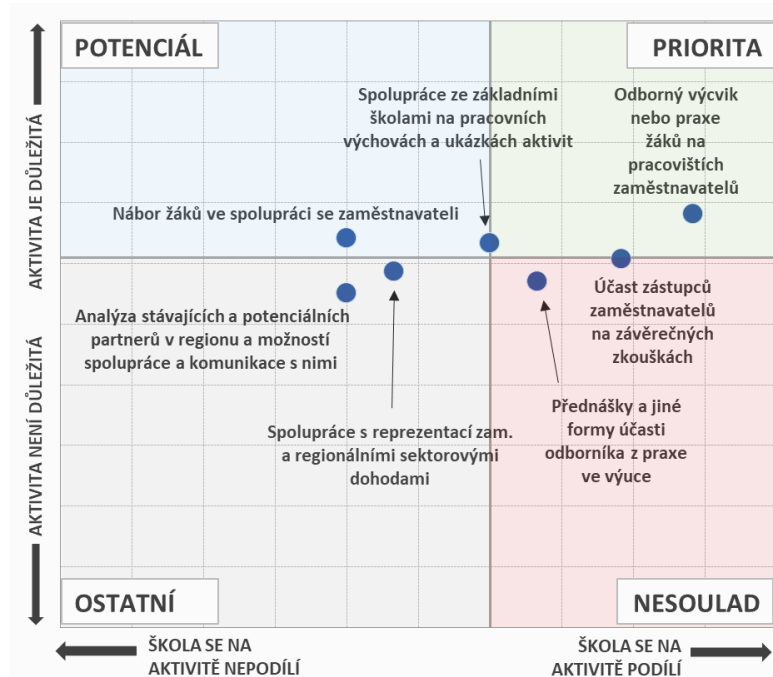
a ukázkách oboru (50 %). Vyšší odborné školy se v této oblasti výrazně angažují v zajišťování přednášek a účasti odborníka z praxe ve výuce (83 %). Z dalších aktivit zajišťuje polovina z nich odborný výcvik žáků na pracovištích zaměstnavatelů.

Méně aktivní jsou **gymnázia**. O nich se dá říci, že se soustředí ve větší míře pouze na zapojení odborníků z praxe do výuky (56 %), na další pozici v četnosti zastoupení u nich pak stojí spíše spolupráce s vysokými školami namísto zaměstnavatelů (26 %) a na aktivitu v podobě rozvíjení kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli se soustředí už jen pouhých 18 %. V případě praktických škol jsou aktivity v rámci podpory odborného vzdělávání zaměřené na zajištění odborného výcviku či praxe žáků přímo u zaměstnavatelů (41 %) a zhruba třetina jich pořádá přednášky odborníků z praxe nebo spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit (35 % v obou případech).

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Vzhledem k oborovému zaměření SOU je zcela logické, že se činnost soustředí primárně v odborném výcviku nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (88 %). Ve většině SOU je zajištěna účast zástupců zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek (78 %), do značné míry jsou také zapojeni odborníci z praxe do výuky (67 %). 60 % škol spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru a 47 % SOU spolupracuje s reprezentací zaměstnavatelů ve vyučovaných oborech, případně s regionálními sektorovými dohodami. Mezi další častěji zmiňované aktivity lze zařadit nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli a analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (obojí 40 %).

Graf 11: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

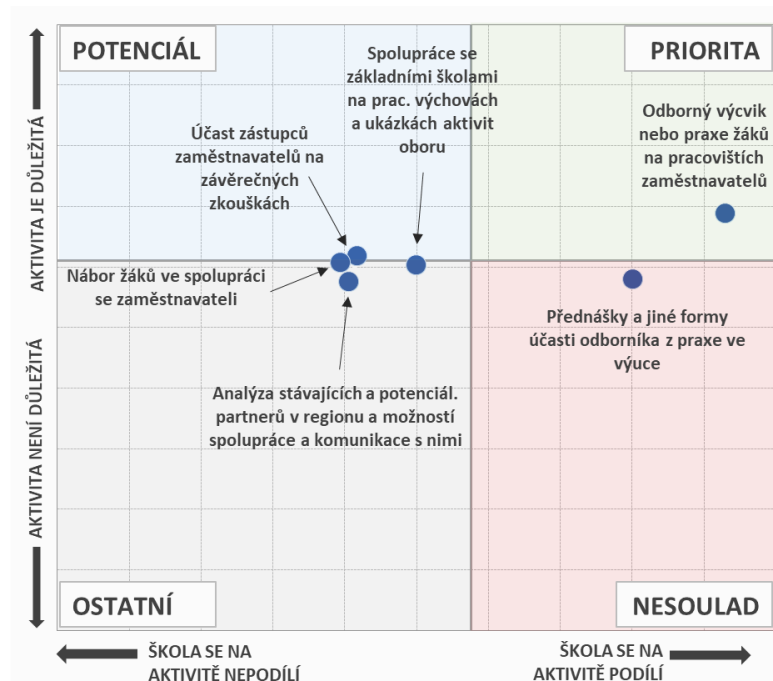
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro SOU je především odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů. Na této aktivitě se školy podílejí nejvíce a zároveň je školami vnímána jako nejvíce důležitá. Vysoká míra důležitosti je SOU přisuzována také spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru a náboru žáků ve spolupráci se zaměstnavateli – na těchto aktivitách se nicméně SOU nepodílejí v takové míře, jako je tomu u odborného výcviku na

pracovištích zaměstnavatelů. Z hlediska realizovaných aktivit se SOU soustředí více na zajištění účasti zástupců zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek, deklarovaná důležitost je u této aktivity nicméně mírně nižší.

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli patří mezi nejčastější aktivity SOŠ zajišťování odborného výcviku nebo praxe žáků přímo na pracovištích zaměstnavatelů (93 %). Dalšími nejčastěji zmiňovanými aktivitami jsou: zapojování odborníků z praxe do přednášek

a jiných forem výuky (80 %), spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (50 %). V menší míře již SOŠ zajišťují účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (42 %), provádějí analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce a komunikace s nimi (41 %) či nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (40 %).

Graf 12: Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

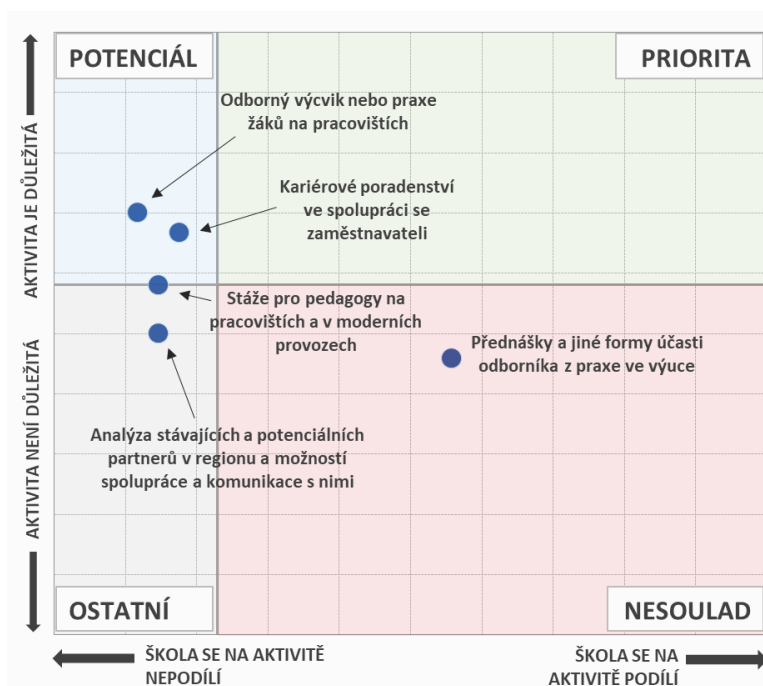
Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit je pro SOŠ prioritou odborný výcvik a praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Tato aktivita je realizována téměř všemi SOŠ a je jí zároveň přisuzována největší důležitost. Za další prioritu pro SOŠ lze označit účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách – ve srovnání s hlavní prioritou (odborný výcvik u zaměstnavatelů) je tato aktivita realizována v menší míře, nicméně ji SOŠ hodnotí jako poměrně důležitou.

Ačkoliv se SOŠ v rámci svých aktivit soustředí i na přednášky

a účast odborníků z praxe ve výuce, přisuzují této aktivitě nižší míru důležitosti ve srovnání s ostatními činnostmi. Za relativně důležité považují SOŠ i další aktivity: nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli, spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit v oboru a analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu s možností spolupráce a komunikace s nimi. Tyto činnosti jsou nicméně ve srovnání s ostatními realizovány v menší míře a můžou představovat určitý potenciál v dalším rozvoji škol v oblasti odborného vzdělávání.

Gymnázia rozvíjejí tuto oblast především prostřednictvím zapojování odborníků z praxe do výuky např. formou přednášek (56 %). Gymnázia často zmiňují, že spolupráce se zaměstnavateli není prioritou školy (26 %) a spíše se zaměřují na spolupráci s VŠ. Poslední častěji zmiňovanou aktivitou je rozvíjení kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (18 %). Pokud jde o ostatní zmiňované aktivity, jsou gymnázii realizovány spíše sporadicky (15 %) a v omezené míře. Ať už jde o stáže pro pedagogy na pracovištích, analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce s nimi či odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů.

Graf 13: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska srovnání četnosti vykonávaných aktivit a jejich přisuzované důležitosti, je pro gymnázia prioritou kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli.

Největší důležitost je gymnázii přisuzována odbornému výcviku nebo praxi žáků na pracovištích, nicméně tato činnost není školami rozvíjena ve větší míře. Aktivita – stáže pro pedagogy i analýza stávajících potenciálních partnerů v regionu s možností spolupráce představují pro gymnázia určitý potenciál pro další rozvoj této oblasti.

Gymnázia se primárně zaměřují na zajištění účasti odborníků z praxe ve výuce předmětů, deklarovaná důležitost této činnosti nicméně není ve srovnání s ostatními zmiňovanými aktivitami příliš vysoká.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj odborného vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli, školy ve Středočeském kraji nejčastěji zmiňují nezáměr firem o spolupráci (38 %). Druhé nejčastěji zmiňované problémy jsou nedostatečná disciplinovanost a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí a omezená možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (36 %).

Graf 14: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Mezi další nejčastěji zmiňované překážky patří finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatelů (33 %), dále malou dostupnost firem vhodných pro vyučovaný obor a zaměření (32 %) a 24 % škol uvádí, že firmy sice mají o spolupráci zájem, nicméně nemohou spolupráci ve svých podmínkách organizovat. Relativně velká část škol uvádí, že v této oblasti nenaráží na žádné překážky (22 %).

Školy dále uvádějí jako překážku vysoké požadavky firem z hlediska standardu práce, zručností a dovedností, kterých žáci na SŠ ještě nemohou dosahovat (19 %), finanční nákladnost spolupráce (19 %) a nižší zájem zaměstnavatelů o účast při závěrečných zkouškách a maturitách (16 %).

Z hlediska typu školy (viz Příloha 3) stejně jako nejvíce aktivit v oblasti odborného vzdělávání vykonávají **SOU, SOŠ a VOŠ**, tak i nacházejí nejvíce překážek v oblasti rozvoje této oblasti. SOŠ zmiňují jako největší překážku finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (49 %). Tento problém zmiňuje také 52 % SOU jako druhou nejčastější překážku, přičemž na prvním místě se u SOU nachází nedostatečná disciplinovanost a motivace žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (58 %). Třetím nejčastějším problémem je pro učiliště nezáměr firem o spolupráci (47 %). 45 % SOŠ dále uvádí jako překážku omezenou možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků a stejný podíl i nedostatečnou disciplínu a motivaci žáků pro práci v reálném pracovním prostředí.

V případě **VOŠ** je přesně u poloviny z nich v souvislosti s překážkami zmiňován problém, kdy se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků. Dále mají zájem o spolupráci, ale nemohou ji ve svých podmínkách zorganizovat či nemají zájem o účast na závěrečných zkouškách (obě 44 %).

Vzhledem k oborovému zaměření **gymnázií** školy v této oblasti většinou na žádné překážky nenarážejí (38 %). Pokud ano, týká se to omezené dostupnosti firem vhodných pro daný obor a zaměření (29 %) a 24 % jich uvádí, že spolupráce se zaměstnavateli není prioritou školy.

Praktické školy nejčastěji naráží na to, že se firmy nemohou vzdělávacím potřebám žáků přizpůsobit, na nezáměr o spolupráci, na malou dostupnost firem vhodných pro obor a zaměření a také nedostatečnou disciplínu a motivaci žáků se uplatnit v praxi (vždy 35 %).

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory odborného vzdělávání by školám nejvíce pomohly stáže žáků v zahraničních firmách pro zlepšení jazykové přípravy (58 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (56 %), finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty (55 %), včetně úhrady zdravotních prohlídek. Školy dále často zmiňují zajištění odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (55 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (53 %), účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů nebo odborného výcviku (52 %) a polovina škol také zmiňuje vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku pro rozvoj jejich odbornosti. 45 % škol pak zmiňuje potřebu tvorby a zvýšení dostupnosti metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku.

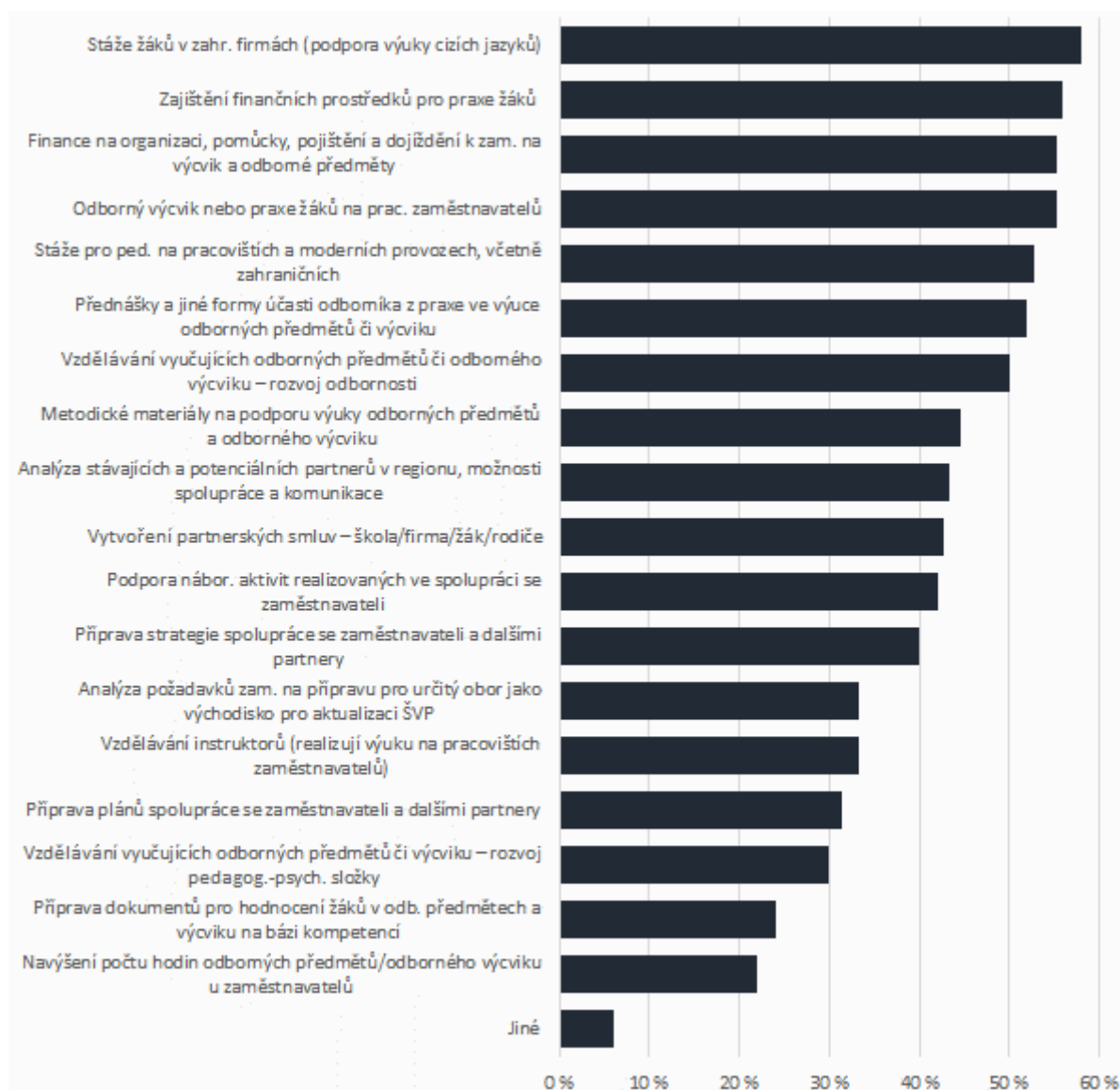
Školy dále uvádějí potřebu zpracovat analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, vytvoření partnerských smluv mezi školou, zaměstnavatelem, žákem a jeho rodiči (obojí 43 %) a podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (42 %).

Mezi další častěji zmiňovaná opatření patří příprava strategie spolupráce (40 %) a plánů spolupráce (31 %) se zaměstnavateli a dalšími partnery, analýzu požadavků vybraných zaměstnavatelů na přípravu pro konkrétní obor, která by byla východiskem pro aktualizaci ŠVP či potřeba vzdělávání instruktorů na pracovištích zaměstnavatelů (obojí 33 %).

Necelá třetina škol také zmiňuje potřebu rozvoje pedagogicko-psychologické složky u vzdělávání vyučujících odborných předmětů (30 %).

v menší míře dále zmiňují navýšení počtu hodin odborných předmětů nebo odborného výcviku, vzdělávání instruktorů (24 %) a přípravu dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech (22 %).

Graf 15: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Když se zaměříme na typ školy (viz Příloha 4), v rámci opatření **SOU** zdůrazňují především důležitost financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění žáků k zaměstnavatelům na odborný výcvik a na zajištění praxe žáků (75 % a 72 %) a v 72 % také rozvoj odbornosti díky vzdělávání vyučujících odborných předmětů a cvičení. **SOŠ** jsou význačně zaměřením na praxe žáků – nejčastěji uvedly potřebu stáží žáků v zahraničních firmách k podpoře výuky cizích jazyků (77 %), 74 % pokládá za prioritu odborný výcvik či praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a 72 % pak zdůrazňuje potřebu zajištění financí pro tyto praxe.

VOŠ se shodují v potřebě praxe a zajištění stáží pro žáky na pracovištích (83 %), odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích (72 %) a financích na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty (také 72 %).

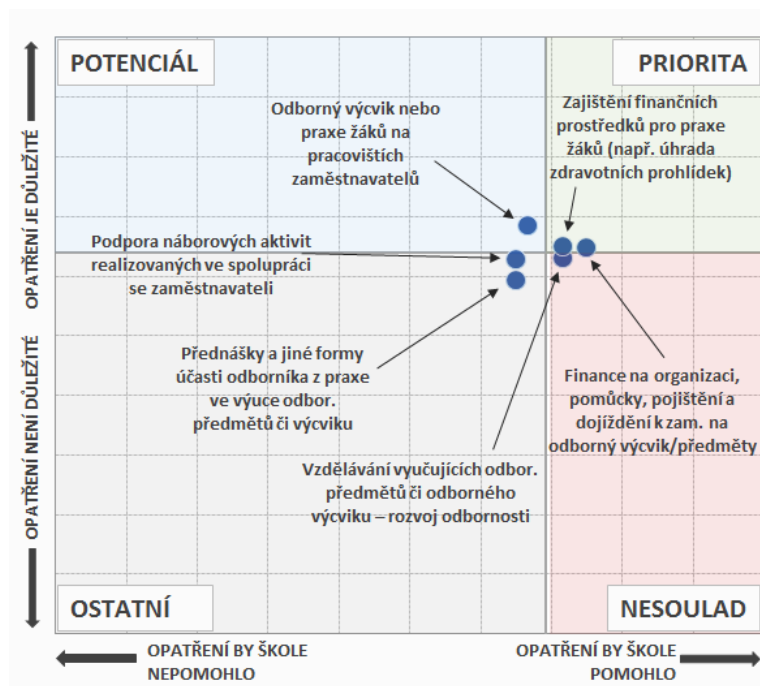
Gymnázia taktéž doporučují především zajištění stáží žáků v zahraničních firmách jako podporu výuky cizích jazyků a přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (obojí 32 %). 29 % gymnázií zmiňuje také potřebu stáží pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech.

Praktické školy zdůrazňují potřebu odborného výcviku žáků na pracovištích zaměstnavatelů (59 %). 53 % praktických škol je pak pro zajištění finančních prostředků pro praxe žáků a v neposlední řadě také pro lepší spolupráci se zaměstnavateli a potenciálními partnery, a to jak ze strany analýzy stávajících i potenciálních partnerů v regionu, tak i následně samotné přípravy strategií spolupráce s těmito partnery.

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

SOU by v dalším rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (75 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (72 %). Z dalších opatření také 72 % SOU zdůrazňuje potřebu rozvoje odbornosti pomocí vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku. Dalších 67 % přisuzuje důležitost odbornému výcviku či praxím žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Stejný podíl učilišť považuje za důležité stáže pro pedagogy na pracovištích a také účast odborníka z praxe ve výuce (65 %).

Graf 16: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

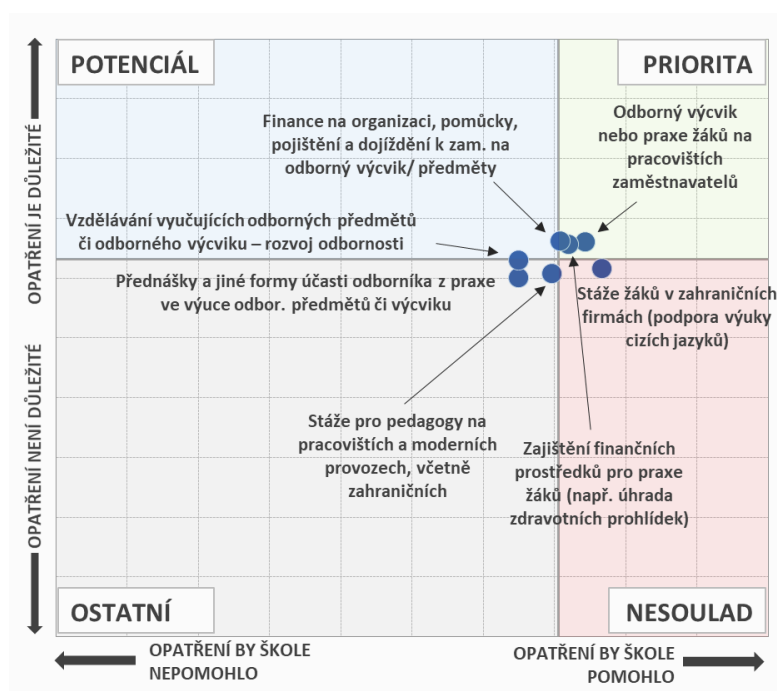
Mezi hlavní priority SOU v oblasti opatření patří odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích, následně zajištění finančních prostředků pro praxi žáků a také na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění žáků na praxi k zaměstnavatelům. SOU zajištění těchto finančních prostředků uvádějí v hojné míře a současně jim přikládají i vysokou důležitost.

Potenciál lze vysledovat u samotného zajištění odborného výcviku žáků na pracovištích zaměstnavatelů. SOU toto opatření zmiňují méně často než zajištění dostatečných finančních prostředků, nicméně je školami

považováno za velmi důležité. Částečný potenciál lze spatřovat i v podpoře náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, protože školy těmto náborům přikládají značnou důležitost. Vzdělávání vyučujících odborných předmětů a účast odborníků z praxe ve výuce považují SOU za méně důležité, avšak velká část SOU se zároveň domnívá, že právě rozvoj odbornosti vyučujících byl této oblasti prospěšný a opatření se tak nachází v jistém nesouladu.

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními v oblasti rozvoje odborného vzdělávání, která uvádí 77 % SOŠ jsou stáže žáků v zahraničních firmách, odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (74 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (72 %) a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na výcvik či praxe (71 %). SOŠ dále zdůrazňují i potřebu stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (70 %). Relativně méně častá je potřeba účasti odborníků z praxe ve výuce v rámci oborové nabídky vzdělávání vyučujících odborných předmětů a odborného výcviku ve smyslu rozvíjení odbornosti (obojí 65 %).

Graf 17: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

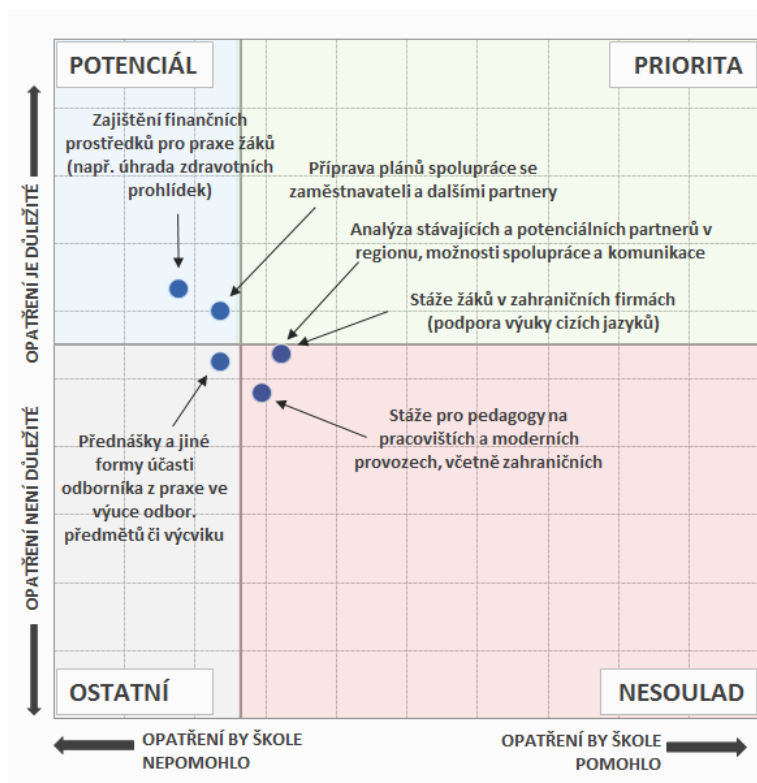

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také důležitost sledovaných opatření, stává se prioritou zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (úhrada zdravotních prohlídek) a samotný odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů – tato opatření jsou SOŠ vnímána jako nejvíce potřebná a zároveň jsou školami hodnocena jako nejvíce důležitá.

Určitý nesoulad lze naopak vypořádat v případě stáží žáků v zahraničních firmách, které by zároveň mohly podpořit výuku cizích jazyků – ačkoliv SOŠ hodnotí toto opatření jako velmi potřebné, jeho důležitost není ve srovnání s ostatními sledovanými opatřeními tak vysoká. Relativně vyšší důležitost můžeme pozorovat také u opatření, které se týká vzdělávání vyučujících odborných předmětů ve smyslu rozvoje odbornosti a účasti odborníků z praxe ve výuce odborných předmětů, kde tedy lze spatřovat jistý potenciál.

Gymnáziím by ve vazbě na rozvoj spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohly stáže žáků v zahraničních firmách a analýza možností spolupráce a komunikace se stávajícími a potenciálními partnery v regionu (obojí 32 %). Dále pak zajištění stáží pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (29 %) a účast odborníků z praxe ve výuce např. formou přednášek (24 %). Mezi další opatření můžeme zařadit přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (také 24 %) a zajištění finančních prostředků na praxe žáků (18 %).

Graf 18: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Do prioritních opatření lze částečně zařadit stáže pro žáky v zahraničních firmách a analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace s nimi. Tato opatření jsou školami zmiňována nejčastěji, ale gymnázia jim přisuzují mírně podprůměrnou důležitost.

Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. formou úhrady zdravotních prohlídek) a přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery jsou gymnáziím zmiňována méně, ale gymnázia jim přisuzují vysokou míru důležitosti. Tato opatření mohou vytvářet pro školy do budoucna určitý potenciál.

Stáže pro pedagogy na moderních pracovištích jako možná podpora výuky cizích jazyků jsou sice uváděny gymnáziím velice často, ale současně tomuto opatření nepřikládají větší význam. Nachází se tedy v určitém nesouladu.

2.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOU, SOŠ a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (63 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (55 % škol)	Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (50 % škol)
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (48 % škol)		Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (45 % škol)
úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (42 % škol)	Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90 % žáků netechnických oborů, praxe pak 90 % žáků maturitních oborů. (42 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (88 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (78 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (67 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (60 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (47 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (40 % škol) - Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (40 % škol)	- Nezájem firem o spolupráci se školami (58 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (52 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (47 % škol) - Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (45 % škol) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (35 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (30 % škol) - Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (30 % škol)	- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (75 % škol) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (72 % škol) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (72 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (67 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (65 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (65 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (80 % škol)	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (72 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (70 % škol)		
Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (67 % škol)	Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (65 % škol)	
	Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (65 % škol)	

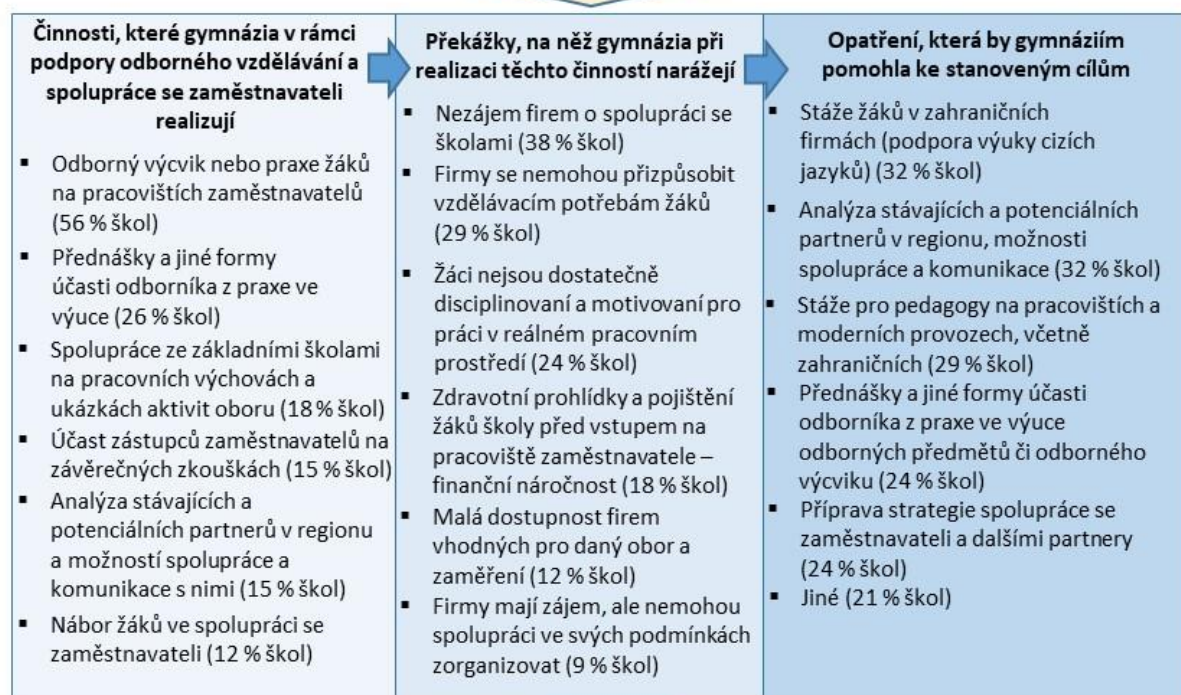
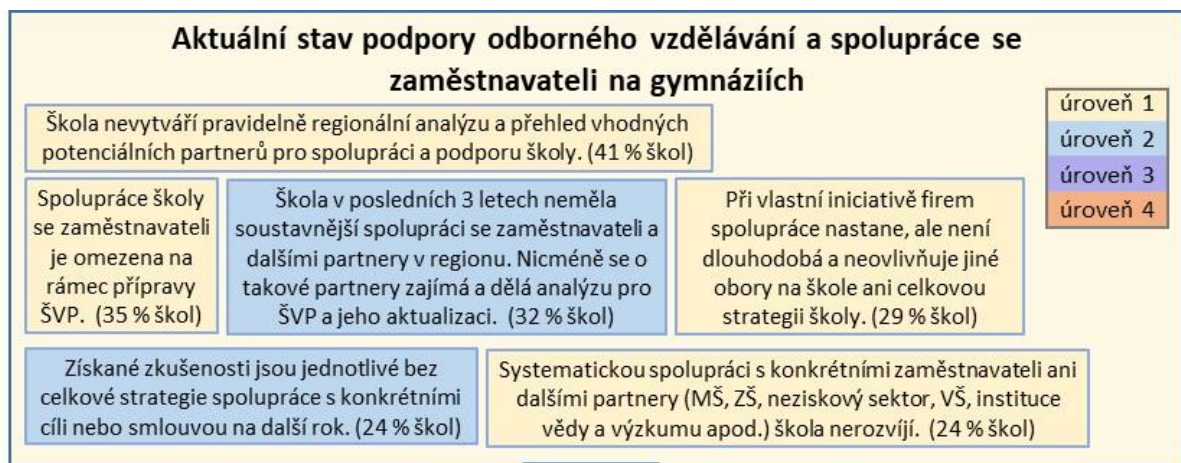
*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOŠ			
Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle potřeb. (51 % škol)		Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (50 % škol)	
Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (48 % škol)		Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (45 % škol)	
úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4	V rámci projektů (ESF, programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) zapojuje škola žáky do praktických aktivit. (37 % škol)	Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 2 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 35% žáků technických a 50% žáků netechnických oborů, praxe pak 70% žáků maturitních	
		Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90% žáků netechnických oborů, praxe pak 90% žáků maturitních oborů. (37 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (93 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (80 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (50 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (42 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (41 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (40 % škol)	- Nezájem firem o spolupráci se školami (49 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (45 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (45 % škol) - Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (43 % škol) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (34 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (33 % škol)	- Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (77 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (74 % škol) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (72 % škol) - Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (71 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (70 % škol) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (65 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (65 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovily SOŠ			úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (78 % škol)			
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (67 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (64 % škol)	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (63 % škol)	
Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (62 % škol)	Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90% žáků netechnických oborů, praxe pak 90% žáků maturitních oborů. (59 % škol)		
Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (58 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (58 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-11 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 1: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N = 60)	Průměrná úroveň	32 %	+ 20 %
	Základní úroveň	9 %	+ 1 %
	Mírně pokročilá úroveň	18 %	+ 5 %
	Pokročilá úroveň	42 %	+ 12 %
	Nejvyšší úroveň	31 %	+ 32 %
SOŠ (N = 86)	Průměrná úroveň	30 %	+ 20 %
	Základní úroveň	13 %	+ 3 %
	Mírně pokročilá úroveň	25 %	+ 7 %
	Pokročilá úroveň	39 %	+ 11 %
	Nejvyšší úroveň	28 %	+ 32 %
Gymnázium (N = 34)	Průměrná úroveň	7 %	+ 7 %
	Základní úroveň	32 %	+ 6 %
	Mírně pokročilá úroveň	19 %	+ 11 %
	Pokročilá úroveň	4 %	+ 9 %
	Nejvyšší úroveň	3 %	+ 4 %
VOŠ (N = 18)	Průměrná úroveň	33 %	+ 12 %
	Základní úroveň	3 %	+ 4 %
	Mírně pokročilá úroveň	21 %	+ 4 %
	Pokročilá úroveň	37 %	+ 6 %
	Nejvyšší úroveň	38 %	+ 19 %
Praktická škola (N = 17)	Průměrná úroveň	9 %	+ 12 %
	Základní úroveň	21 %	+ 6 %
	Mírně pokročilá úroveň	13 %	+ 12 %
	Pokročilá úroveň	8 %	+ 13 %
	Nejvyšší úroveň	6 %	+ 13 %

Příloha 2: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	53	88 %	100	67 %
	Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách	47	78 %	52	35 %
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	40	67 %	100	67 %
SOŠ (N = 86)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	80	93 %	100	67 %
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	69	80 %	100	67 %
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	43	50 %	58	39 %
Gymnázium (N = 34)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	19	56 %	100	67 %
	Jiné: Spolupráce se zaměstnavateli není prioritou školy; Spolupráce s VŠ	9	26 %	10	7 %
	Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli	6	18 %	39	26 %
VOŠ (N = 18)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	16	89 %	100	67 %
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	15	83 %	100	67 %
	Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli	9	50 %	43	29 %
Praktická škola (N = 17)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	7	41 %	100	67 %
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	6	35 %	100	67 %
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	6	35 %	58	39 %

Příloha 3: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	35	58 %	54	36 %
	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	31	52 %	49	33 %
	Nezájem firem o spolupráci se školami	28	47 %	57	38 %
SOŠ (N = 86)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	42	49 %	49	33 %
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	39	45 %	54	36 %
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	39	45 %	54	36 %
Gymnázium (N = 34)	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	13	38 %	33	22 %
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	10	29 %	48	32 %
	Jiné: Spolupráce se zaměstnavateli není prioritou školy; Spolupráce s VŠ	8	24 %	12	8 %
VOŠ (N = 18)	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	9	50 %	54	36 %
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	8	44 %	36	24 %
	Zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách	8	44 %	24	16 %
Praktická škola (N = 17)	Nezájem firem o spolupráci se školami	6	35 %	57	38 %
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	6	35 %	54	36 %
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	6	35 %	54	36 %
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	6	35 %	48	32 %

Příloha 4: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=60)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na odborný výcvik/předměty	45	75 %	83	55 %
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	43	72 %	84	56 %
	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti	43	72 %	75	50 %
SOŠ (N=86)	Stáže žáků v zahraničních firmách	66	77 %	87	58 %
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	64	74 %	83	55 %
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	62	72 %	84	56 %
Gymnázium (N=34)	Stáže žáků v zahraničních firmách	11	32 %	87	58 %
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace	11	32 %	65	43 %
	Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	10	29 %	79	53 %
VOŠ (N=18)	Stáže žáků v zahraničních firmách	15	83 %	87	58 %
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	13	72 %	83	55 %
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	13	72 %	83	55 %
Praktická škola (N=17)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	10	59 %	83	55 %
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	9	53 %	84	56 %
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace	9	53 %	65	43 %
	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	9	53 %	60	40 %

3 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě ve Středočeském kraji

V rámci projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu proaktivního přístupu jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby seberealizace (při využití silných stránek jedince).

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem výchova k podnikavosti (dále VkP), používaný i odbornou veřejností. Tuto podporu lze chápat jako **výchovu k podnikavosti zahrnující všechny výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností.**

S výchovou k podnikavosti je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít). Ty pak může uplatnit jak v roli podnikatele, ale i jako kvalitní zaměstnanec.

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře, ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP nauka o podnikání (vč. problematiky etiky v podnikání) a také oblast společenské odpovědnosti (z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví).

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční gramotnost – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí mít do konce roku 2020 každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP.** Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol.** Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „**proroste**“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí

nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VěP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. V optimální variantě by měla vzniknout Národní strategie VěP.

V rámci volnočasových aktivit nebo dalších aktivit školy souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.).

Hlavní zjištění

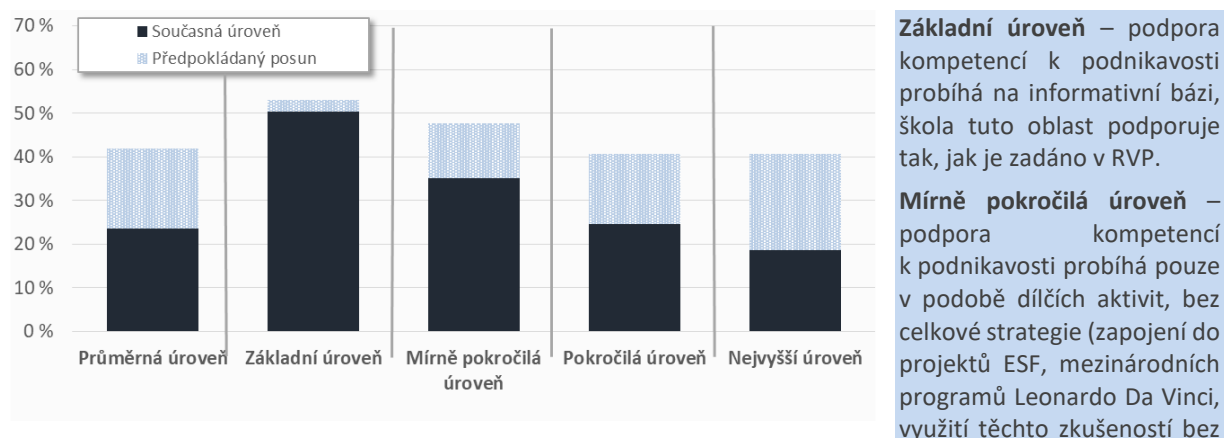
- Podporu kompetencí k podnikavosti rozvíjí většina škol pouze na základní úrovni a v rámci zadání RVP, případně vyvíjejí činnosti na mírně pokročilé úrovni – podpora podnikavosti probíhá v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP. Školy mají nicméně zájem tuto oblast dále rozvíjet. Výrazný posun lze očekávat zejména v rámci nejvyšší úrovně, kdy je podpora kompetencí k podnikavosti jednou z priorit školy a následně pokročilé úrovně – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (posun v rámci nejvyšší úrovně je výrazný nejvíce u vyšších odborných škol; u praktických škol je očekávaný pouze malý posun).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na výchovu k podnikavosti v rámci odborného (SOU, SOŠ, gymnázia i VOŠ) či všeobecného (praktické školy) vzdělávání. SOŠ a gymnázia také na to, aby naučily žáky myslet kriticky a inovativně. SOU, SOŠ a VOŠ se dále v této oblasti snaží začleňovat ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů. Gymnázia a praktické školy se také snaží realizovat projektové vyučování podněcující kreativní uvažování.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku (všechny typy škol), malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (všechny typy škol s výjimkou gymnázií) a s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik. Dalším často zmiňovaným problémem je malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (SOŠ a praktické školy). V případě gymnázií je častým problémem málo zkušenosti s problematikou.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především: podpora školních projektů (toto opatření zdůrazňují všechny typy škol), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT školy (pro SOU a SOŠ je toto opatření velice důležité), zapojení odborníků z praxe do výuky (uvádějí ho všechny typy škol kromě praktických a přisuzují mu relativně vysokou míru důležitosti). Dále mezi častěji zmiňovaná opatření patří zajištění metodických materiálů a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do základní úrovně, tedy tak, jak je zadáno v RVP, nebo do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora podnikavosti probíhá zejména na základě zapojení škol do projektů ESF nebo jiných projektů. V rámci základní úrovně vykonávají střední a vyšší odborné školy polovinu činností (50 %), v rámci mírně pokročilé úrovně pak v současnosti realizují více než třetinu činností (35 %) a v rámci pokročilé úrovně 25 % činností. Nejmenší podíl aktivit (19 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně. Na této úrovni se systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 22 %). O něco méně výrazný posun (o 16 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by do budoucna, podle odpovědí škol, měl být zaznamenán posun o 13 % a jen k velice nízkému posunu (o 3 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 19: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě a předpokládaný posun

celkové koncepce).

Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz Příloha 5), na **SOU a SOŠ** nejintenzivněji probíhá podpora kompetencí k podnikavosti pouze na základní úrovni dle zadání RVP nebo formou dílčích aktivit bez celkové strategie (48 % SOU, 51 % SOŠ). U SOU i SOŠ je nicméně patrný zájem o systematické rozvíjení kompetencí k podnikavosti na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun 22 % SOU, 28 % SOŠ). Necelá polovina **VOŠ** podporuje podnikavost na základní úrovni a vcelku výrazně i v rámci dílčích aktivit, bez celkové strategie (mírně pokročilá úroveň – 39 %), případně mají na VOŠ zpracovanou celkovou koncepci a strategii rozvoje podnikavosti (pokročilá úroveň – 32 %). Největší rozvoj aktivit plánují v oblasti systematického rozvoje podobory kompetencí k podnikavosti, tj. na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 32 %).

Podpora kompetencí k podnikavosti probíhá nejčastěji, tj. na polovině **gymnázií**, pouze ve své základní podobě, v rámci RVP. Předpokládaný posun je v případě gymnázií méně výrazný – určitý posun lze

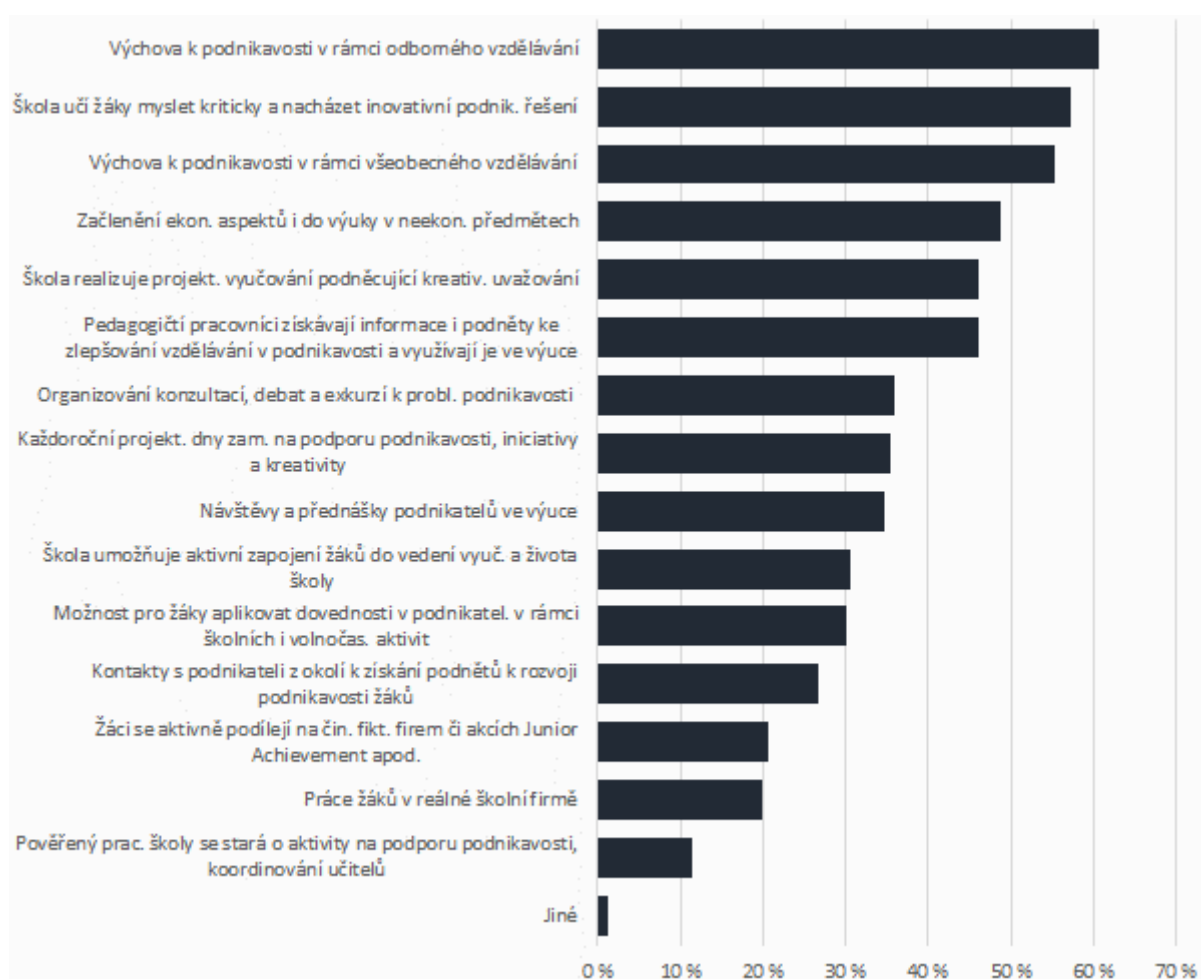
očekávat v rámci pokročilé (předpokládaný posun o 15 %) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 17 %).

Praktické školy realizují činnosti, jež spadají také především do základní úrovně (56 %) a mají pouze malý zájem o další rozvíjení podnikavosti, přitom nejvíce na mírně pokročilé úrovni (předpokládaný posun o 16 %).

3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Z hlediska aktivit, které v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě realizují, školy nejčastěji zahrnují určité podněty a podporu těchto kompetencí přímo do výuky, přičemž největší část škol se zaměřuje na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (61 %) a následně učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (57 %). Třetí nejčastější je pak výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (55 %). Ve 49 % škol pedagogové začleňují pedagogové ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů a ve 46 % škol získávají informace a podněty ke vzdělávání v oblasti podnikavosti a využívají je ve výuce. Stejný podíl škol jako v předchozím případě realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování.

Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

Přibližně třetina škol realizuje i konkrétní aktivní kroky, které spočívají organizování různých akcí nebo zapojení dalších subjektů do výuky. Zejména se jedná o organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti (36 %), 35 % organizuje každoročně projektové dny zaměřené i na

uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity a stejný podíl škol pořádá návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce. 31 % škol pak umožňuje aktivní zapojení samotných žáků do vedení vyučování a 30 % škol mají žáci možnost aplikovat dovedností v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit.

O trochu menší část škol také navazuje kontakty s podnikateli v regionu k získání podnětů pro rozvoj podnikavosti žáků (27 %). 21 % škol zajišťuje aktivní účast žáků na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement a dalších a 20 % umožňuje práci žáků ve školní firmě. Nejméně (11 %) škol využívá služeb pověřeného pracovníka školy, jež má na starosti aktivity na podporu podnikavosti a koordinování učitelů.

V rámci aktivit na podporu kompetencí k podnikavosti existují rozdíly z hlediska typu škol (viz Příloha 6). **Střední odborná učiliště a střední odborné školy** se soustředí především na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (72 % SOU a 78 % SOŠ). Pedagogové SOU také získávají podněty ke zlepšování vzdělávání v oblasti podnikavosti (60 %), SOŠ učí žáky myslet kriticky a inovativně (60 %) a třetí prioritou je pro oba typy škol začlenění ekonomických aspektů do neekonomických předmětů (58 % SOU i SOŠ). 83 % VOŠ se opět věnuje především výchově k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání, 67 % začleňuje ekonomické aspekty do neekonomických předmětů a také organizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (61 %).

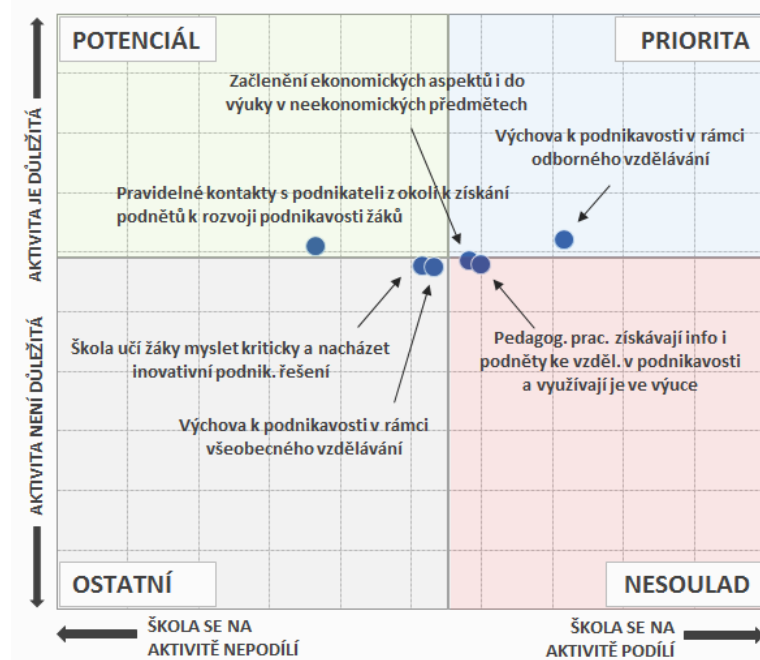
Na **gymnáziích** je v rámci této oblasti soustředěna pozornost na výchovu k podnikavosti ve všeobecném vzdělávání (74 %). Dále učí své žáky myslet kriticky a inovativně (68 %) a škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (47 %).

Praktické školy se nejvíce soustředí na podporu podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (47 %) a zároveň v rámci odborného vzdělávání (35 %), realizují projektové vyučování k podněcování kreativního uvažování a pořádají projektové dny zaměřené na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (oboje také 35 %).

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Jednoznačně nejčastější aktivitou, na které se v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě střední odborná učiliště podílejí, je výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (72 %). Pedagogičtí pracovníci získávají informace a podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (60 %) a školy se věnují začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (58 %). Dále je poměrně častá výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (53 %) a učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (52 %). SOU zajišťují i pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (37 %).

Graf 20: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje prioritu středních odborných učilišť výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Na této aktivitě se školy podílejí v nejvyšší míře a zároveň ji ve srovnání s ostatními považují za velmi důležitou.

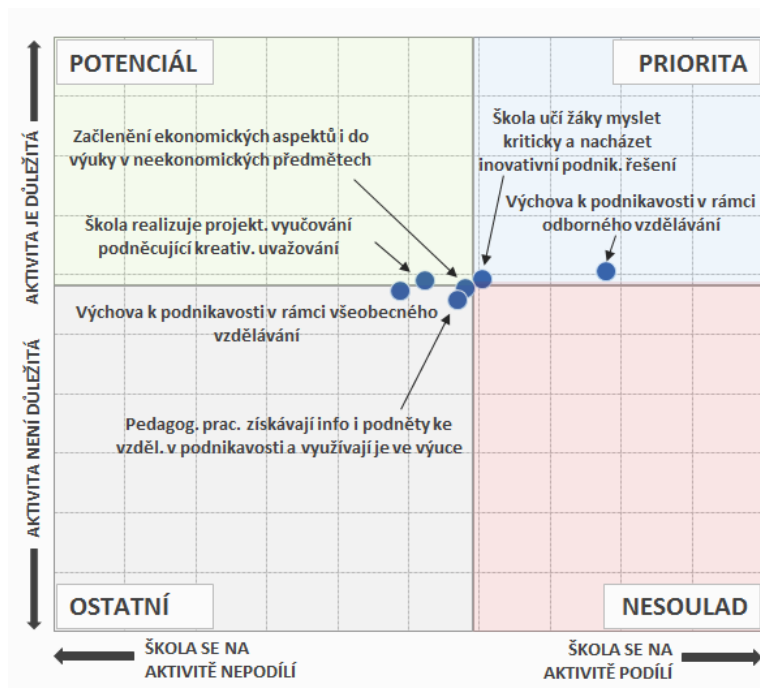
Aktivitou, kterou učiliště rovněž považují důležitou, ale SOU se na ní podílejí v paradoxně nejmenší míře z vybraných aktivit, je snaha o pravidelné kontakty s podnikateli k získání podnětů k rozvoji

podnikavosti žáků. V této oblasti je tedy patrný určitý potenciál k rozvoji. Ve větší míře pak také učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení, spolu s výchovou k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, i přesto, že je nepovažují za tolik důležité.

Jistý nesoulad lze pak spatřovat u začlenění ekonomických aspektů i do výuky neekonomických předmětů a získávání informací a podnětů pedagogy ke zlepšení vzdělávání v podnikavosti patří k aktivitám, na kterých se střední odborná učiliště podílejí, ale nepovažují je za tolik podstatné.

Nejfrekventovanější aktivitou, kterou v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě střední odborné školy realizují, je výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (78 %). Značná část SOŠ učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (60 %) a začleňuje ekonomické aspekty i do výuky neekonomických předmětů (58 %). Pedagogové rovněž získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (57 %). Střední odborné školy také realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (52 %). Téměř polovina SOŠ se pak podílí na výchově k podnikavosti i v rámci všeobecného vzdělávání (49 %).

Graf 21: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit pro podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představují pro střední odborné školy největší priority především výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a rozvoj kritického a inovativního myšlení u žáků. Tato opatření zmínilo velké množství škol a zároveň jsou jimi v porovnání s ostatními považována za relativně důležitá.

Aktivita, kterou školy také relativně často zmiňovaly, ale není jimi v porovnání s ostatními hodnocena jako příliš důležitá, je začlenění ekonomických aspektů

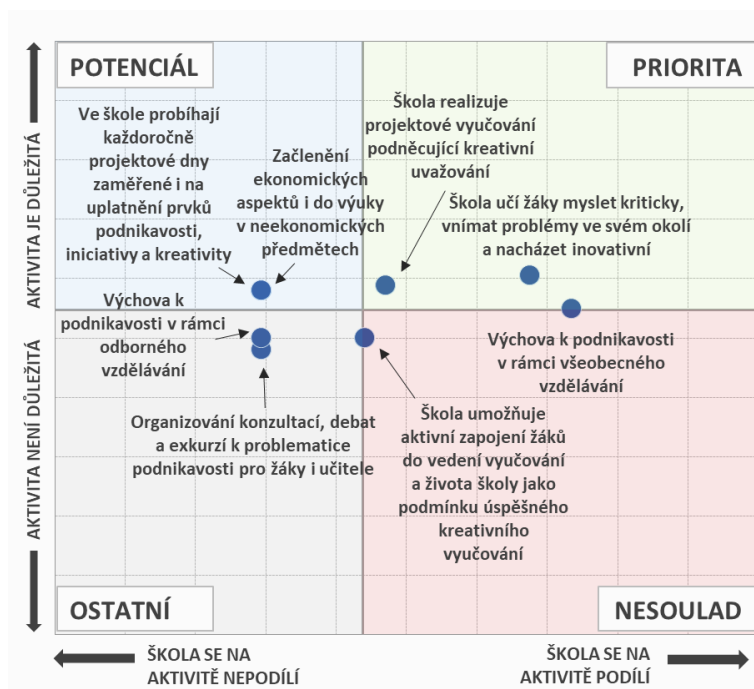
i do výuky v neekonomických předmětech.

Pedagogičtí pracovníci části SOŠ získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a školy také podporují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání. Ačkoliv těmito činnostem nepřikládají tak vysoký důraz, daly by se pořád označit za aktivity s jistým potenciálem.

Z vymezených aktivit se gymnázia nejčastěji zaměřují na výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (75 %) a učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (55 %). 45 % škol začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech a pedagogové na gymnáziích získávají informace a podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce. Dále realizují i projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (40 %), umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování (35 %) a organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti (30 %). Čtvrtina gymnázií zajišťuje návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a 20 % z nich poskytuje možnosti žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit příp. zde probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity.

Ve srovnání s odbornými školami gymnázia vzhledem ke všeobecnému zaměření výuky častěji uvádějí výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání a rovněž častěji aktivně zapojují žáky do vedení vyučování a života školy. Naopak v nižší míře pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce a rovněž méně často organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti nebo realizují návštěvy a přednášky podnikatelů.

Graf 22: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých činností podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představují priority gymnázií výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, rozvoj kritického myšlení a hledání inovativních řešení nalezených problémů a také realizace projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování. Tyto aktivity gymnázia zmiňovala velmi často a ve srovnání s ostatními je považují zároveň za poměrně důležité.

Určitý potenciál lze spatřovat v intenzivnější snaze začlenění ekonomických aspektů i do výuky

neekonomických předmětů a v realizaci každoročních projektových dnů, zaměřených na uplatnění prvků podnikavosti a kreativity.

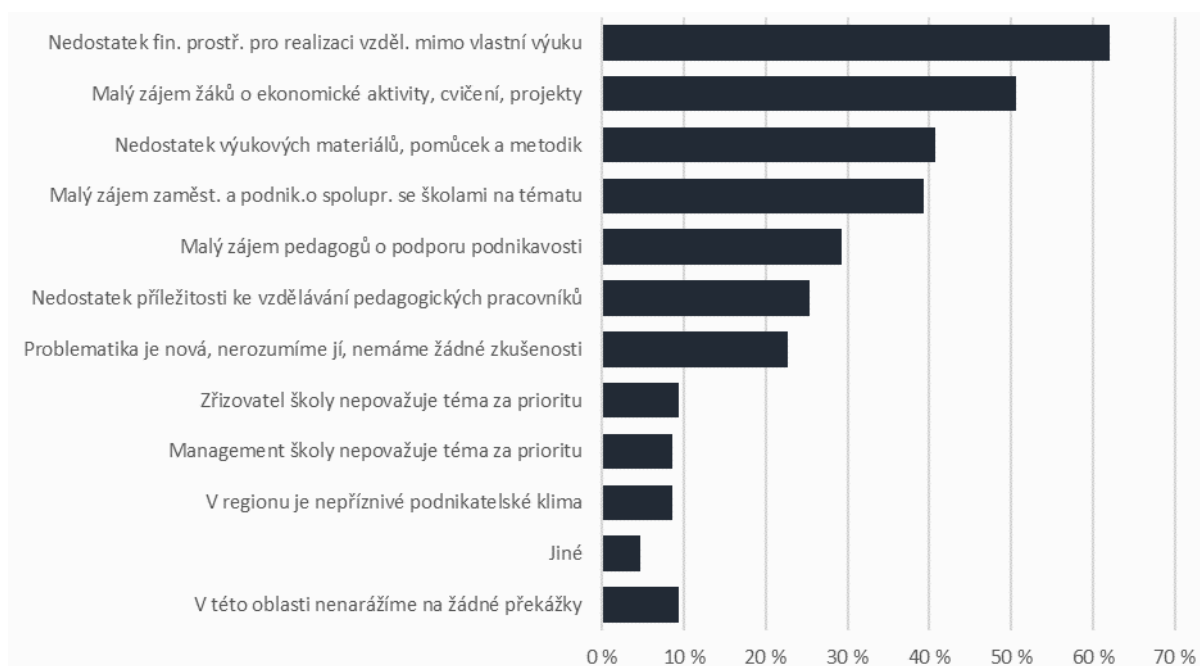
V relativně menší míře se pak gymnázia věnují výchově k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a organizaci konzultací a exkurzí k problematice podnikavosti. Úměrně k této skutečnosti je nepovažují za stěžejní.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Zaměříme-li se na překážky, které školám brání ve větší podpoře kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, vystupují zde dvě dominantní skupiny. Nejčastěji školy trpí nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (62 %) a druhým problémem je malý zájem o problematiku, zde nejčastěji malý zájem žáků o ekonomické aktivity (51 %). S první překážkou souvisí i další významný problém, nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (41 %), následovaný malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami (39 %) i samotných pedagogů o podporu podnikavosti (29 %).

Školy dále identifikovaly jako další překážku nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (25 %) i skutečnost, že problematika je nová, školy jí nerozumějí a nemají s ní žádné zkušenosti (23 %). Méně často se školy setkávají s problémy, kdy téma podpory kompetencí k podnikavosti není managementem nebo zřizovatelem školy považováno za prioritu nebo považují podnikatelské klima v regionu za nepříznivé (vše okolo 9 %). Také přibližně 9 % škol nenaráží v této oblasti na žádné překážky.

Graf 23: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Z hlediska typu školy (viz Příloha 7) je v rámci **středních odborných učilišť** a **středních odborných škol** mezi překážkami nejčastěji zmiňován nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (72 % SOU a 70 % SOŠ), malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (63 % SOU, 57 % SOŠ) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik uvádí přesně polovina SOU, přičemž na třetí nejfrekventovanější překážkou je pro SOŠ malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (47 %). **VOŠ** uvádějí nejčastěji malý zájem žáků o ekonomické aktivity (61 %), nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (50 %) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (44 %).

Za největší problém považují **gymnázia** také nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku (59 %), zhruba třetina z nich z pak považuje problematiku za novou a nemá s ní žádné zkušenosti (32 %). 29 % gymnázií se setkává s nedostatkem výukových materiálů.

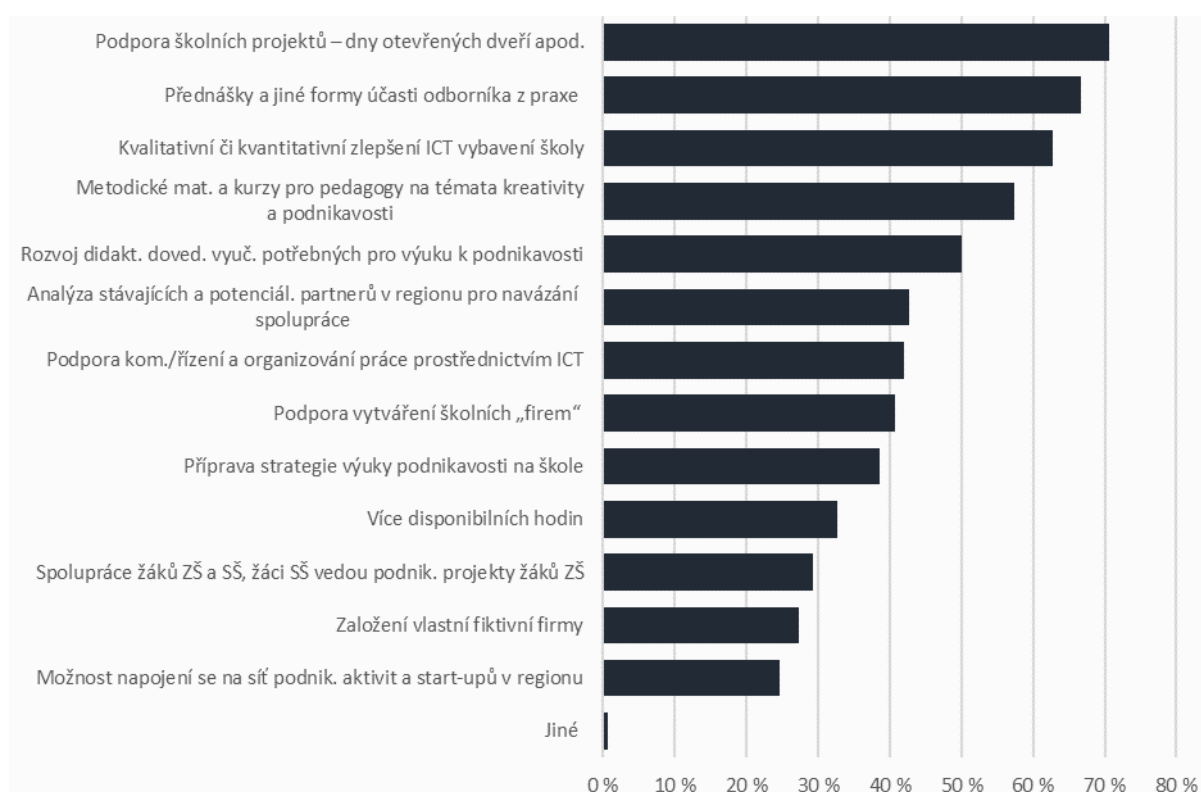
V případě **praktických škol** (53 %) je problémem, stejně jako u ostatních typů škol, malý zájem žáků o ekonomické aktivity, ale zároveň i malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami (47 %). Praktické školy dále upozorňují na nedostatek finančních prostředků i výukových materiálů (oba 35 %).

3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

K opatřením, která by školám pomohla v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, patří zejména podpora školních projektů – dny otevřených dveří a další (71 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (67 %) a dále kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (63 %). Vzhledem k tomu, že k významným překážkám patří nedostatečná připravenost pedagogů a téma podpory kompetencí k podnikavosti je nové a pedagogové s ním nemají dostatečné zkušenosti, by školy potřebovaly metodické materiály a kurzy pro pedagogy na téma kreativity a podnikavosti (57 %) a podporu rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (50 %).

Méně často zmiňovanými opatřeními jsou analýza stávajících a potencionálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (43 %), podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (42 %), podpora vytváření školních „firem“ (41 %), příprava strategie výuky podnikavosti na škole (39 %), více disponibilních hodin (33 %) a spolupráce základních a středních škol (39 %). Zhruba čtvrtina škol vidí příležitost pro zlepšení v možnosti napojení se na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu a založení vlastní fiktivní firmy.

Graf 24: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Při pohledu na jednotlivé typy škol (viz Příloha 8) je podpora školních projektů opatřením, které by v rámci podpory kompetencí k podnikavosti nejvíce pomohlo **SOŠ** (76 %), zatím co **SOU** by nejvíce ocenily účast odborníků z praxe ve výuce (72 %, u SOŠ 74 %) a podpora školních projektů je u nich až na druhém místě (68 %). Z dalších opatření pak **SOU** uvedly metodické materiály a kurzy pro pedagogy (60 %) a **SOŠ** kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení škol (65 %). **Vyšší odborné školy** by nejvíce uvítaly podporu školních projektů (78 %), dostupnost metodických materiálů a kurzů pro pedagogické pracovníky (72 %) a 67 % **VOŠ** by ocenilo účast odborníků z praxe ve výuce a kvantitativní či kvalitativní zlepšení ICT vybavení školy.

Gymnázia nejčastěji zmiňují kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení škol (71 %), podporu školních projektů (62 %) a účast odborníka z praxe ve výuce (59 %). **Praktické školy** nejčastěji zmiňují podporu rozvoje školních projektů (71 %), 65 % se potýká s nedostatečnou dostupností metodických materiálů a kurzů pro pedagogické pracovníky a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy by uvítalo 59 % praktických škol.

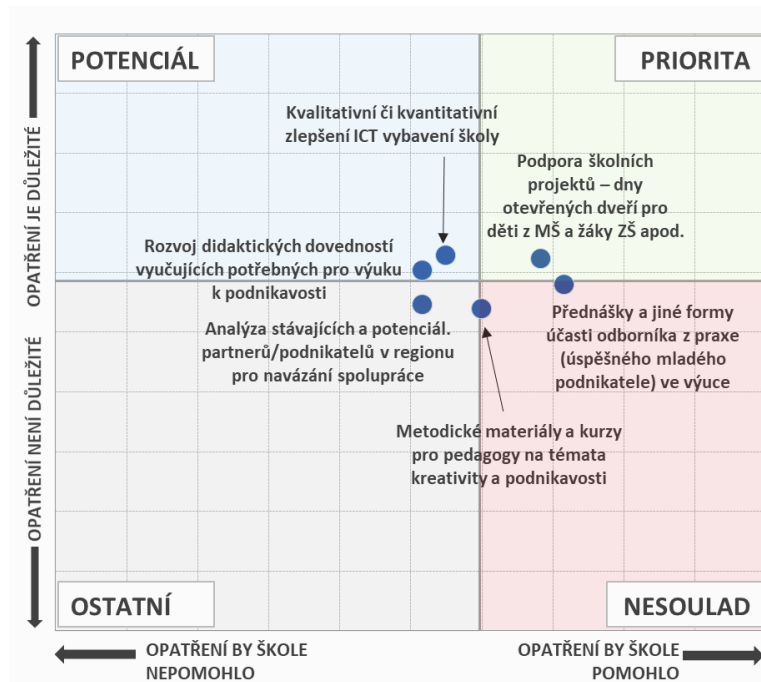
3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

K opatřením, která by **SOU** nejvíce pomohla v podpoře kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě, patří účast odborníka z praxe ve výuce např. formou přednášky (72 %), dále podpora

školních projektů – dny otevřených dveří apod., (68 %) a vzhledem k tomu, že téma podpory kompetencí k podnikavosti je poměrně nové, potřebným opatřením jsou i zajištění dostatečného množství metodického materiálu a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (60 %).

Více než polovina SOU by také uvítala kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (55 %), rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a analýzu stávajících a potenciálních partnerů či podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (oba 52 %).

Graf 25: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje pro střední odborná učiliště největší prioritu podpora školních projektů, jako jsou například dny otevřených dveří. Toto opatření je pro školy ve srovnání s ostatními opatřeními důležité a zároveň je uvádí hodně škol.

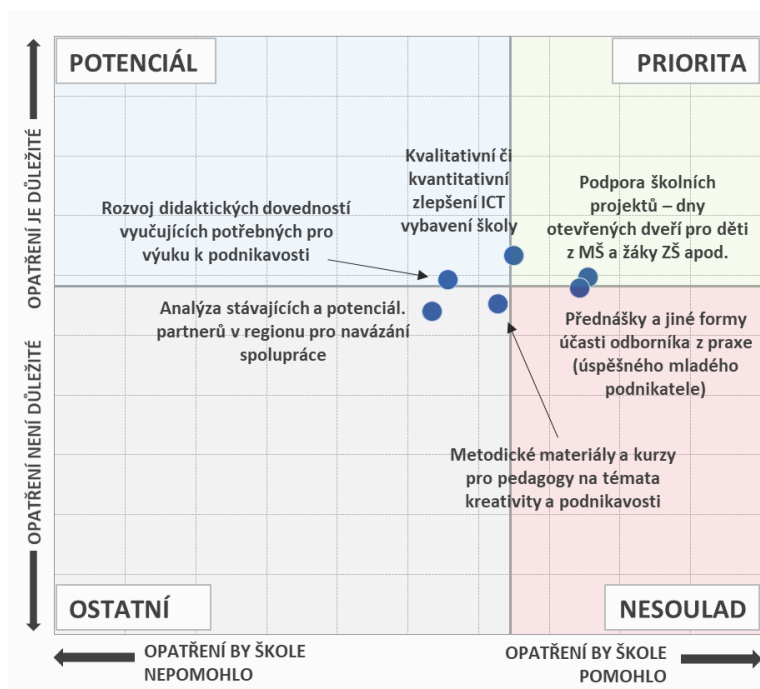
Značný potenciál pro další rozvoj podnikavosti by mohlo přinést kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy, které školy označují jako nejdůležitější a zároveň jsou přesvědčeny, že by škole v budoucnu pomohlo, stejně

jako rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku podnikavosti. Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na téma kreativity a podnikavosti či účast odborníka z praxe pak sice školy označují jako potenciálně přínosné, ale ve srovnání s ostatními ne tolik důležité.

Přestože je analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce označována za potřebnou, důležitost tohoto opatření pro SOU je ve srovnání s ostatními o něco nižší.

K hlavním opatřením, která by středním odborným školám pomohla, patří podpora školních projektů – dny otevřených dveří apod. (76 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (74 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (65 %). Pro podporu pedagogů a zvýšení kvality výuky jsou potřebné metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (63 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (56 %). Více než polovina středních odborných škol uvádí jako potřebu zpracování analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (53 %).

Graf 26: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření pro podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě představují pro střední odborné školy největší priority podpora školních projektů, jako je například organizace dnů otevřených dveří, a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT školy. Tato opatření zmínili velké množství škol a zároveň jsou jimi v porovnání s ostatními považována za relativně důležitá. Zejména zlepšení ICT vybavení přisuzují školy značnou důležitost.

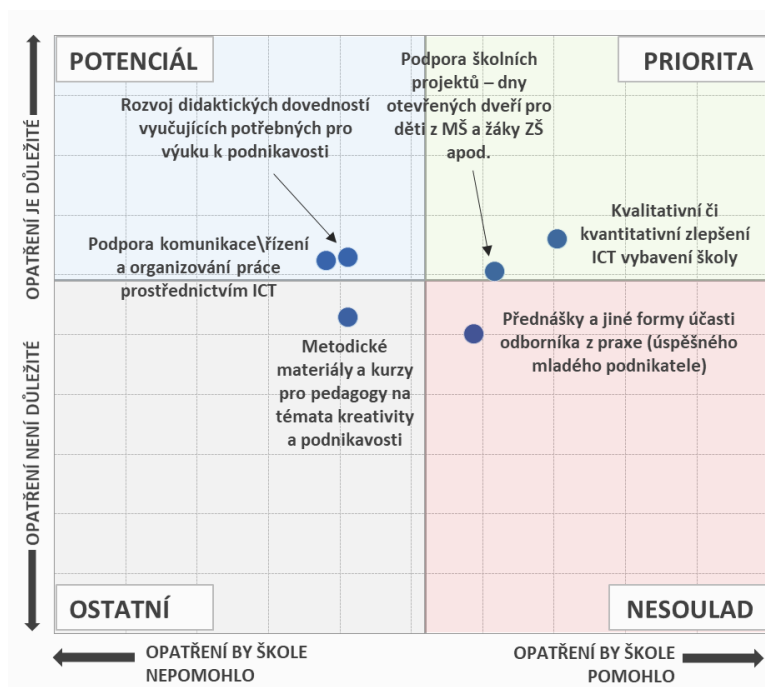
Účast odborníka z praxe ve výuce lze také částečně označit za

prioritní opatření. Školy jej zmiňovaly v značné míře, i když ve srovnání s podporou školních projektů nebo zlepšení ICT vybavení školy, přisuzují tomuto opatření o něco nižší míru důležitosti. Potenciál k určitému zlepšení lze pak u SOŠ spatřovat zejména v rozvoji didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku podnikavosti.

Z opatření, která by školám pomohla v rozvoji podnikavosti, považuje většina gymnázií za důležité kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (71 %), školní projekty a jejich podporu – například dny otevřených dveří pro děti z MŠ či žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy (62 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (59 %).

Pro 41 % gymnázií jsou důležité metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti a také rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. 38 % gymnázií by pak ocenilo vyšší podporu řízení a organizování práce prostřednictvím ICT.

Graf 27: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Opatření, která gymnázia považují za prioritní, jsou kvantitativní či kvalitativní zlepšení ICT vybavení školy a podpora školních projektů, jako například dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ. Tato opatření školy uváděly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za jedny z nejdůležitějších.

Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce zmiňují také poměrně často, ale paradoxně jim přisuzují relativně nízkou důležitost.

Opatření, která jsou pro školy poměrně důležitá, ale zároveň je

zmiňovalo již menší množství škol, jsou rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a podpora řízení a organizování práce prostřednictvím ICT. Tato opatření tedy představují jistý potenciál dalšího rozvoje podnikavosti na gymnáziích. Méně podstatná je ve srovnání s ostatními opatřeními podpora metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti, kterou gymnázia zmiňují v menší míře a rovněž tomuto opatření přisuzují podprůměrnou důležitost.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (83 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (53 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (50 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (42 % škol)

Škola má pravidelné informace i podněty ke zlepšování a někteří vyučující je využívají. (32 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (28 % škol)

Škola již získala zkušenosti a hodlá je využít pro širší podporu podnikavosti v ŠVP. Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie. (28 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (28 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (72 % škol)
- Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (60 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (58 % škol)
- Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (53 % škol)
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (52 % škol)
- Pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (37 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (72 % škol)
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (63 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (50 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (47 % škol)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (35 % škol)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (32 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (72 % škol)
- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (68 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (60 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (55 % škol)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (52 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (52 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (85 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (73 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (72 % škol)

Škola má pravidelné informace i podněty ke zlepšování a někteří vyučující je využívají. (57 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (53 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (52 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (85 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (63 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (53 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (51 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (38 % škol)

Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (34 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (78 % škol)
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (60 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (58 % škol)
- Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (57 % škol)
- Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (52 % škol)
- Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (49 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (70 % škol)
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (57 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (47 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (44 % škol)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (36 % škol)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (29 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (76 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného podnikatele) ve výuce (74 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (65 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (63 % škol)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (56 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (53 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (86 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (78 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (74 % škol)

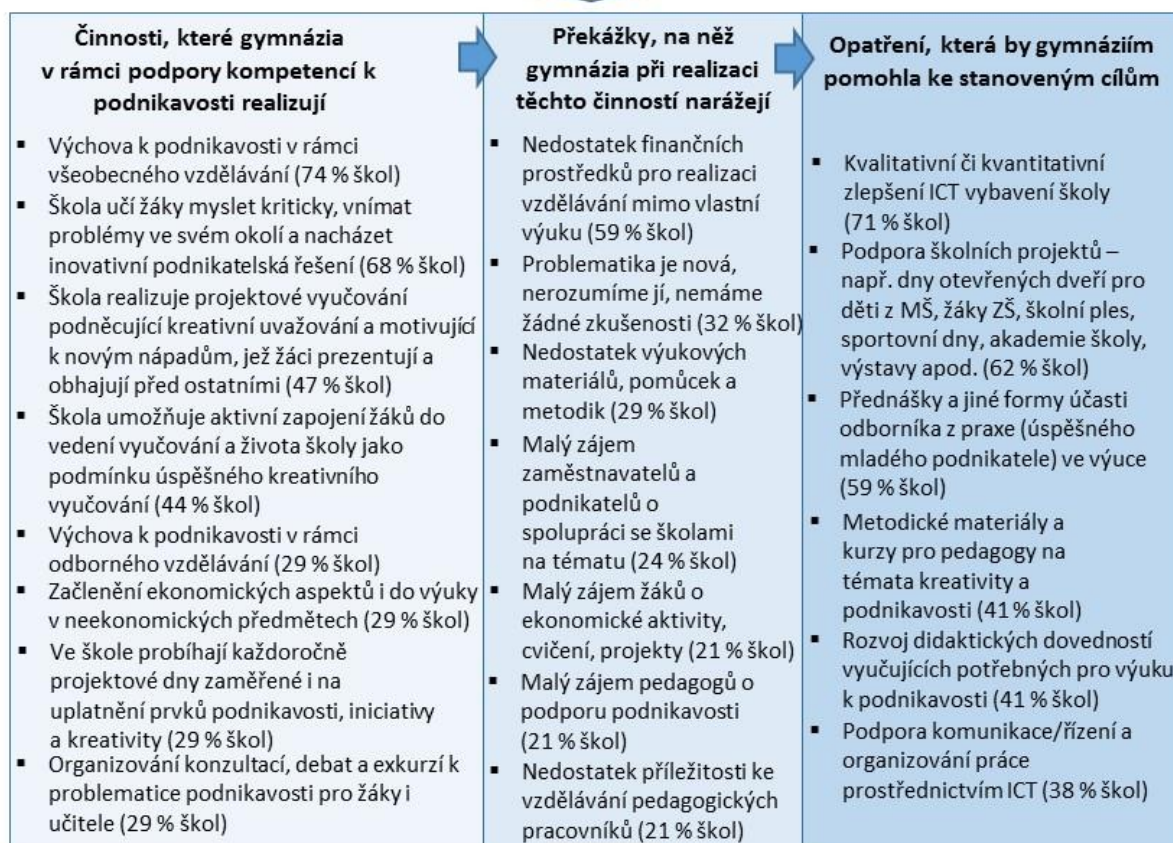
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (62 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (60 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (60 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 5: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N = 60)	Průměrná úroveň	23 %	+ 19 %
	Základní úroveň	48 %	+ 3 %
	Mírně pokročilá úroveň	40 %	+ 14 %
	Pokročilá úroveň	23 %	+ 18 %
	Nejvyšší úroveň	18 %	+ 22 %
SOŠ (N = 86)	Průměrná úroveň	28 %	+ 21 %
	Základní úroveň	51 %	+ 2 %
	Mírně pokročilá úroveň	40 %	+ 12 %
	Pokročilá úroveň	28 %	+ 18 %
	Nejvyšší úroveň	23 %	+ 27 %
Gymnázium (N = 34)	Průměrná úroveň	22 %	+ 15 %
	Základní úroveň	50 %	+ 4 %
	Mírně pokročilá úroveň	32 %	+ 12 %
	Pokročilá úroveň	24 %	+ 15 %
	Nejvyšší úroveň	17 %	+ 17 %
VOŠ (N = 18)	Průměrná úroveň	28 %	+ 24 %
	Základní úroveň	47 %	+ 0 %
	Mírně pokročilá úroveň	39 %	+ 10 %
	Pokročilá úroveň	32 %	+ 18 %
	Nejvyšší úroveň	22 %	+ 32 %
Praktická škola (N = 17)	Průměrná úroveň	9 %	+ 13 %
	Základní úroveň	56 %	+ 3 %
	Mírně pokročilá úroveň	22 %	+ 16 %
	Pokročilá úroveň	10 %	+ 12 %
	Nejvyšší úroveň	3 %	+ 13 %

Příloha 6: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	43	72 %	91	61 %
	Ped. prac. získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti	36	60 %	69	46 %
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	35	58 %	73	49 %
SOŠ (N = 86)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	67	78 %	91	61 %
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	52	60 %	86	57 %
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	50	58 %	73	49 %
Gymnázium (N = 34)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	25	74 %	83	55 %
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	23	68 %	86	57 %
	Škola realizuje projekt. vyučování podněcující kreativ. uvažování	16	47 %	69	46 %
VOŠ (N = 18)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	15	83 %	91	61 %
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	12	67 %	73	49 %
	Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce	11	61 %	52	35 %
Praktická škola (N = 17)	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	8	47 %	83	55 %
	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	6	35 %	91	61 %
	Škola realizuje projekt. vyučování podněcující kreativ. uvažování	6	35 %	69	46 %
	Ve škole probíhá projekt. dny zaměřené i na uplatnění prvků pod., iniciativy a kreativity	6	35 %	53	35 %

Příloha 7: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	43	72 %	93	62 %
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	38	63 %	76	51 %
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	30	50 %	61	41 %
SOŠ (N = 86)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	60	70 %	93	62 %
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	49	57 %	76	51 %
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	40	47 %	59	39 %
Gymnázium (N = 34)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	25	59 %	93	62 %
	Problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti	19	32 %	34	23 %
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	13	29 %	61	41 %
VOŠ (N = 18)	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	11	61 %	76	51 %
	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	9	50 %	93	62 %
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	8	44 %	61	41 %
Praktická škola (N = 17)	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	9	53 %	76	51 %
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	8	47 %	59	39 %
	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	6	35 %	93	62 %
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	6	35 %	61	41 %

Příloha 8: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	43	72 %	100	67 %
	Podpora školních projektů	41	68 %	106	71 %
	Metodické materiály a kurzy pro ped. na témata kreativity a podnikavosti	36	60 %	86	57 %
SOŠ (N = 86)	Podpora školních projektů	65	76 %	106	71 %
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	64	74 %	100	67 %
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	56	65 %	94	63 %
Gymnázium (N = 34)	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	24	71 %	94	63 %
	Podpora školních projektů	21	62 %	106	71 %
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	20	59 %	100	67 %
VOŠ (N = 18)	Podpora školních projektů	14	78 %	106	71 %
	Metodické materiály a kurzy pro ped. na témata kreativity a podnikavosti	13	72 %	86	57 %
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	12	67 %	100	67 %
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	12	67 %	94	63 %
Praktická škola (N = 17)	Podpora školních projektů	12	71 %	106	71 %
	Metodické materiály a kurzy pro ped. na témata kreativity a podnikavosti	11	65 %	86	57 %
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	10	59 %	94	63 %

4 Podpora polytechnického vzdělávání v Středočeském kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- Naprostá většina škol rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání pouze na základní úrovni, v rámci RVP vyučovaných oborů (bez ohledu na zaměření školy). Vyšší podíl škol dále realizuje činnosti také na mírně pokročilé úrovni – pouze v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP – a na pokročilé úrovni (systematická podpora polytechnického vzdělávání, ve větší míře zejména u gymnázií). Výraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně – školy mají zájem realizovat aktivity s prvky systematické podpory polytechnického vzdělávání společně s dalšími dílčími aktivitami (týká se především gymnázií, VOŠ a také částečně SOŠ).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na začlenění laboratorních cvičení, pokusů nebo exkurzí do výuky polytechnických předmětů (platí pro všechny typy škol, pouze praktické

školy realizují tuto aktivitu v částečně nižší míře), na zapojení žáků do soutěží/olympiád (všechny typy škol kromě praktických – pro gymnázia a VOŠ je to zároveň velmi důležitá oblast), a na organizaci motivačních akcí pro žáky ZŠ (SOU, SOŠ, VOŠ a také praktické školy – zejména SOU jim přisuzují značnou důležitost). Gymnázia pak v relativně menší míře realizují i individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a VOŠ kladou na první místo přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru.

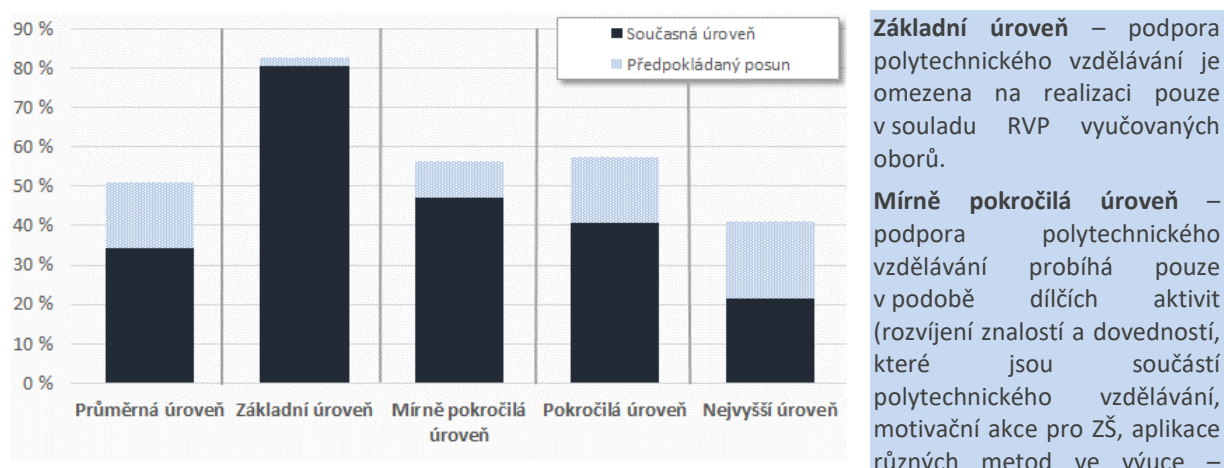
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (zmiňují všechny typy škol s výjimkou VOŠ) a nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (zejména SOŠ a VOŠ). Gymnázia a VOŠ poukazují na zastaralé vybavení IT pro výuku a gymnázia spolu s praktickými školami upozorňují také na nevhodné nebo žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. Praktické školy se také setkávají nedostatečnými či neodpovídajícími prostory.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou: zvýšení počtu a kvality počítačů a dalších zařízení na školách (s výjimkou praktických škol) a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (s výjimkou gymnázií). Tato dvě opatření jsou pro školy prioritní – kromě toho, že je uvádějí nejčastěji, přisuzují jim také značnou důležitost. Dalšími častěji zmiňovanými opatřeními jsou: nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (SOU a SOŠ), zvýšení kvality softwarového vybavení (gymnázia a VOŠ) a možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (SOŠ, VOŠ a praktické školy). Dále může být v této oblasti přínosná úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (SOŠ a gymnázia), podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (SOŠ a VOŠ) či možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (gymnázia a praktické školy).

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Střední a vyšší odborné školy ve Středočeském kraji se v rámci polytechnického vzdělávání pohybují především v rámci vymezené základní úrovně vycházející z RVP, kde zabezpečují 78 % aktivit a nepředpokládají už velký posun, pouze o 1 p. b na 79 %. Z aktivit mírně pokročilé úrovně, kam spadají motivační akce pro žáky základních škol a různorodé metody výuky zacílené více na rozvíjení polytechnických dovedností žáků, uskutečňují školy 47 % vymezených dílčích aktivit. Rozšíření v rámci mírně pokročilé úrovně lze očekávat na 55 %. O něco větší rozšíření, a to na 56 % ze současných 41 %, očekáváme u aktivit spadajících do pokročilé úrovně. Sem spadá vzájemné propojení polytechnických předmětů a jejich provázání s výukou matematiky, žákovské soutěže a další aktivity nad rámec RVP. Aktivity mírně pokročilé a pokročilé úrovně tak budou v budoucnu naplněny více než z poloviny.

V nejmenším měřítku školy provádějí aktivity nejvyšší úrovně, z nichž školy v současnosti realizují pouze 16 %. Rády by ale podporu polytechnického vzdělávání rozšířily o další dílčí aktivity této úrovně, takže by ji naplnily z téměř 36 %. Nejvíce se tedy školy v České republice plánují rozvíjet především směrem k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, která bude doplněná o další dílčí aktivity.

Graf 28: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz Příloha 9) jsou na většině **SOU i SOŠ** pro podporu polytechnického vzdělávání realizovány činnosti omezené na rámec RVP vyučovaných oborů, tj. na základní úrovni (78 % SOU a 80 % SOŠ). Posun v rozvoji polytechnického vzdělávání lze očekávat především v rámci základní, ale i pokročilé a nejvyšší úrovně – školy mají v plánu realizovat aktivity, jež v sobě mají prvky systematické podpory a jsou dále rozvíjeny o další činnosti.

VOŠ vykonávají aktivity převážně na základní úrovni (72 %) a na pokročilé úrovni (57 %). Nejvíce aktivit plánují rozvíjet na nejvyšší úrovni, tj. na úrovni systematické podpory polytechnického vzdělávání a podpory v rámci dílčích aktivit.

Také **gymnázia** se soustředí především na činnosti omezené na rámec RVP vyučovaných oborů (základní úroveň – 79 %). Školy nicméně dále vykazují také aktivity, jež lze zařadit do pokročilé (57 %)

a mírně pokročilá úroveň (47 %). Výraznější posun lze očekávat v nejvyšší úrovni – školy deklarují zájem o realizaci činností s prvky systematické podpory, která je dále rozšiřována dílčími aktivitami (předpokládaný posun o 29 %).

V případě **praktických škol** je naprostá většina aktivit podporujících polytechnické vzdělávání omezena RVP vyučovaných předmětů (základní úroveň – 88 %), případně je podpora polytechnického vzdělávání rozvíjena pouze v rámci dílčích aktivit (mírně pokročilá úroveň – 38 %). Praktické školy plánují pouze menší posuny, a to nejvíce na úrovni dílčích aktivit a následně i systematické podpory (mírně pokročilá úroveň – předpokládaný posun o 13 % a pokročilá úroveň o 10 %).

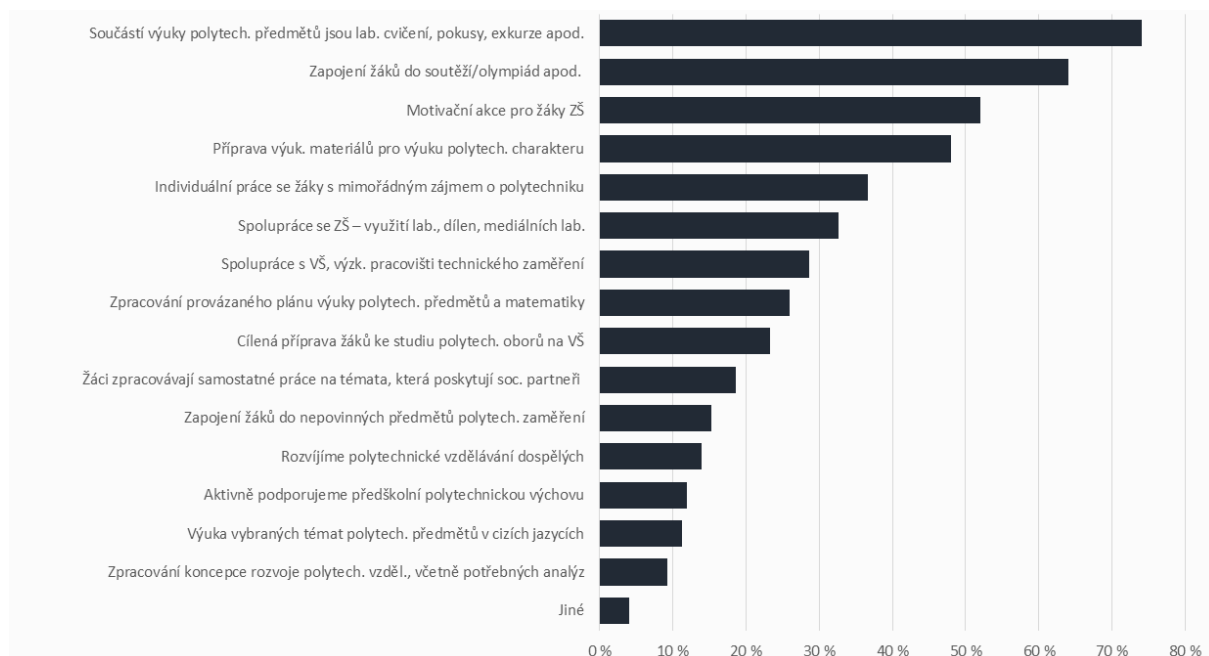
4.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Nejčastější aktivita škol v rámci podpory polytechnického vzdělávání má své těžiště už v samotné výuce. Na 74 % škol se výuku polytechnických předmětů snaží zpestřit zařazením pokusů, laboratorních cvičení a exkurzí a 64 % škol se pak aktivně snaží zapojit žáky do soutěží, olympiád a podobně.

Na třetím místě se co do četnosti využívání umístily motivační akce pro žáky základních škol, díky nimž se střední školy snaží nalákat potenciální budoucí studenty. Provádí je 52 % škol. Téměř polovina škol také pracuje na přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (48 %).

Část škol se zaměřuje na individuální žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (37 %) a již menší podíl škol se pak věnuje dalším činnostem, přičemž dalším způsobem podpory zájmu žáků základních škol o polytechniku a budoucí studium na příslušné střední škole je například nabídka využití volné kapacity školních dílen a laboratoří základním školám (33 %). Necelá třetina škol také aktivně spolupracuje s vysokými školami nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření (29 %).

Graf 29: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

Až 26 % středních škol zpracovává provázaný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky a žáci jsou cíleně připravováni na studium polytechnických oborů VŠ (23 %). Nepříliš četnou aktivitou je dále zpracování samostatných prací žáky na témata, poskytovaná sociálními partnery (19 %). 15 % škol zapojuje žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření a pouze 14 % rozvíjí polytechnické vzdělávání dospělých. 12 % škol aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu

a 11 % výuku vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích. V nejnižší míře pak školy zpracovávají koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání, včetně potřebných analýz (9 %).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz Příloha 10) **SOU** a **SOŠ** se v rámci podpory polytechnického vzdělávání věnují zejména začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů (68 % SOU, 62 % SOŠ), dále organizují motivační akce pro žáky ZŠ (65 % SOU, 62 % SOŠ) a v neposlední řadě se soustředí na zapojování žáků do soutěží či olympiád (63 % SOU, 70 % SOŠ).

Vysoké procento **VOŠ** do výuky polytechnických předmětů aktivně začleňuje laboratorní cvičení, pokusy a exkurze (89 %). 72 % škol zapojuje žáky do soutěží a olympiád a školy ve velké míře připravují motivační akce pro žáky ZŠ (67 %).

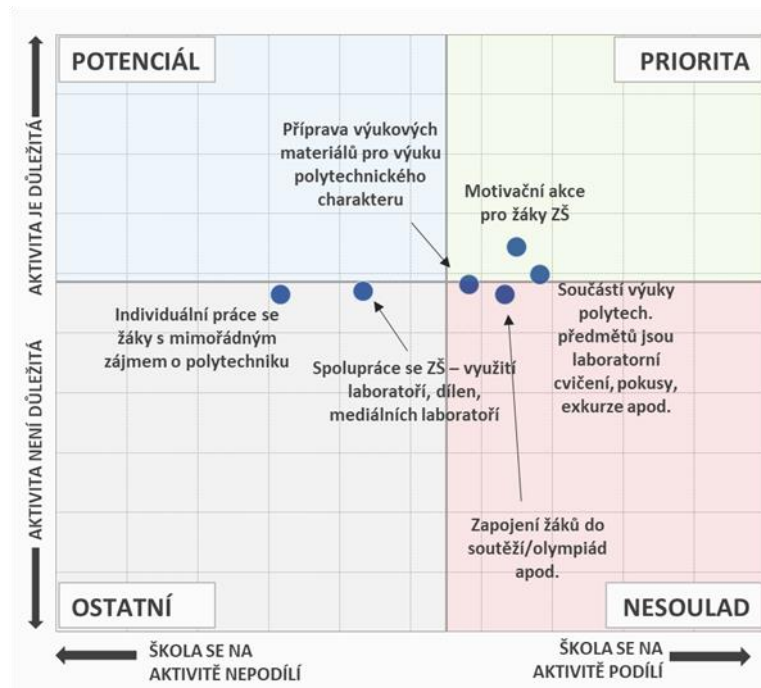
Gymnázia jsou v oblasti podpory polytechnického vzdělávání také velice aktivní. Především kladou důraz na zařazování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky (91 %) a také na zapojení žáků do soutěží či olympiád (88 %). Nadpoloviční většina pak pracuje individuálně se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (62 %).

Praktické školy zaměřují aktivity v této oblasti směrem k přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (76 %), začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí (47 %) a 41 % na organizaci motivačních akcí pro žáky ZŠ.

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště rozvíjejí polytechnickou výuku nejčastěji zařazováním laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí (68 %) do výuky, motivačních akcí pro žáky ZŠ (65 %) a zapojováním svých žáků do soutěží a olympiád (63 %). 58 % pak připravuje pro předměty polytechnického charakteru i výukové materiály. SOŠ se soustředí i na spolupráci se ZŠ – poskytuje základním školám laboratoře, dílny i mediální laboratoře pro využití (43 %). Zhruba třetina se jich pak soustředí na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (32 %).

Graf 30: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

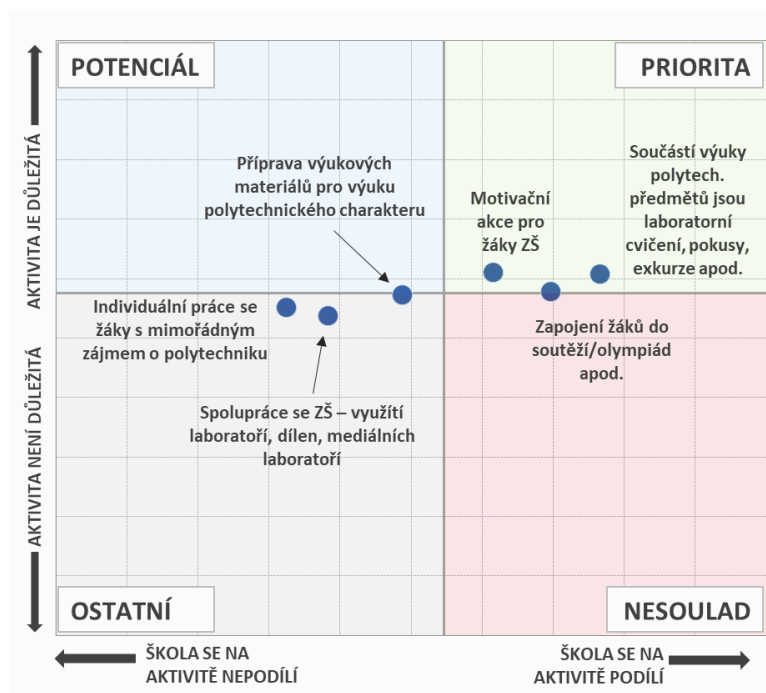

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit představuje pro střední odborná učiliště prioritu organizování motivačních akcí pro žáky ZŠ, začlenění do výuky polytechnických předmětů i laboratorní cvičení, pokusy a exkurze. Tyto aktivity jsou SOU vnímány jako důležité a současně je vykonává vysoký podíl škol. Částečný potenciál středních odborných učilišť pak představuje spolupráce se základními školami především na využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří, kterou realizuje menší počet škol, ale je ve srovnání s ostatními považována za relativně důležitou.

Přestože se SOU soustředí ve velké míře na zapojování žáků do soutěží či olympiád či přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru, podle hodnocení této aktivitě nepřikládají vysokou důležitost (ve srovnání s prioritními činnostmi).

Střední odborné školy se v současné době v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v největší míře věnují laboratorním cvičením, pokusům, exkurzím či projektové výuce (77 %). Jako druhé nejčastější je zapojování žáků do soutěží a olympiád (70 %). Motivační akce pro žáky základních škol jsou také časté, realizuje je 62 % středních škol. 49 % středních odborných škol se podílí na přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru a spolupracuje se základními školami při využití dílen, laboratorní a odborných učeben (38 %). Součástí výuky polytechnických předmětů u třetiny SOŠ je také individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku.

Graf 31: Aktivita, na niž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

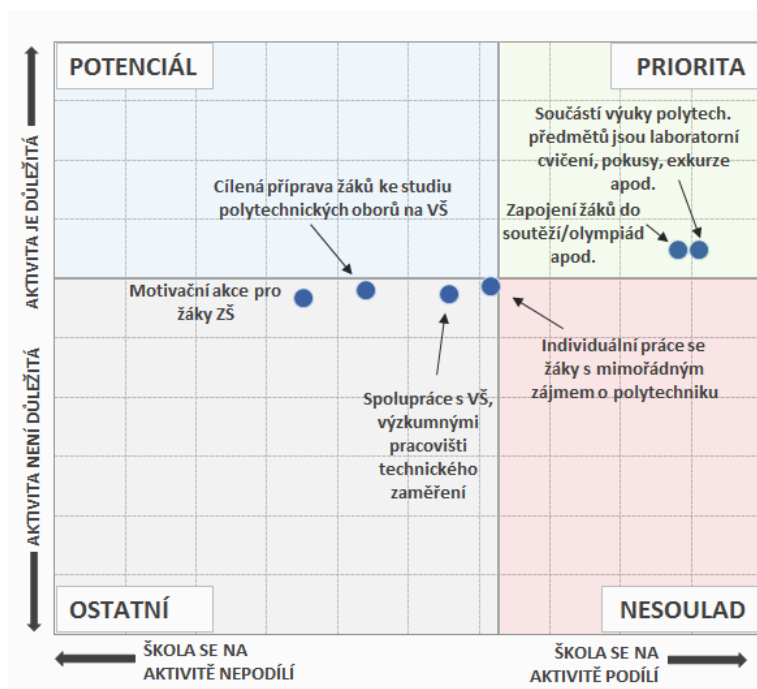
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit, které střední odborné školy ve velké míře realizují, představují pro školy prioritu především motivační akce pro žáky základních škol, začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky a zapojení žáků do soutěží či olympiád. Tyto aktivity realizuje relativně velké množství škol a zároveň jim přikládají nejvyšší důležitost.

Částečný potenciál pro realizaci podpory polytechnického vzdělávání lze u středních odborných škol spatřovat v přípravě výukových materiálů polytechnického charakteru. Tuto

aktivitu vykonává necelá polovina SOŠ a její důležitost je brána jako lehce nadprůměrná.

Na rozdíl od ostatních typů škol, téměř všechna gymnázia provozují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. ve výuce polytechnických předmětů (91 %). Další velmi častou aktivitou gymnázií pak je zapojování žáků do soutěží a olympiád zařazování (88 %). Značná část gymnázií dále v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání individuálně pracuje se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (62 %) a spolupracuje s vysokými školami nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření (56 %). Necelá polovina cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na vysokých školách (44 %) a jen zhruba třetina pořádá motivační akce pro žáky ZŠ (35 %).

Graf 32: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představuje priority gymnázií zapojení žáků do soutěží a olympiád a zařazení laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů. Nejen že gymnázia tyto dvě aktivity zmiňovala nejčastěji, ale zároveň je v porovnání s ostatními činnostmi považují za velmi důležité.

Přesto, že gymnázia považují důležitost těchto aktivit za lehce podprůměrnou, podílí se na nich stále poměrně často a určitý potenciál je zde tedy patrný, a to zejména v individuální práci se

žáky s mimořádným zájmem o polytechniku či v navázání spolupráce s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření.

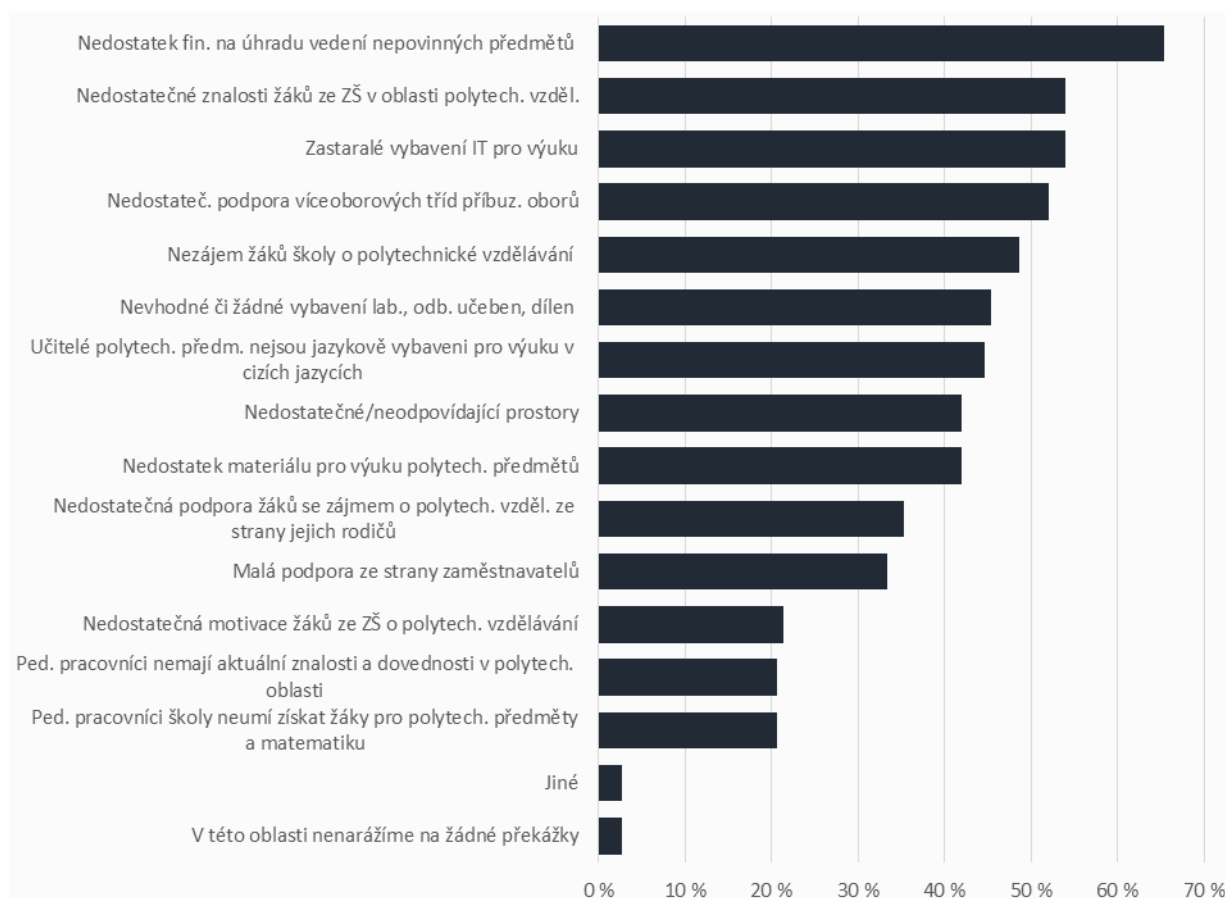
4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Při analýze překážek, na které školy narážejí při snaze podporovat polytechnické vzdělávání, se jako největší překážka jeví nedostatek finančních prostředků na úhradu vedení nepovinných předmětů (65 % škol). To je také vysvětlením pro nízký podíl škol realizujících nepovinnou výuku. Další velmi významný problém školy vnímají především v souvislosti se svými žáky. Na 54 % uvedlo, že žáci ze ZŠ nemají dostatečné znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a problémem je také nezájem žáků o samotné polytechnické vzdělávání (49 %). Zhruba polovina škol má pak potíže s vybavením. 54 % si stěžuje na zastaralé vybavení IT pro výuku a 45 % nemá vhodné nebo žádné vybavení laboratoří, odborných učeben či dílen. 42 % si pak stěžuje na nedostatečné či neodpovídající prostory. Více než polovina škol také považuje za problém nedostatečnou podporu víceoborových tříd příbuzných oborů (52 %).

Překážkou pro 45 % škol je i nedostatečná jazyková vybavenost pedagogů pro výuku v cizích jazycích a 45 % škol nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů. Více než třetina škol (35 %) se nedostává dostatečné podpory polytechnického vzdělávání, a to strany rodičů vůči žákům se zájmem o polytechnické obory i ze strany zaměstnavatelů (33 %).

V relativně nejmenší míře se školy stěžují, že žáci ze ZŠ nejsou k polytechnickému vzdělávání dostatečně motivováni, pedagogičtí pracovníci školy neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku a také nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti (shodných 21 %). Pouze 3 % škol v této oblasti na žádné problémy nenaráží.

Graf 33: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Z pohledu dle typu školy (viz Příloha 11) v rámci podpory polytechnického vzdělávání **SOU** a **SOŠ** nejčastěji narážejí na nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (70 % SOU a 64 % SOŠ), nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (68 % SOU a 59 % SOŠ) a nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (67 % SOU a 59 % SOŠ). **VOŠ** nejčastěji zmiňují zastaralé IT vybavení pro výuku, nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání a nedostatečnou jazykovou vybavenost učitelů pro výuku v cizích jazycích (vše 67 %).

Hlavním problémem pro **gymnázia** je nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (79 %). Další překážky rozvoje polytechnického vzdělávání vidí v zastaralém vybavení IT pro výuku (71 %) a také ve vybavení laboratoří, odborných učeben a dílen (53 %).

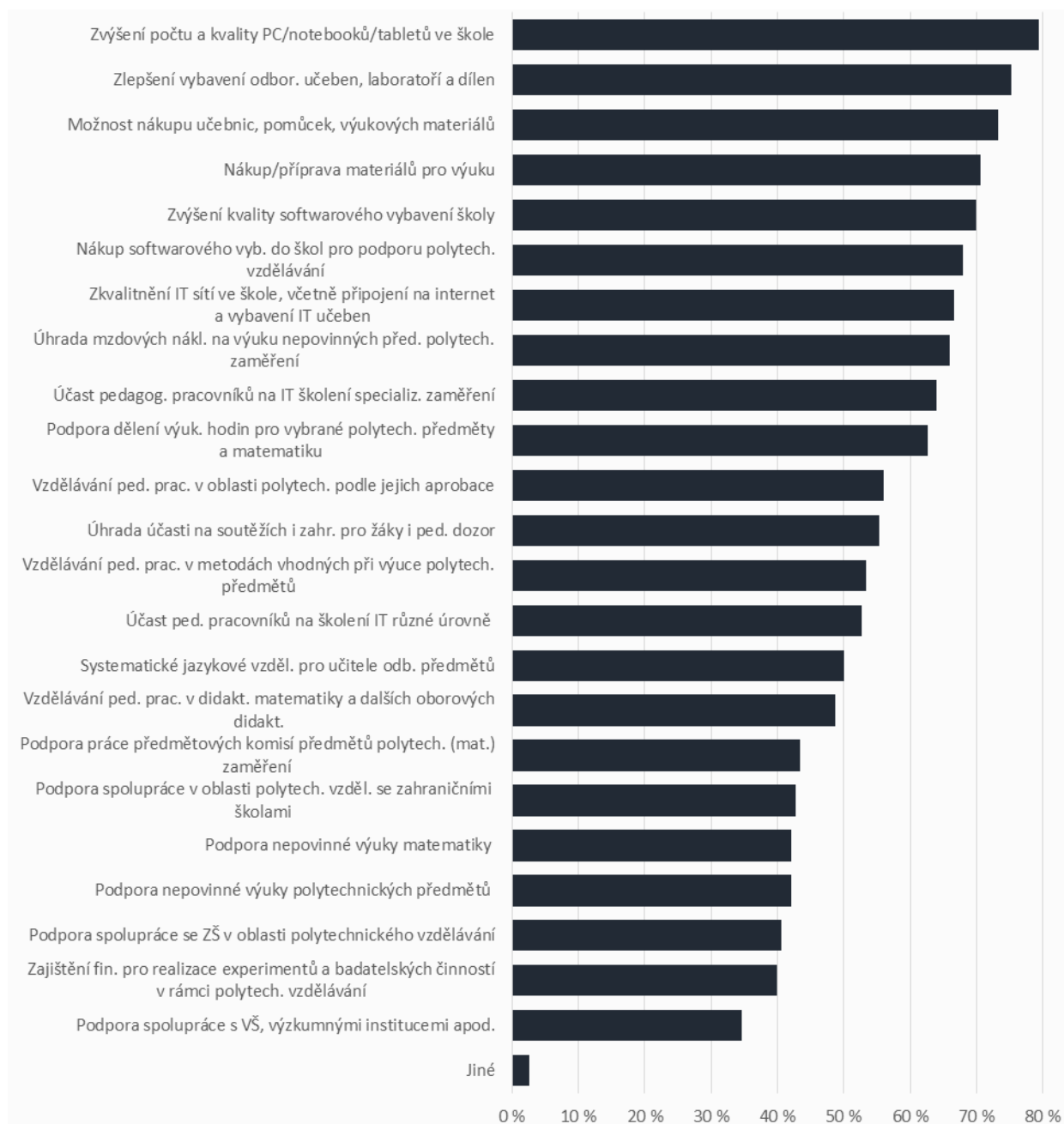
Pro **praktické školy** jsou největšími překážkami nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů, nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben a dílen a překážkou jsou také nevhodné či neodpovídající prostory (shodných 47 %).

4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

K opatřením, která by školám Středočeského kraje nejvíce pomohla v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, patří zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů ve škole (71 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (75 %) a možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (73 %) či nákup a přípravu materiálů pro výuku (71 %). Značný podíl škol uvádí řadu dalších opatření: zvýšení kvality softwarového vybavení škol (70 %), včetně jeho nákupu (68 %), potřebu zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet (67 %). 66 % škol vyjádřilo také potřebu úhrady

mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření a potřebu účasti pedagogických pracovníků na školení IT specializovaných zaměření (64 %). Další v pořadí poptávaných opatření je pro zhruba 63 % dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku a pro 56 % škol vzdělávání pedagogů v oblasti polytechniky podle jejich aprobace. Nadpoloviční většina škol by ocenila i úhradu účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor (55 %).

Graf 34: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Školy dále uvádějí celou řadu opatření, které se týkají vzdělávání pedagogů – v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku, potřebu jejich účasti na IT školení různé úrovně (obojí 53 %), pro učitele odborných předmětů by ocenily systematické jazykové vzdělávání (50 %) a vzdělávání v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (49 %).

Mezi další opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání, patří podpora práce předmětových komisí předmětů polytechnického zaměření, spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami (obojí 43 %), podpora nepovinné výuky matematiky (42 %) a polytechnických předmětů (také 42 %).

Školy dále navrhují rozšířit spolupráci se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (41 %) a 40 % by bylo pro zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání. Pouze třetina škol by uvítala spolupráci s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (35 %).

Z hlediska typu školy (viz Příloha 12) **SOU i SOŠ** nejčastěji navrhují zvýšení počtu a kvality počítačů ve škole (77 % SOU a 78 % SOŠ) a dále by jim nejvíce pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben (77 % SOU a 78 % SOŠ). 72 % SOU by také uvítalo nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání. Shodných 73 % SOŠ se pak vyjádřilo kladně k následujícím opatřením: nákup a příprava materiálů pro výuku, nákup softwarového vybavení do škol pro polytechnické vzdělávání, úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku. **VOŠ** nejčastěji uvádějí potřebu navýšit počet a kvalitu počítačů ve škole a zvýšení kvality softwarového vybavení školy (obojí 89 %). 78 % by jich přivítalo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen, nákup a přípravu materiálů pro výuku a dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku.

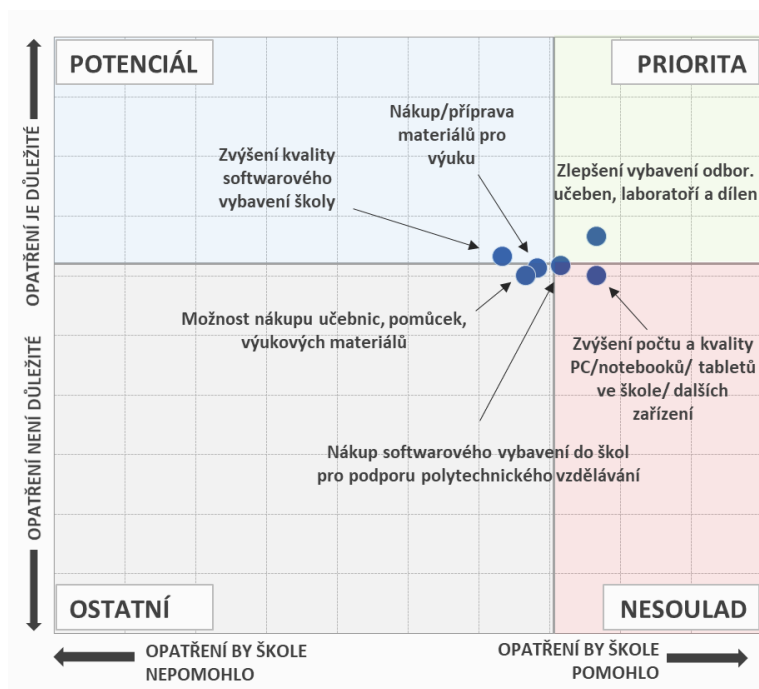
Gymnáziím by nejvíce pomohlo zvýšení počtu a kvality počítačů ve škole (94 %), možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (85 %) a zvýšení softwarového vybavení školy (82 %). Stejně tak by ocenily úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů.

Praktickým školám by v dosažení jejich cílů v oblasti podpory polytechnického vzdělávání nejvíce pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben a dílen, možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů a nákup a samotná příprava materiálů (vše 71 %).

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

V oblasti podpory polytechnického vzdělávání by středním odborným učilištím nejvíce pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (77 %), zvýšit počet a kvalitu PC, resp. notebooků nebo tabletů ve škole (77 %) a možnost nákupu softwarové vybavení pro podporu polytechnického vzdělávání (72 %), nákupu či přípravy výukových materiálů (68 %), a také nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (67 %). 63 % SOU by v neposlední řadě ocenilo zvýšení kvality softwarového vybavení školy.

Graf 35: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Zájem o opatření, která by napomohla rozvoji polytechnické výuky, úzce souvisí s prioritními aktivitami. Z hlediska důležitosti i deklarované potřeby jednotlivých opatření jsou výsledky více opatření velmi podobné. Mezi hlavní priority středních odborných učilišť lze zařadit především zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku.

Požadavek na zvýšení kvality softwarového vybavení školy uvádí o něco méně škol, ale současně mu přisuzují značnou důležitost. Představuje pro SOU

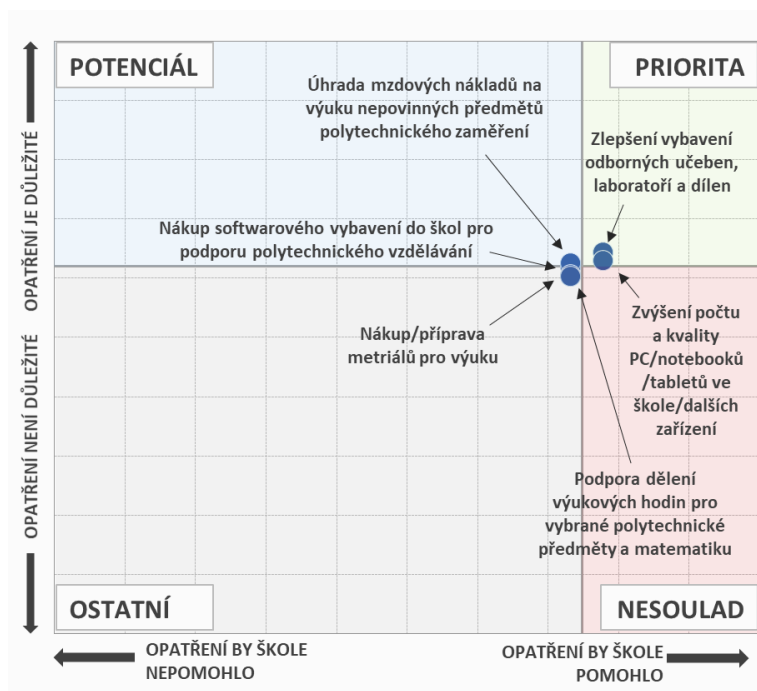
v oblasti podpory rozvoje polytechnického vzdělávání určitý potenciál. Téměř to samé by se dalo říci o nákupu a přípravě materiálů pro výuku, školy je však považují za důležité o něco méně.

Jistý nesoulad lze pak pozorovat zejména u potřeby zvýšení počtu a kvality počítačů a dalších zařízení na školách či nákupu softwarového vybavení, přičemž školy tato opatření vidí jako podprůměrně důležitá, jsou však přesvědčeny o jejich potřebě.

Další opatření již střední odborná učiliště zmiňují v menší míře a také jim přisuzují nižší míru důležitosti.

V souvislosti s překážkami v oblasti vybavení, které zmínily přes tři čtvrtiny středních odborných škol, by rozvoji polytechnické výuky mohlo pomoci především zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů ve škole (oba 78 %). SOŠ dále uvádějí nutnost, softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, úhrad mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření, nákup a přípravu materiálů pro výuku či podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (shodných 73 %).

Graf 36: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také důležitost sledovaných opatření, stává se prioritou zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku i zvýšení počtu a kvality počítačů ve škole. Tato opatření školy zmiňují nejčastěji a přisuzují mu i značnou důležitost.

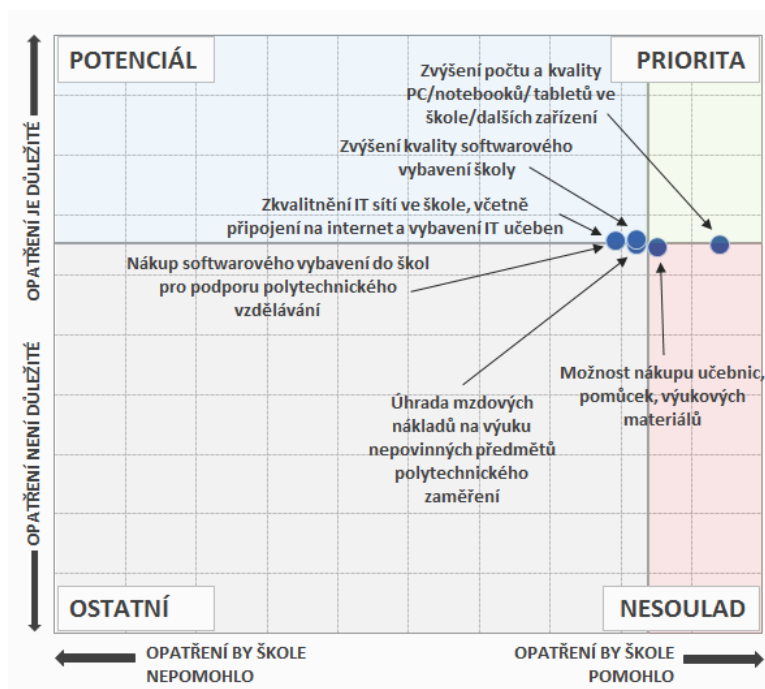
Prostor pro další rozvoj podpory polytechnického vzdělávání může přinést úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření – důležitost tohoto opatření je ve srovnání s ostatními sledovanými

položkami nadprůměrná.

Z hlediska opatření, která by gymnáziím pomohla k dosažení jimi zvoleného cíle v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, nevíce škol navrhuje zvýšení počtu a kvality stolních počítačů, notebooků, tabletů nebo dalších zařízení ve škole (94 %), možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (85 %). 82 % by také uvítalo úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření a zvýšení kvality softwarového vybavení školy.

Přes tři čtvrtiny gymnázií by pak ocenilo zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben a nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (79 %).

Graf 37: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Dalo by se říci, že přístup gymnázií k opatřením, podporujícím polytechnické vzdělávání je vcelku jednoznačný v tom, jaké opatření považují za důležité a zároveň prospěšné pro podporu tohoto typu výuky.

Prioritou je zvýšení počtu a kvality počítačů a ostatních zařízení ve škole – vyplývá tak z hodnocení hlediska důležitosti i deklarované potřeby jednotlivých opatření, přičemž těmto opatřením přisuzují nejvyšší důležitost.

Částečný potenciál je obsažen v přístupu ke zkvalitnění IT sítě ve škole a zvýšení kvality

softwarového vybavení školy, pomůcek a výukových materiálů – přestože toto opatření není školami v relativním měřítku tak často zmiňováno, důležitost tohoto opatření lze považovat za nadprůměrnou.

Druhému nejčastěji zmiňovanému opatření – možnosti nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů – přisuzují gymnázia lehce podprůměrnou důležitost, čímž se toto opatření dostává do jistého nesouladu mezi četností deklarované potřeby a jí přisuzované důležitosti.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (78 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (73 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (55 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (47 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (45 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (43 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (68 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (65 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (63 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (58 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (43 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (32 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (70 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání (68 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (67 % škol)
- Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (53 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (52 % škol)
- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (50 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (77 % škol)
- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (77 % škol)
- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (72 % škol)
- Nákup/příprava materiálů pro výuku (68 % škol)
- Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (67 % škol)
- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (63 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (88 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (82 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (63 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (63 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (63 % škol)

Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (57 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (80 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (77 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (57 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (53 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (50 % škol)

Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (45 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (77 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (70 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (62 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (49 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratorní, dílen, mediálních laboratorí (38 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (33 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (64 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání (59 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (59 % škol)
- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (57 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (53 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (53 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (78 % škol)
- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratorí a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (78 % škol)
- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (73 % škol)
- Nákup/příprava materiálů pro výuku (73 % škol)
- Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (73 % škol)
- Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (73 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (90 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (84 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (66 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (65 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (64 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (62 % škol)

Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (62 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (88 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (79 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (79 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (68 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (65 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (56 % škol)

Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (56 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (91 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (88 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (62 % škol)
- Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (56 % škol)
- Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (44 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (35 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (79 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (71 % škol)
- Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (53 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (50 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (50 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání (38 % škol)
- Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (38 % škol)
- Nedostatečné/neodpovídající prostory (38 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (94 % škol)
- Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (85 % škol)
- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (82 % škol)
- Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (82 % škol)
- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (79 % škol)
- Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (79 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (94 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (82 % škol)

Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (82 % škol)

Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytechnického či matematického zaměření či v soutěžích odborných dovedností. (79 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (79 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (76 % škol)

Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (71 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 9: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N = 60)	Průměrná úroveň	 31 %	 + 18 %
	Základní úroveň	 78 %	 + 3 %
	Mírně pokročilá úroveň	 47 %	 + 11 %
	Pokročilá úroveň	 37 %	 + 21 %
	Nejvyšší úroveň	 18 %	 + 18 %
SOŠ (N = 86)	Průměrná úroveň	 35 %	 + 18 %
	Základní úroveň	 80 %	 + 3 %
	Mírně pokročilá úroveň	 49 %	 + 9 %
	Pokročilá úroveň	 42 %	 + 18 %
	Nejvyšší úroveň	 22 %	 + 21 %
Gymnázium (N = 34)	Průměrná úroveň	 45 %	 + 19 %
	Základní úroveň	 79 %	 + 0 %
	Mírně pokročilá úroveň	 47 %	 + 7 %
	Pokročilá úroveň	 57 %	 + 14 %
	Nejvyšší úroveň	 32 %	 + 29 %
VOŠ (N = 18)	Průměrná úroveň	 37 %	 + 14 %
	Základní úroveň	 72 %	 + 6 %
	Mírně pokročilá úroveň	 53 %	 + 4 %
	Pokročilá úroveň	 44 %	 + 8 %
	Nejvyšší úroveň	 23 %	 + 24 %
Praktická škola (N = 17)	Průměrná úroveň	 23 %	 + 9 %
	Základní úroveň	 88 %	 + 0 %
	Mírně pokročilá úroveň	 38 %	 + 13 %
	Pokročilá úroveň	 25 %	 + 10 %
	Nejvyšší úroveň	 12 %	 + 6 %

Příloha 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	41	 68 %	111	 74 %
	Motivační akce pro žáky ZŠ	39	 65 %	78	 52 %
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	38	 63 %	96	 64 %
SOŠ (N = 86)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	66	 77 %	111	 74 %
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	60	 70 %	96	 64 %
	Motivační akce pro žáky ZŠ	53	 62 %	78	 52 %
Gymnázium (N = 34)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	31	 91 %	111	 74 %
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	30	 88 %	96	 64 %
	Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku	21	 62 %	55	 37 %
VOŠ (N = 18)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	16	 89 %	111	 74 %
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	13	 72 %	96	 64 %
	Motivační akce pro žáky ZŠ	12	 67 %	78	 52 %
Praktická škola (N = 17)	Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru	13	 76 %	72	 48 %
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	8	 47 %	111	 74 %
	Motivační akce pro žáky ZŠ	7	 41 %	78	 52 %

Příloha 11: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	42	70 %	98	65 %
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	41	68 %	78	52 %
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	40	67 %	81	54 %
SOŠ (N = 86)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	55	64 %	98	65 %
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	51	59 %	81	54 %
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	51	59 %	78	52 %
Gymnázium (N = 34)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	27	79 %	98	65 %
	Zastaralé vybavení IT pro výuku	24	71 %	81	54 %
	Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod.	18	53 %	68	45 %
VOŠ (N = 18)	Zastaralé vybavení IT pro výuku	12	67 %	81	54 %
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	12	67 %	81	54 %
	Učitelé polytech. předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích	12	67 %	67	45 %
Praktická škola (N = 17)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	8	47 %	98	65 %
	Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod.	8	47 %	68	45 %
	Nedostatečné/neodpovídající prostory	8	47 %	63	42 %

Příloha 12: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	46	77 %	119	79 %
	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	46	77 %	113	75 %
	Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání	43	72 %	102	68 %
SOŠ (N = 86)	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	67	78 %	119	79 %
	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	67	78 %	113	75 %
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	63	73 %	106	71 %
	Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání	63	73 %	102	68 %
	Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření	63	73 %	99	66 %
Gymnázium (N = 34)	Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku	63	73 %	94	63 %
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	32	94 %	119	79 %
	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	29	85 %	110	73 %
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	28	82 %	105	70 %
VOŠ (N = 18)	Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření	28	82 %	99	66 %
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	8	89 %	119	79 %
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	8	89 %	105	70 %
	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	7	78 %	113	75 %
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	7	78 %	106	71 %
Praktická škola (N = 17)	Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku	7	78 %	94	63 %
	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	12	71 %	113	75 %
	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	12	71 %	110	73 %
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	12	71 %	106	71 %

5 Rozvoj školy jako centra celoživotního učení ve Středočeském kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Rozvoj sítě středních škol jako Center CŽU.

Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání, i v systému dalšího vzdělávání: v rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace), v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru: formální a nonformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky nonformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je propojováno.

- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru: formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace; nonformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí).
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE, realizovaným NÚV, a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých (následný projekt UNIV 3). V tomto období bude kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům DVD, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech DVD poskytovaných středními školami v regionu ad.) Do sítě by se mohly se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojit nově i gymnázia a lycea. Sítě by mohly svou působnost rozšířit (např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP) a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) a vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- Vzdělávání zájmové,
- Vzdělávání občanské,
- Vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

Školy poskytující tento druh DVD musí vzdělávat podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí mít autorizaci. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by si mohli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá státem podporovaná oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je vzdělávání občanské a zájmové. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti občanského vzdělávání. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU: digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují), dále politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami), znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad. Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie; technické školy – digitální vzdělávání aj.). Žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je i prokázat jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé. Mohou si procvičovat i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací. Zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění. Vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

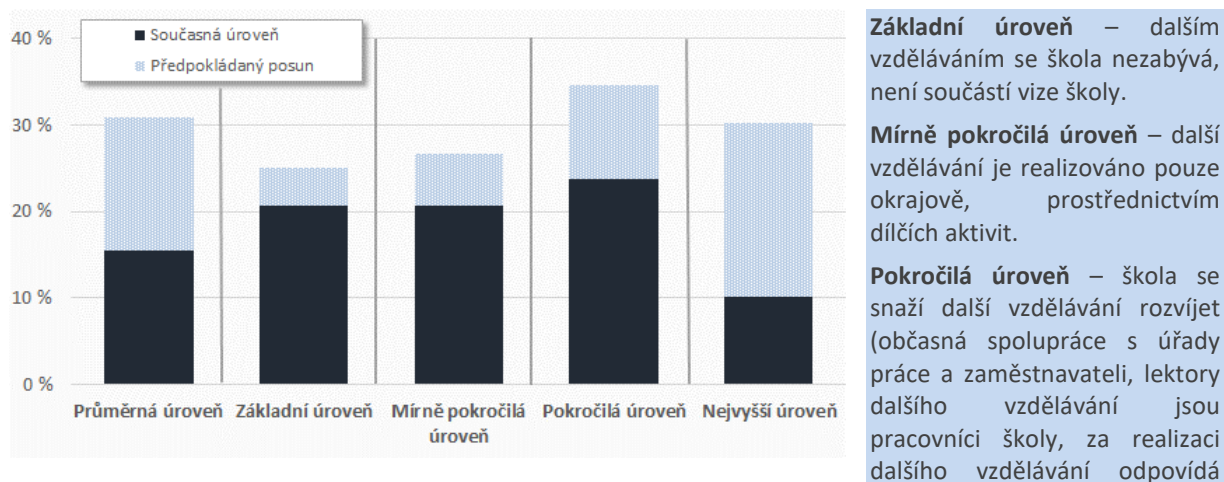
- Školy v této oblasti nejčastěji realizují činnosti odpovídající pokročilé úrovni a snaží se celoživotní učení dále rozvíjet (to se týká především SOU, SOŠ a VOŠ – v případě gymnázií a praktických škol je patrný vyšší podíl činností zejména v rámci základní úrovně či mírně pokročilé u gymnázií). S výjimkou gymnázií a praktických škol, které deklarují pouze nízkou míru předpokládaného posunu, školy deklarují zájem především o systematické rozvíjení této oblasti a o realizaci aktivit, které spadají do nejvyšší nebo pokročilé úrovně.
- Školy vyvíjejí aktivitu především v oblasti rekvalifikací (všechny školy s výjimkou gymnázií), zájmového vzdělávání pro veřejnost (SOŠ, gymnázia a VOŠ), odborného vzdělávání pro zaměstnavatele (SOU, SOŠ a VOŠ) či dalšího vzdělávání pedagogů (SOU a gymnázia). Praktické školy ve velké míře uvádějí, že se na dalším vzdělávání vůbec nepodílí, stejně jako třetina gymnázií.
- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by tuto oblast zajišťoval, na malý zájem dospělých o další vzdělávání a na administrativní náročnost spojenou se získáním akreditace rekvalifikací. Tyto překážky uvádějí všechny školy, s výjimkou praktických, které naráží pouze na administrativní náročnost ohledně akreditace rekvalifikací či na žádné překážky nenaráží. SOŠ se ještě ve větší míře setkávají s malým zájmem zaměstnavatelů o další vzdělávání a menší část praktických škol a gymnázií opět uvádí, že se oblasti nevěnuje.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především finance na kvalitní materiál (všechny školy s výjimkou gymnázií), rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (SOU, SOŠ a VOŠ) a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (SOŠ, gymnázia a praktické školy). VOŠ a gymnázia by dále ocenily zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. Pro SOU, VOŠ a praktické školy je také relativně důležitá možnost zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení je nejvyšší podíl aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v rámci pokročilé úrovně (24 %), charakteristické snahou škol o rozvoj dalšího vzdělávání. Školy dále vykonávají řadu aktivit na mírně pokročilé úrovni (21 %), pro kterou je typická pouze okrajová realizace dalšího vzdělávání, a to prostřednictvím dílčích aktivit. Nejmenší část aktivit školy vykonávají na nejvyšší úrovni (10 %), charakteristické systémovým rozvíjením dalšího vzdělávání, přičemž je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. Část škol se dalším vzděláváním nezabývá a je zde pouze na základní úrovni (téměř 15 %).

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 20 %). Méně výrazný posun (o 11 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, kdy se střední a vyšší odborné školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů. V rámci mírně pokročilé úrovně se předpokládá posun o 6 %.

Graf 38: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. A realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz Příloha 13) **SOU** a **SOŠ** ve většině případů realizují činnosti, které celoživotní učení podporují a rozvíjí, tj. jsou na pokročilé úrovni (30-31 %). **VOŠ** jsou pak na tom v této oblasti zdaleka nejlépe – na pokročilé úrovni se nachází 39 % škol. V případě **SOU**, **SOŠ** i **VOŠ** lze předpokládat nejvýraznější posun v rámci nejvyšší úrovně, tj. deklarují zájem oblast celoživotního učení systematicky rozvíjet s tendencí stát se plnohodnotnou součástí práce školy.

Gymnázia realizaci činností v oblasti celoživotního učení rozvíjí pouze okrajově (mírně pokročilá úroveň – 31 %) či se nacházejí na základní úrovni (29 %). Předpokládaný posun je v případě gymnázií obecně nízký, nejvyšší posun lze očekávat v rámci mírně pokročilé úrovně (o 13 %) případně pokročilé úrovně (o 11 %).

Praktické školy se v rámci aktivit v této oblasti nachází ve velké míře pouze na základní úrovni (41 %) a o žádném výrazném předpokládaném posunu zde hovořit nelze (všechny úrovně 8-9 %).

5.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení se školy zaměřují především na zájmové vzdělávání pro veřejnost (31 %). Poté se školy zaměřují na další vzdělávání pedagogů (29 %) a nabízejí také rekvalifikace (28 %). Dále část škol nabízí odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (29 %), vzdělávání v oblasti ICT dovedností (22 %). V menší míře se školy soustředí i na vzdělávání seniorů (13 %) a na přípravu pro vykonání zkoušky podle NSK (11 %). Na zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb., v platném znění se zaměřuje už jen 6 % škol na občanské vzdělávání (jehož cílem je rozvoj občanských kompetencí a češtinu pro cizince 4 %). Část škol (zejména gymnázia a praktické školy) tuto ani oblast nerealizuje a uvádí tedy pod položkou „jiné“ skutečnost, že aktivity nerealizují.

Graf 39: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz Příloha 14) se v rámci aktivit v oblasti celoživotního učení **střední odborná učiliště** zaměřují především na rekvalifikace (48 %). Z dalších aktivit se třetina učilišť věnuje dalšímu vzdělávání pedagogů (33 %) a 30 % poskytuje odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. **SOŠ** se v největší míře zapojují zájmového vzdělávání pro veřejnost (40 %) a 37 % se věnuje rekvalifikacím a odbornému vzdělávání pro zaměstnavatele.

Vyšší odborné školy realizují činnosti především v oblasti zájmového vzdělávání pro veřejnost, rekvalifikací a odborného vzdělávání pro zaměstnavatele (shodných 44 %).

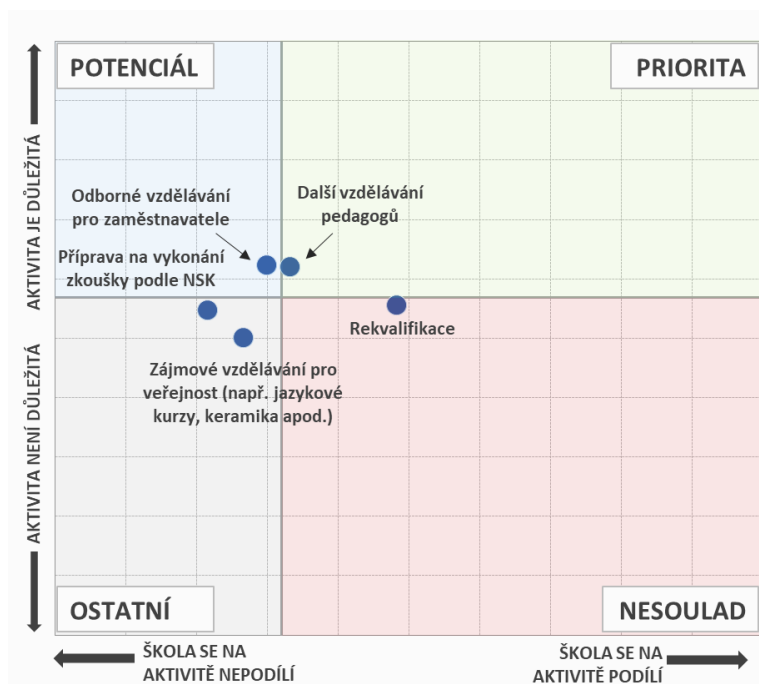
Gymnázia se v rámci této oblasti angažují formou dalšího vzdělávání pedagogů (38 %), nabízejí zájmové vzdělávání pro veřejnost (35 %) a téměř třetina se na dalším vzdělávání nepodílí vůbec (29 %).

Lze říci, že **Praktické školy** se na dalším vzdělávání spíše nepodílí. Tuto skutečnost uvedlo celých 59 % praktických škol. 24 % škol pak realizuje v této oblasti rekvalifikace.

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště se v rámci aktivit v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení zaměřují především na rekvalifikace (48 %). Třetina z nich se věnuje vzdělávání pedagogů (33 %) a odbornému vzdělávání pro zaměstnavatele (30 %). V menší míře pak realizují i zájmové vzdělávání pro veřejnost (27 %) a nabízí přípravu na vykonání zkoušky NSK (22 %).

Graf 40: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je další vzdělávání pedagogů. SOU se na této činnosti aktivně podílí a zároveň je hodnotí jako velmi důležité.

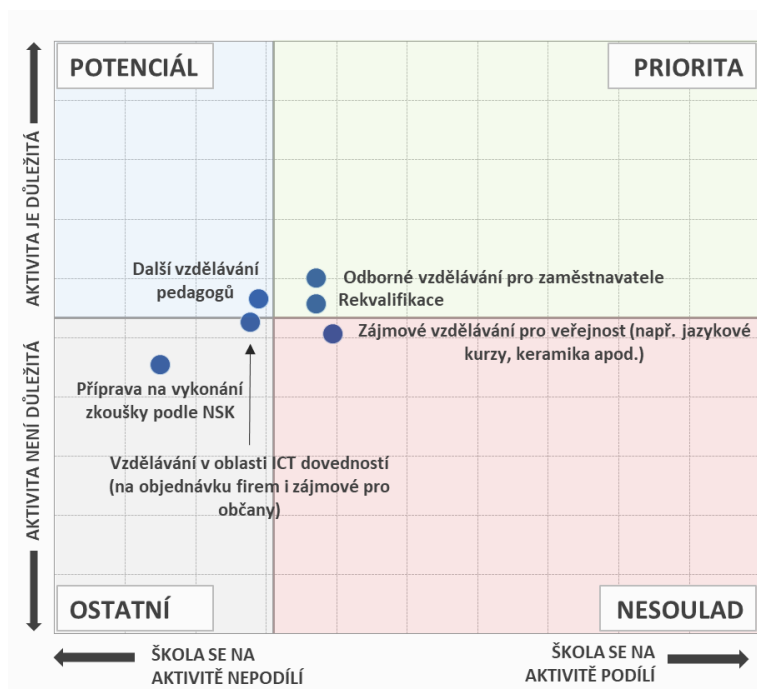
Mezi aktivitu, u které je u SOU zřejmý potenciál k rozvoji lze zařadit odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Školy jim přisuzují nadprůměrnou důležitost, avšak podílejí se na ní v relativně menší míře.

SOU jsou zároveň nejaktivnější v oblasti rekvalifikací, ve srovnání

s ostatními jmenovanými položkami je však tato aktivita vnímána jako méně důležitá. Nachází se v nesouladu mezi počtem vykonávané aktivity vzhledem k tomu, jakou důležitost ji SOU přisuzují.

Střední odborné školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení v největší míře realizují zájmové vzdělávání pro veřejnost jako například jazykové kurzy nebo keramika (40 %). Dále poskytují rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (obojí 37 %) a to zejména z toho důvodu, že SOU, SOŠ a VOŠ jsou typy škol, které poskytují odborné vzdělání na střední, případně vyšší odborné úrovni. Z dalších aktivit, které střední odborné školy realizují v oblasti dalšího, se jedná o další vzdělávání pedagogů (29 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (28 %), v menší míře pak ještě přípravě na vykonání zkoušky NSK (15 %).

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých činností v rámci rozvoje středních odborných škol jako center celoživotního učení představují priority odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a rekvalifikace. Tyto činnosti jsou SOŠ realizovány nejčastěji a jsou hodnoceny jako důležité.

V menší míře se SOŠ zabývají dalším vzděláváním pedagogů a, i přes lehce podprůměrnou důležitost mezi vybranými aktivitami, vzděláváním v oblasti ICT dovedností. Ve výsledku to však jsou aktivity pro SOŠ poměrně důležité, nacházejí se tedy na rozhraní priorit

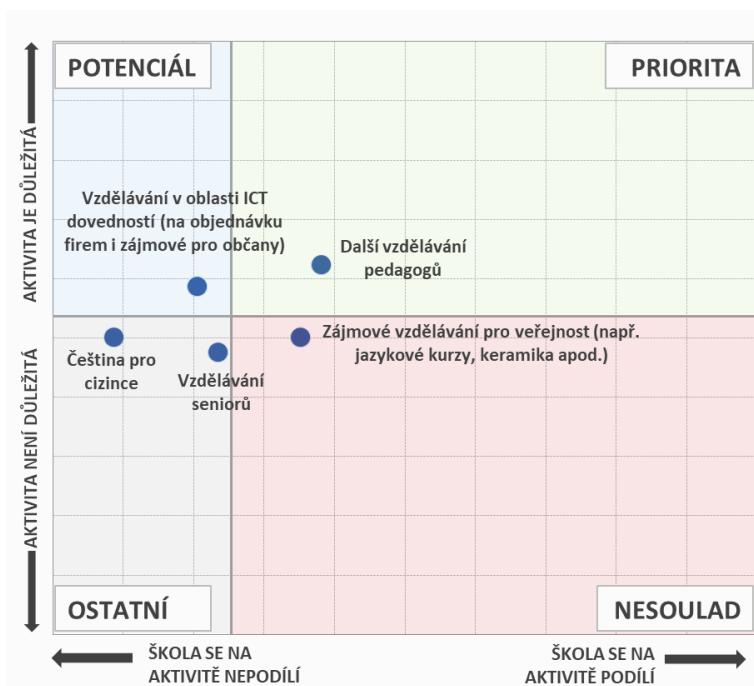
a potenciálu, který mohou školy více rozvíjet.

Ačkoliv se paradoxně školy v nejvyšší míře podílí na zájmovém vzdělávání pro veřejnost, přisuzují mu podprůměrnou důležitost a dochází zde tak k určitému rozporu.

Gymnázia se činností v oblasti dalšího vzdělávání zabývají v menší míře než střední a vyšší odborné školy a také se soustředí na jiné aktivity. Zaměřují se především na další vzdělávání pedagogů (38 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost, jako jsou např. jazykové kurzy (35 %). V menší míře jsou aktivní ve vzdělávání seniorů (24 %) či v oblasti ICT dovedností (21 %), která může být na objednávku firem i jako zájmové vzdělávání pro občany.

Další činnosti zajišťuje pouze malý podíl gymnázií, kupříkladu na šesté nejčastější aktivitě – čeština pro cizince – se podílí pouze už pouhé jedno procento škol. Gymnázia se vzhledem ke svému zaměření nezabývají aktivitami v oblasti rekvalifikací a realizací zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. V platném znění. 29 % gymnázií Středočeského kraje uvedla, že se aktivitami v oblasti celoživotního vzdělávání vůbec nezabývají.

Graf 42: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia se v oblasti dalšího vzdělávání v největší míře věnují dalšímu vzdělávání pedagogů a tuto aktivitu považují ve srovnání s ostatními za důležitou. Lze ji tedy označit za jejich prioritu.

Zájmovým vzděláváním pro veřejnost se zabývají gymnázia také ve větší míře, ale této aktivitě nepřisuzují výraznější důležitost. Nachází se tedy v určitém nesouladu mezi množstvím vykonávaných aktivit v tomto směru a jejich přisuzované důležitosti.

Určitý prostor pro další rozvíjení celoživotního učení lze spatřovat ve vzdělávání v oblasti ICT dovedností. Gymnázia vykonávají tuto aktivitu v malé míře, považují ji však za velmi důležitou. Pro gymnázia tedy tato aktivita představuje určitý potenciál v rozvoji oblasti dalšího vzdělávání.

5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

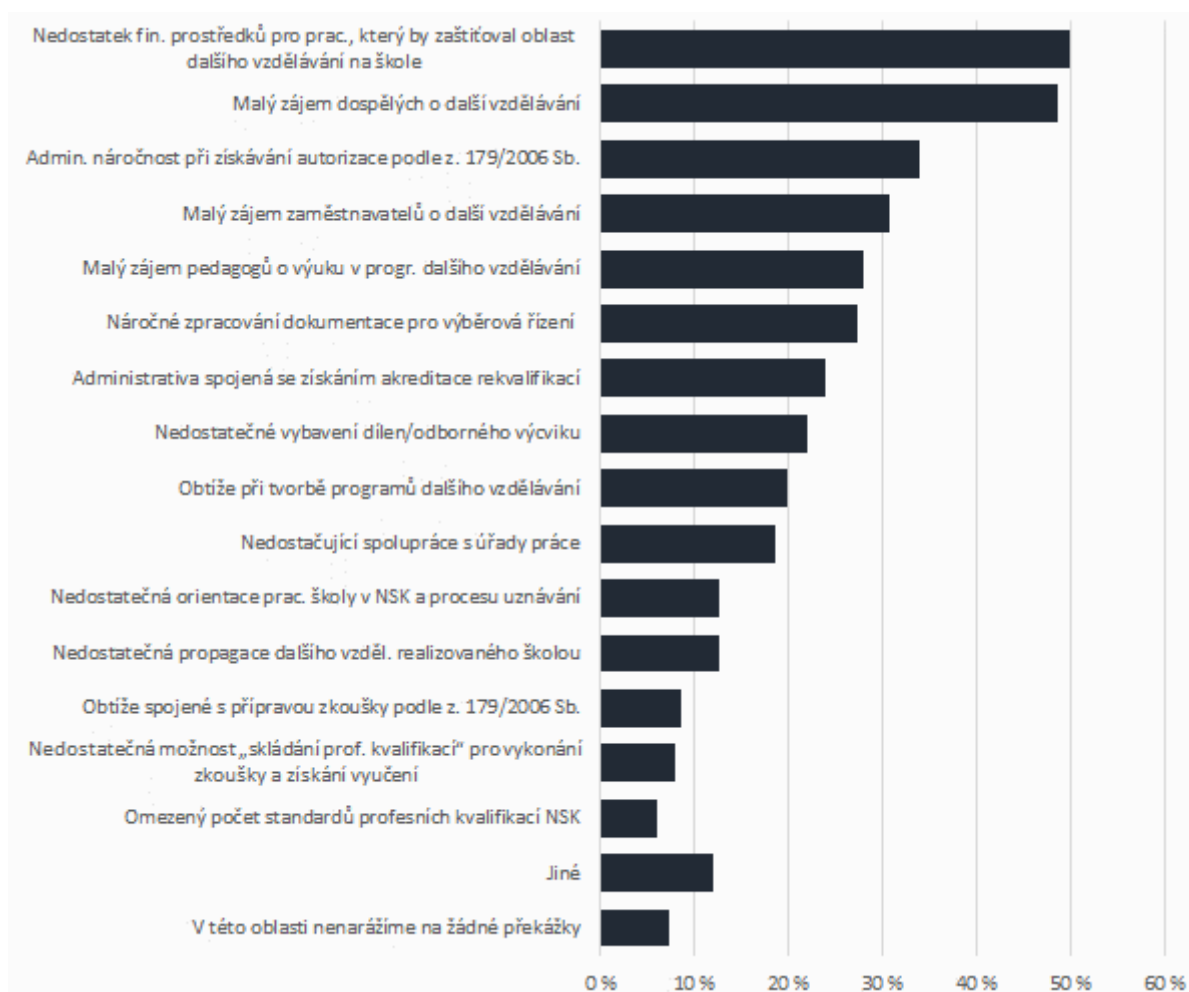
V rámci oblasti celoživotního učení se školy setkávají s celou řadou překážek. Školy naráží především na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na školách (50 %). Uvádějí ale i malý zájem dospělých (48 % škol). Třetina škol také naráží na administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. (34 %), nízký zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (31 %) a také malý zájem ze strany pedagogů o výuku v programu dalšího vzdělávání (28 %).

Dále školy upozorňují na bariéry, které se objevují v administrativní oblasti a zajištění dalšího vzdělávání – 27 % z nich na náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce), 24 % z nich poukazuje na problém s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací.

Problémy se vyskytují i v dalších oblastech zajištění dalšího vzdělávání – 22 % škol upozorňuje na nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku a 20 % má potíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání. 19 % škol pak poukazuje na nedostatečnou spolupráci s úřady práce. Již menší část škol přiznává výskyt překážek i přímo na školách – 13 % škol si uvědomuje, že propagace dalšího vzdělávání prováděného školou je nedostatečná a pracovníci se dostatečně neorientují v NSK a procesu uznávání.

Spíše výjimečně se školy setkávají s obtížemi spojenými s přípravou zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb. (9 %), 8 % s nedostatečnou možností skládání profesních kvalifikací pro vykonávání zkoušky, 6 % se získáním vyučení a omezeným počtem standardů profesních kvalifikací. Pouze 7 % škol neuvádí překážky v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení.

Graf 43: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Mezi jednotlivými typy škol existují rozdíly (viz Příloha 15). Školy s odborným zaměřením (**SOU, SOŠ a VOŠ**) pociťují nejvýrazněji nedostatek finančních prostředků pro pracovníky, kteří by tuto oblast na školách zajišťovali (57 % SOU, 63 % SOŠ a 61 % VOŠ), a také narážejí na malý zájem dospělých o další vzdělávání (55 % SOU, 56 % SOŠ a 67 % VOŠ). Také v této souvislosti zmiňují i administrativní náročnost spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (42 % SOU, 43 % SOŠ a 50 % VOŠ). SOŠ si také stěžují na malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (43 %).

Gymnázia uvádějí nejčastěji nedostatek finančních prostředků pro pracovníka zajišťujícího další vzdělávání (44 %) a malý zájem dospělých o další vzdělávání (35 %). Mezi další problémy patří administrativa spojená se získáním akreditací rekvalifikací a malý zájem pedagogů o výuku v rámci dalšího vzdělávání (obojí 21 %). 21 % gymnázií se také na dalším vzdělávání nepodílí vůbec.

Zhruba čtvrtina **praktických škol** (24 %) na žádné překážky v této oblasti nenaráží, což souvisí i s malou aktivitou praktických škol v této oblasti. Stejný podíl se jich na dalším vzdělávání také vůbec nepodílí. Opatření pro zlepšení realizace intervence. Nejčastějším problémem je pak administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (také 24 %).

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

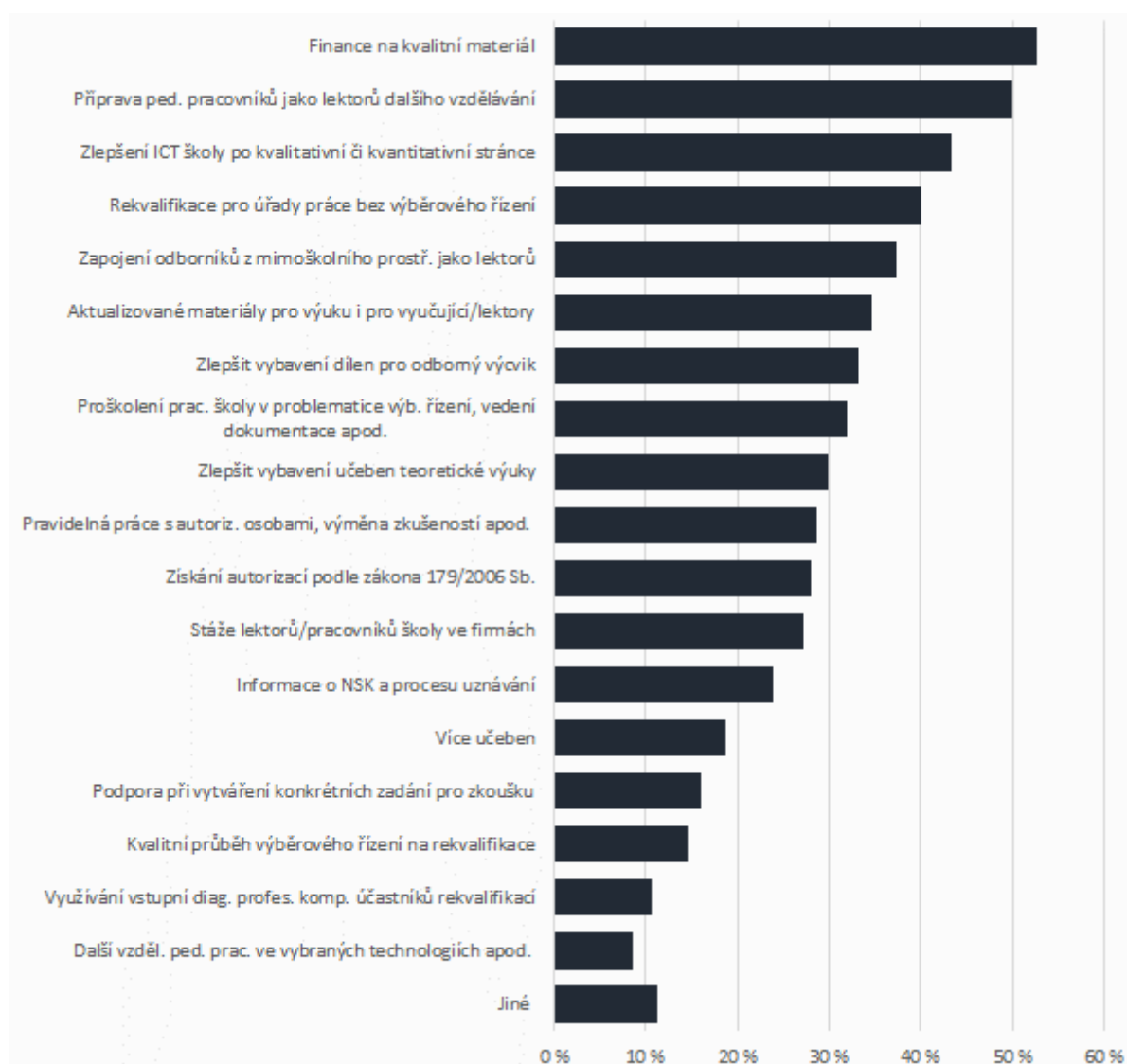
Až polovina škol považuje nedostatek finančních prostředků za hlavní překážku rozvoje školy jako centra celoživotního učení. Odráží se to i u výběru opatření, u kterých se domnívají, že jim mohou v této

oblasti pomoci – školy se domnívají, že rozvoji dalšího vzdělávání na školách pomohou finance na kvalitní materiál (53 %)

Mezi další, dle škol, nejdůležitější opatření patří příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (43 %).

Z administrativního hlediska by školám ulehčilo zajištění dalšího vzdělávání, pokud by rekvalifikace pro úřady práce mohly probíhat bez výběrového řízení (40 %) a ocenily by zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů dalšího vzdělávání (37 %). Z hlediska zajištění výuky škol požadují dostatek aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující či lektory (35 %) a zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik (33 %), a aby pracovníci školy byli proškoleni v problematice výběrového řízení, vedení dokumentace apod. (32 %). Zároveň by školám pomohlo i zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (30 %).

Graf 44: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Samotné školy si uvědomují důležitost navázání spolupráce s reálným pracovním prostředím a vnímají jako důležité zajištění i pravidelné práce s autorizovanými osobami, výměnu zkušeností, aktualizaci

jejich vzdělávání apod. (29 %), získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (28 %) a také zajištění stáží pracovníků školy ve firmách (47 %).

V nejmenší míře pak školy uváděly, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohly informace o NSK a procesu uznávání (24 %), více učebeň (19 %), podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (16 %), kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikaci (15 %), využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (11 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků (9 %).

V oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení se navrhovaná opatření liší podle typů škol (viz Příloha 16). **SOU, SOŠ i VOŠ** by nejvíce pomohlo, pokud by měly dostatek financí na kvalitní materiál (70 % SOU, 64 % SOŠ a 56 % VOŠ) a rekvalifikace pro úřady práce by probíhaly bez výběrového řízení (60 % SOU, 60 % SOŠ a 50 % VOŠ). SOU dále zdůrazňují potřebu zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (52 %), SOŠ by uvítaly přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (51 %). Polovina VOŠ dále požaduje zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a zlepšení vybavení pro odborný výcvik (oba 50 %).

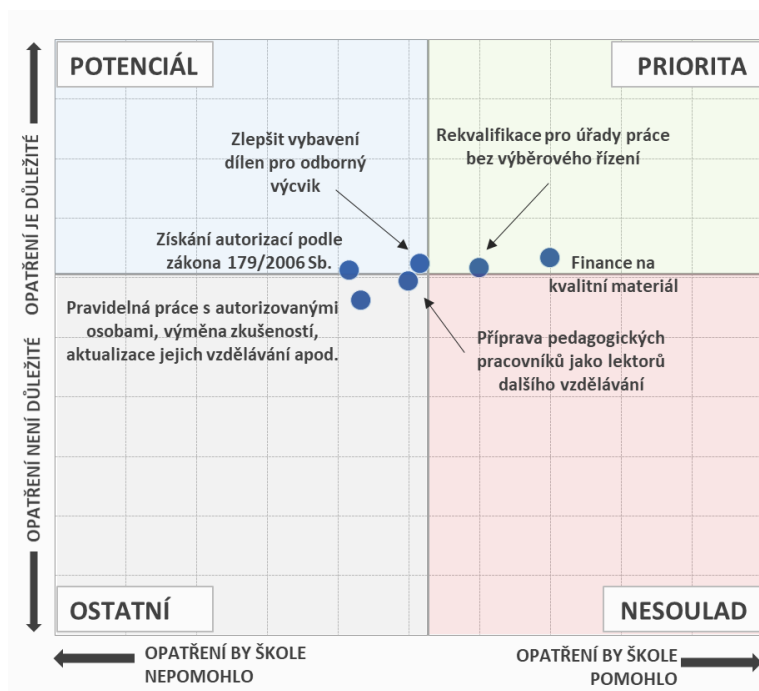
Pro **gymnázia** je nejdůležitější zlepšení ICT vybavení školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (56 %), zkvalitnit přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (38 %).

Praktické školy nejčastěji zmiňují potřebu přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (47 %), finance na kvalitní materiál a lepší vybavení pro odborný výcvik (oba 35 %).

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvádějí řadu opatření, která by jim pomohla v rozvoji škol jako center celoživotního učení. Nejčastěji zmiňovaným opatřením je zajištění financí na kvalitní materiál (70 %) a následně možnost realizace rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (60 %). Více než polovina škol uvádí i potřebu zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik (52 %) a dále potřebu přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %). Až na dalších místech vidí učiliště i možnosti navázání pravidelné práce s autorizovanými osobami, výměny zkušeností, aktualizace jejich vzdělávání apod. (43 %) a získání a autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (42 %).

Graf 45: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti se zmiňovanými opatřeními přihlíželi k jejich důležitosti, můžeme považovat potřebu financí na kvalitní materiál a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení za hlavní prioritu středních odborných učilišť. Školy zmiňují toto opatření v největší míře a současně mu přisuzují i nejvyšší důležitost.

Prostor pro další rozvoj celoživotního učení by částečně mohlo přinést zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik či získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. Ačkoliv nejsou tato opatření zmiňována tak často ve srovnání

s těmi, které jsou prioritami, SOU je považují za důležitá.

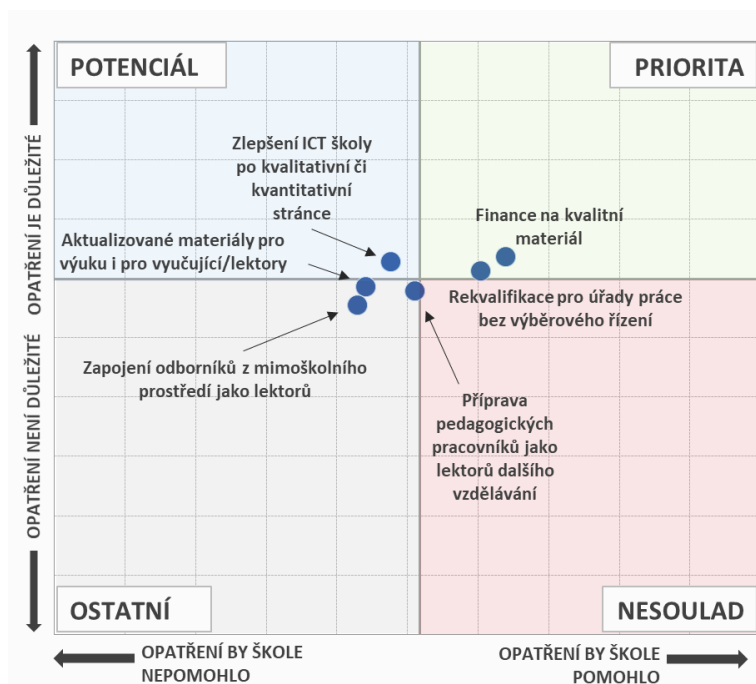
Ve srovnání se zbytkem preferovaných opatření považují školy ostatní položky již za méně důležité.

Opatření, která v oblasti dalšího vzdělávání střední odborné školy nejčastěji uvádějí, jsou možnost rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (72 %), potřeba zlepšit ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (66 %) a finance na kvalitní materiál (64 %). Další oblastí opatření, která by středním odborným školám mohla pomoci, spočívá v samotné lektorské oblasti, tj. v přípravě pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (62 %), zajištění stáží lektorů či pracovníků škol ve firmách (57 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (47 %).

Často zmiňovanými opatřeními jsou i aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory (60 %), zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (58 %) i učeben teoretické výuky (49 %). Dále část středních odborných škol uvádí potřebu proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. (47 %), nutnost více učeben (40 %), pravidelné práce s autorizovanými osobami a výměnu zkušeností či aktualizací jejich vzdělávání apod. (38 %) a podporu při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (34 %).

Téměř třetina SOŠ navrhuje opatření týkající se rekvalifikací, a to zejména zajištění kvalitního průběhu výběrového řízení na rekvalifikace (32 %) a využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (30 %).

Graf 46: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Je zřejmé, že nejvyšší prioritou pro střední odborné školy jsou taktéž finance na kvalitní materiál a vzhledem k faktu, že jednou z nejméně frekventovaných aktivit středních odborných škol jsou rekvalifikace a u překážek uvádějí vyšší administrativní zátěž také v souvislosti s procesem zpracování dokumentace potřebné pro výběrová řízení, by školy uvítaly, kdyby rekvalifikace pro úřady práce probíhaly bez výběrového řízení. Těmto potřebám přisuzují školy současně značnou důležitost a jsou tedy zcela prioritními opatřeními pro jejich rozvoj v oblasti dalšího

vzdělávání.

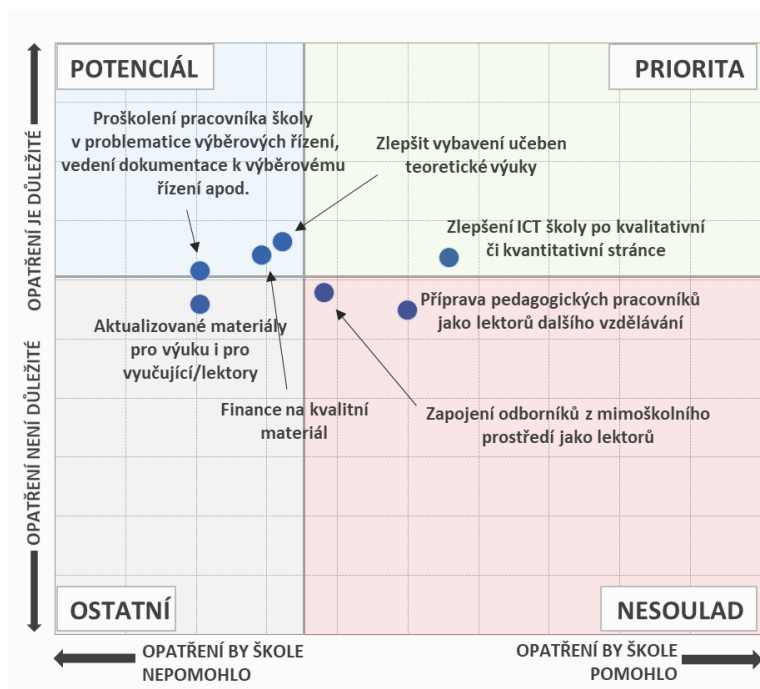
Dalším často zmiňovaným opatřením, které zároveň školy považují za důležité je zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Ačkoliv ho ve srovnání s ostatními opatřeními školy zmiňují méně často, považují ho za druhé nejdůležitější a skýtá tedy jistý potenciál do budoucna.

Ostatní opatření uvádějí SOŠ v relativně menší míře a také je pokládají za méně důležité.

Z opatření, která by gymnáziím v této oblasti nejvíce pomohla, se nejčastěji jedná o zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (56 % škol), následně o přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů dalšího vzdělávání (38 %).

Třetina škol navrhuje zlepšit vybavení učeben teoretické výuky (32 %) a finance na kvalitní materiál (29 %). 21 % gymnázií by uvítalo i aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující a proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. Ostatní opatření zmiňují gymnázia již méně často.

Graf 47: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Dle gymnázií, jejich rozvoji jako center celoživotního učení pomůže zejména zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Je to gymnázii nejčastěji zmiňované opatření v této oblasti a současně tomuto opatření přisuzují druhou nejvyšší důležitost. Pro gymnázia představuje zlepšení ICT vybavení školy prioritu v jejich rozvoji v oblasti dalšího vzdělávání.

Gymnázia také velice často jako opatření pro zlepšení rozvoje školy jako centra celoživotního učení uvádějí přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání

a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, na druhou stranu, tomuto opatření přisuzují nižší důležitost a dochází v těchto případech tedy k určitému rozporu.

Zlepšení vybavení učeben teoretické výuky, finance na kvalitní materiál a proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace apod. uvádějí gymnázia již v menší míře, ale považují je za poměrně důležité. V těchto aktivitách tedy lze spatřovat určitý potenciál pro jejich rozvoj v oblasti dalšího vzdělávání.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj školy jako centra celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

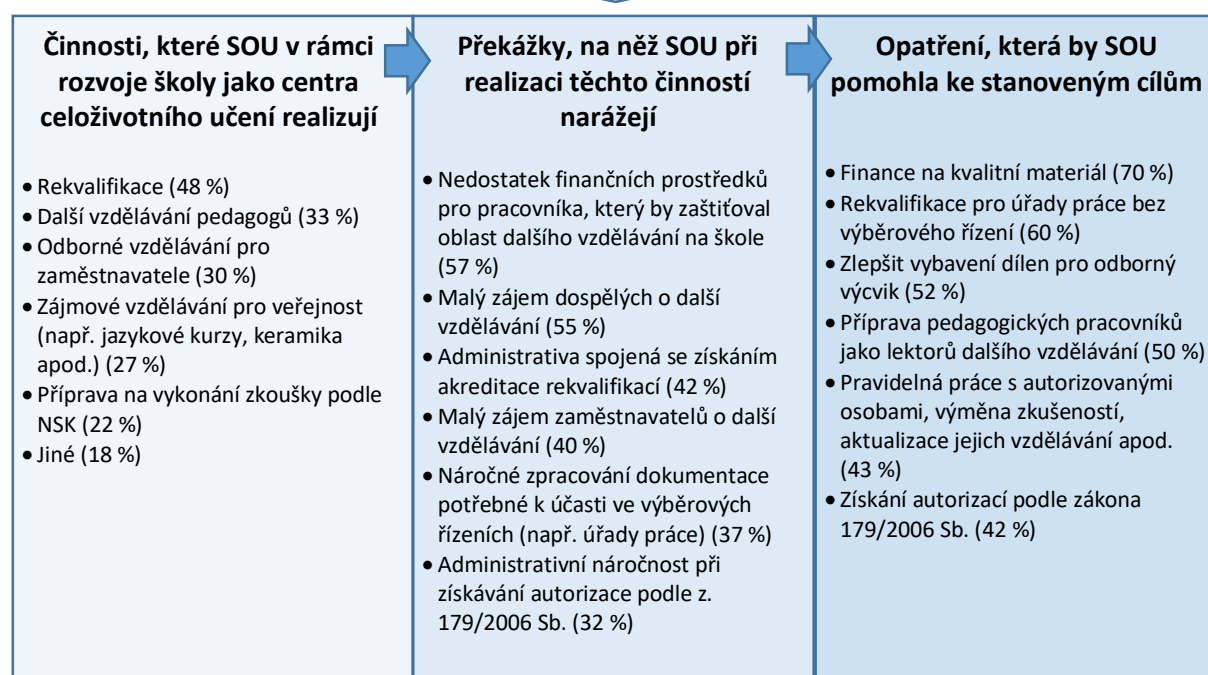
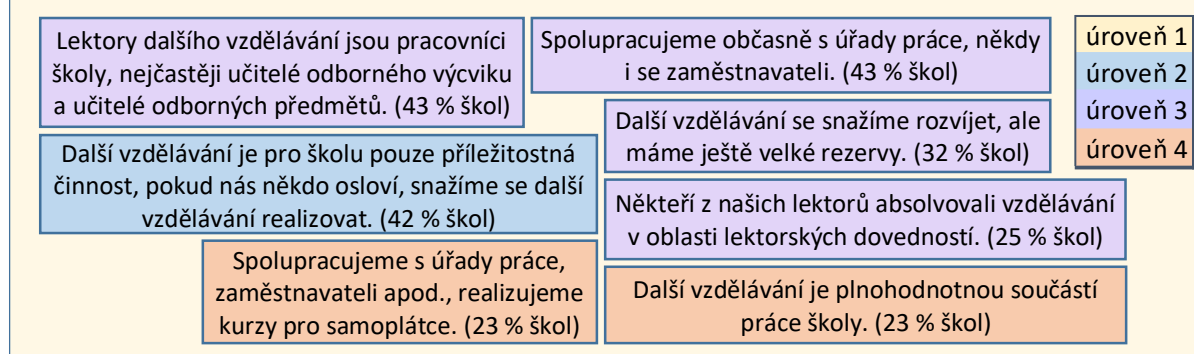
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj školy jako centra celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

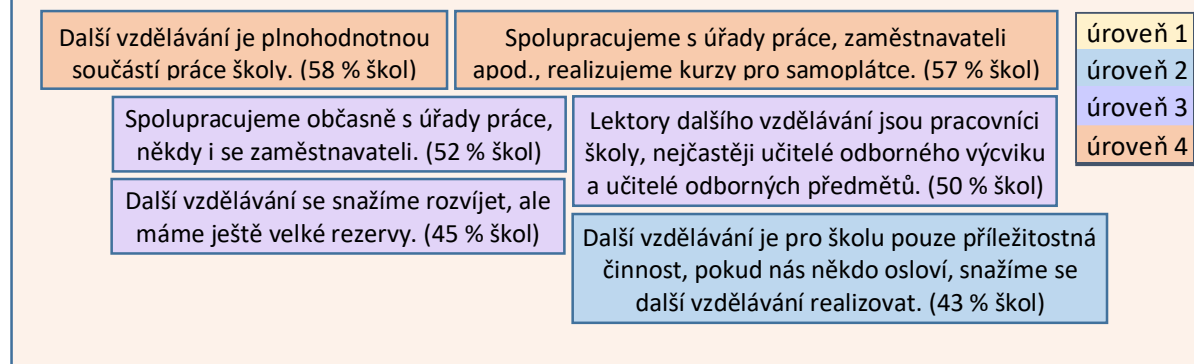
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

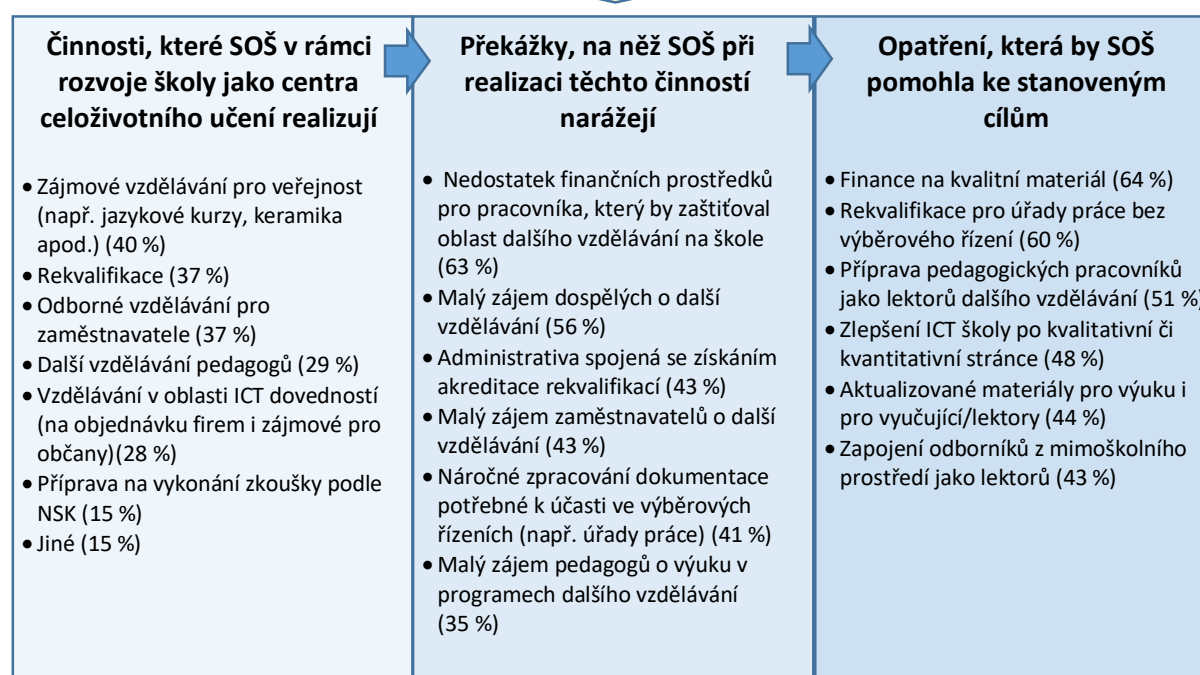
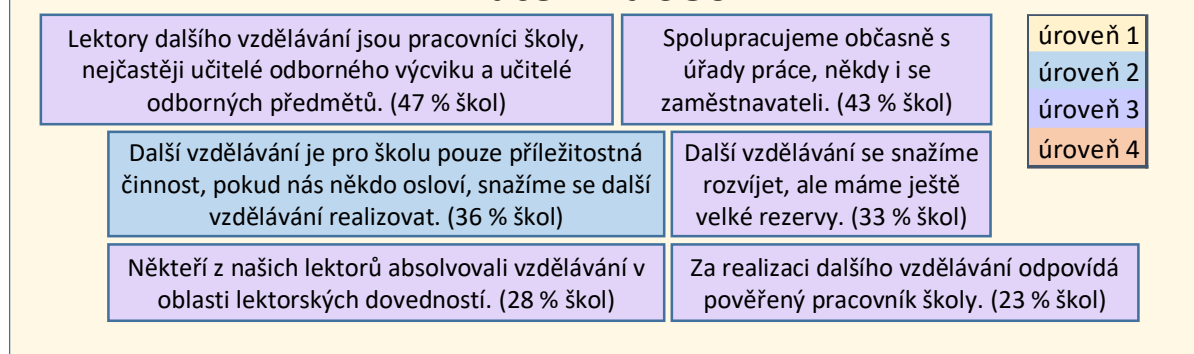

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

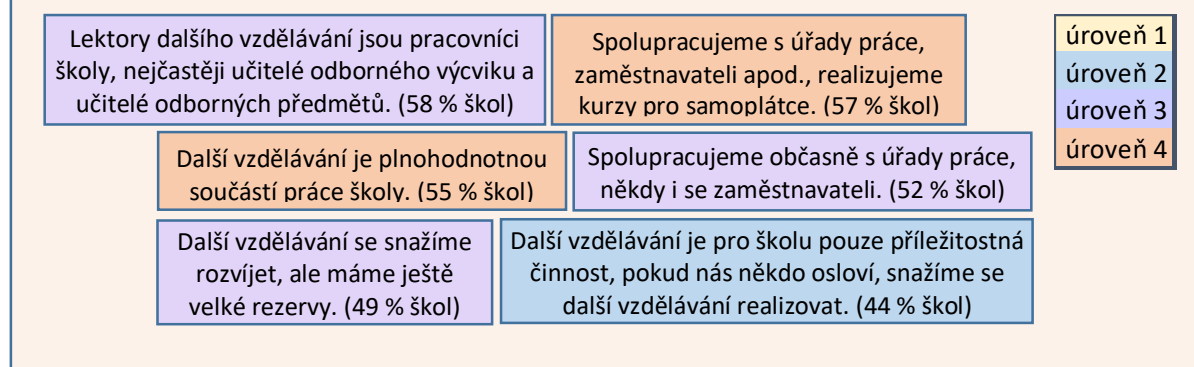

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (44 % škol)

Dalším vzděláváním se škola nezabývá. (41 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

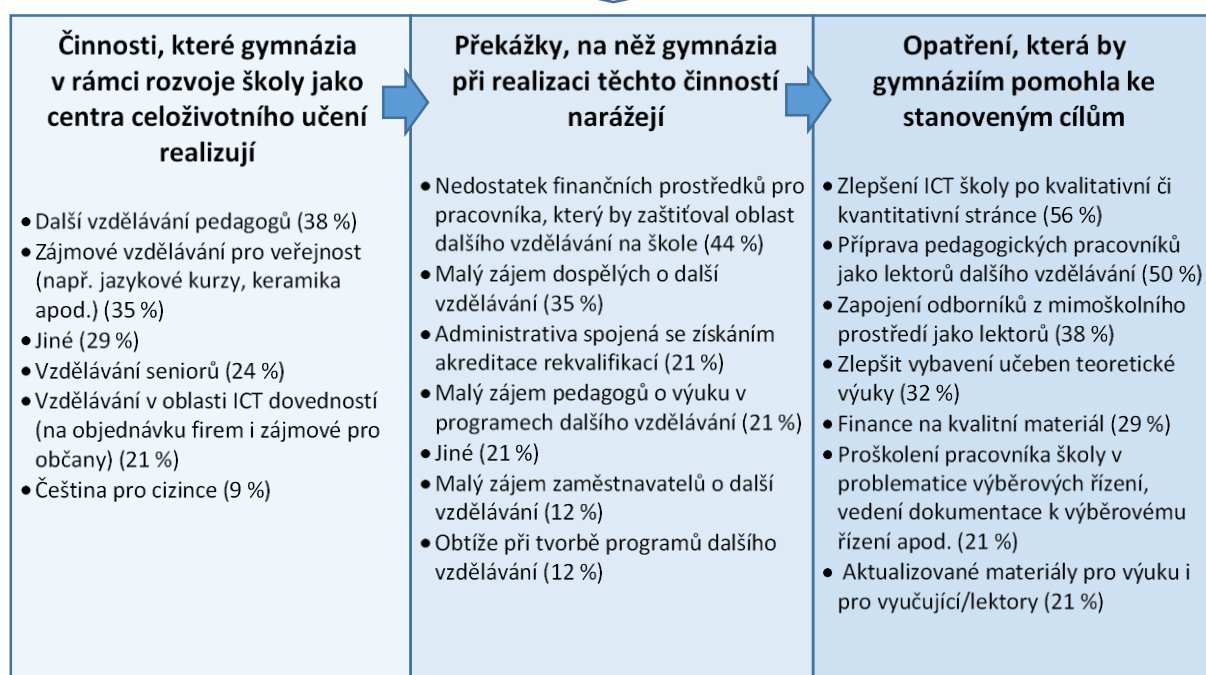
úroveň 4

O autorizaci podle zákona 179\2006 Sb. v NSK příliš neuvažujeme, nevyplatí se nám. (26 % škol)

Příprava na realizaci dalšího vzdělávání je časově náročná – nemáme připravené programy dalšího vzdělávání. (24 % škol)

Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (18 % škol)

Další vzdělávání není součástí vize školy (pokud existuje). (18 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (65 % škol)

Dalším vzděláváním se škola nezabývá. (44 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (35 % škol)

O autorizaci podle zákona 179\2006 Sb. v NSK příliš neuvažujeme, nevyplatí se nám. (35 % škol)

Příprava na realizaci dalšího vzdělávání je časově náročná – nemáme připravené programy dalšího vzdělávání. (32 % škol)

Další vzdělávání není součástí vize školy (pokud existuje). (32 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 13: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N = 60)	Průměrná úroveň	19 %	+ 19 %
	Základní úroveň	14 %	+ 3 %
	Mírně pokročilá úroveň	19 %	+ 1 %
	Pokročilá úroveň	30 %	+ 12 %
	Nejvyšší úroveň	14 %	+ 27 %
SOŠ (N = 86)	Průměrná úroveň	19 %	+ 20 %
	Základní úroveň	11 %	+ 2 %
	Mírně pokročilá úroveň	20 %	+ 4 %
	Pokročilá úroveň	31 %	+ 13 %
	Nejvyšší úroveň	13 %	+ 27 %
Gymnázium (N = 34)	Průměrná úroveň	8 %	+ 9 %
	Základní úroveň	29 %	+ 9 %
	Mírně pokročilá úroveň	31 %	+ 13 %
	Pokročilá úroveň	9 %	+ 11 %
	Nejvyšší úroveň	3 %	+ 8 %
VOŠ (N = 18)	Průměrná úroveň	24 %	+ 18 %
	Základní úroveň	8 %	+ 3 %
	Mírně pokročilá úroveň	13 %	+ 6 %
	Pokročilá úroveň	39 %	+ 6 %
	Nejvyšší úroveň	19 %	+ 27 %
Praktická škola (N = 17)	Průměrná úroveň	10 %	+ 8 %
	Základní úroveň	41 %	+ 9 %
	Mírně pokročilá úroveň	4 %	+ 8 %
	Pokročilá úroveň	17 %	+ 8 %
	Nejvyšší úroveň	7 %	+ 8 %

Příloha 14: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Rekvalifikace	29	48 %	42	28 %
	Další vzdělávání pedagogů	20	33 %	44	29 %
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	18	30 %	36	24 %
SOŠ (N = 86)	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	34	40 %	47	31 %
	Rekvalifikace	32	37 %	42	28 %
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	32	37 %	36	24 %
Gymnázium (N = 34)	Další vzdělávání pedagogů	13	38 %	44	29 %
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	12	35 %	47	31 %
	Jiné: Škola se na dalším vzdělávání nepodílí	10	29 %	35	23 %
VOŠ (N = 18)	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	8	44 %	47	31 %
	Rekvalifikace	8	44 %	42	28 %
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	8	44 %	36	24 %
Praktická škola (N = 17)	Rekvalifikace	4	24 %	42	28 %
	Jiné: Škola se na dalším vzdělávání nepodílí	10	59 %	35	23 %

Příloha 15: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	34	57 %	75	50 %
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	33	55 %	73	49 %
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	25	42 %	51	34 %
SOŠ (N = 86)	Finance na kvalitní materiál	55	64 %	79	53 %
	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	52	60 %	60	40 %
	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	44	51 %	75	50 %
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	37	43 %	46	31 %
Gymnázium (N = 34)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	15	44 %	75	50 %
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	12	35 %	73	49 %
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	7	21 %	51	34 %
	Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání	7	21 %	42	28 %
	Jiné: Škola se na dalším vzdělávání nepodílí	7	21 %	18	12 %
VOŠ (N = 18)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	12	67 %	73	49 %
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	11	61 %	75	50 %
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	9	50 %	51	34 %
Praktická škola (N = 17)	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	4	24 %	36	24 %
	Jiné: Škola se na dalším vzdělávání nepodílí	4	24 %	18	12 %
	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	4	24 %	11	7 %

Příloha 16: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Finance na kvalitní materiál	42	70 %	79	53 %
	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	36	60 %	60	40 %
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	31	52 %	50	33 %
SOŠ (N = 86)	Finance na kvalitní materiál	55	64 %	79	53 %
	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	52	60 %	60	40 %
	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	44	51 %	75	50 %
Gymnázium (N = 34)	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	19	56 %	65	43 %
	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	17	50 %	75	50 %
	Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů	13	38 %	56	37 %
VOŠ (N = 18)	Finance na kvalitní materiál	10	56 %	79	53 %
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	10	56 %	65	43 %
	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	9	50 %	60	40 %
	Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů	9	50 %	56	37 %
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	9	50 %	50	33 %
Praktická škola (N = 17)	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	8	47 %	75	50 %
	Finance na kvalitní materiál	6	35 %	79	53 %
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	6	35 %	50	33 %

6 Rozvoj kariérového poradenství ve Středočeském kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání:** Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání:** Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské

služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.

- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

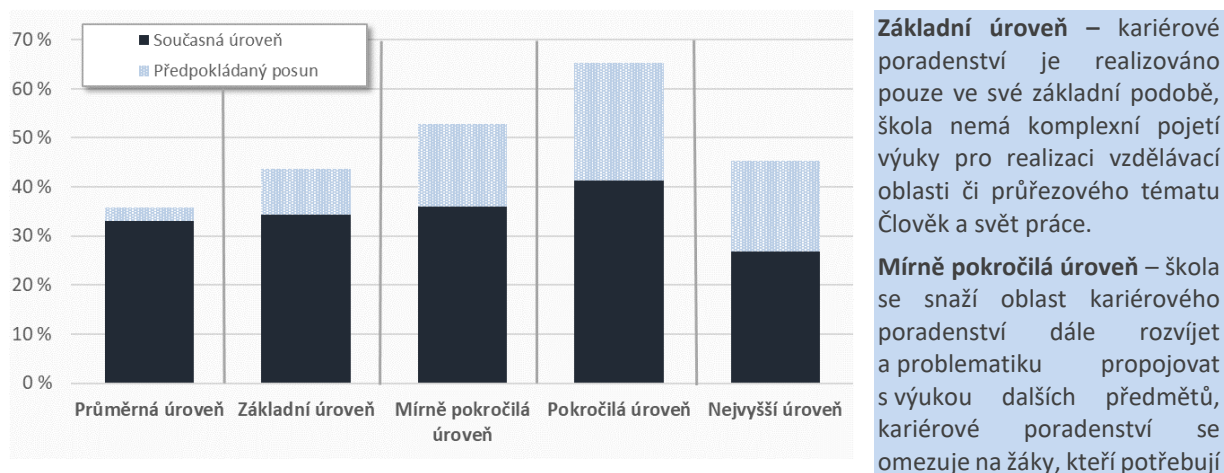
- Školy v rámci kariérového poradenství nejčastěji realizují činnosti, jež je možné zařadit do, základní, mírně pokročilé a pokročilé úrovně (SOŠ, gymnázia a VOŠ částečně naplňují také nejvyšší úroveň). Největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně – školy deklarují zájem o vytvoření interního systému kariérového poradenství, o systematický přístup a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností/aktivit (v rámci nejvyšší úrovně lze očekávat největší nárůst u SOU, SOŠ a VOŠ).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků (všechny typy škol). SOU, SOŠ a VOŠ dále ve velmi vysoké míře realizují odborný výcvik/praxi v reálném pracovním prostředí a přisuzují mu značnou důležitost. SOŠ, gymnázia a VOŠ také ve značné míře spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. SOU dále věnují pozornost prevencím a intervencím předčasných odchodů žáků ze školy, gymnázia poskytují také individuální služby kariérového poradenství pro žáky a VOŠ velice často zapojují do výuky odborníky z praxe. Praktické školy především podporují žáky se sociálním či zdravotním znevýhodněním a spolupracují s rodiči.
- Školy nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství na, na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a jejich rodičů (všechny typy škol) a na nízkou časovou dotaci poradců pro poskytování služeb kariérového poradce (SOU, SOŠ a gymnázia). SOŠ i VOŠ dále poukazují na absenci pozice samostatného kariérového poradce. Praktické školy se setkávají s malým zájemem ze strany zaměstnavatelů.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (opatření uvádějí všechny typy škol a také mu přisuzují vysokou důležitost). Školy dále zdůrazňují potřebu exkurzí do provozů zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (všechny školy s výjimkou gymnázií) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (s výjimkou praktických škol, které by více ocenily zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole). Gymnázia pak vystupují v této oblasti se specifickými požadavky, mezi něž u naprosté většiny z nich patří rozvoj spolupráce s VŠ a u necelé poloviny také vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci kariérového poradenství jsou podíly aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v rámci jednotlivých úrovní relativně vyrovnané. Školy nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do pokročilé úrovně (41 %), pro kterou je charakteristické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů, nebo do mírně pokročilé úrovně (36 %), v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství. V rámci základní úrovně, ve které školy realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě, vykonávají střední a vyšší odborné školy necelou třetinu činností (34 %). Nejmenší podíl aktivit (27 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně, charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na pokročilé úrovni (předpokládaný posun o 24 %). O něco méně výrazný posun (o 19 %) lze předpokládat u činností spadajících do nejvyšší úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by dle odpovědí škol měl být do budoucna zaznamenán posun o 17 % a jen k nízkému posunu (o 9 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 48: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

změnit obor.

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz Příloha 17) v rámci kariérového poradenství realizují, **SOU, SOŠ i VOŠ** aktivity, jež lze zařadit především do pokročilé úrovně (38 % SOU, 43 % SOŠ a 48 % VOŠ). SOU i SOŠ vyvíjí další činnosti na základní a na mírně pokročilé úrovni. **VOŠ** pak vykonávají další činnosti nejen na mírně pokročilé úrovni, ale i na nejvyšší úrovni. Nejvýraznější posun u SOU, SOŠ i VOŠ lze očekávat v nárůstu činnosti v rámci nejvyšší úrovně, tj. školy směřují své činnosti k vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství.

Gymnázia realizují aktivity v rámci pokročilé (41 %) a mírně pokročilé úrovně (39 %). Mají zájem o systematické rozvíjení kariérového poradenství doplněné o další dílčí činnosti (nejvyšší úroveň – předpokládaný posun o 22 %).

Praktické školy se pohybují především v rámci pokročilé (41 %) a následně mírně pokročilé úrovně (34 %). Největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 16 %).

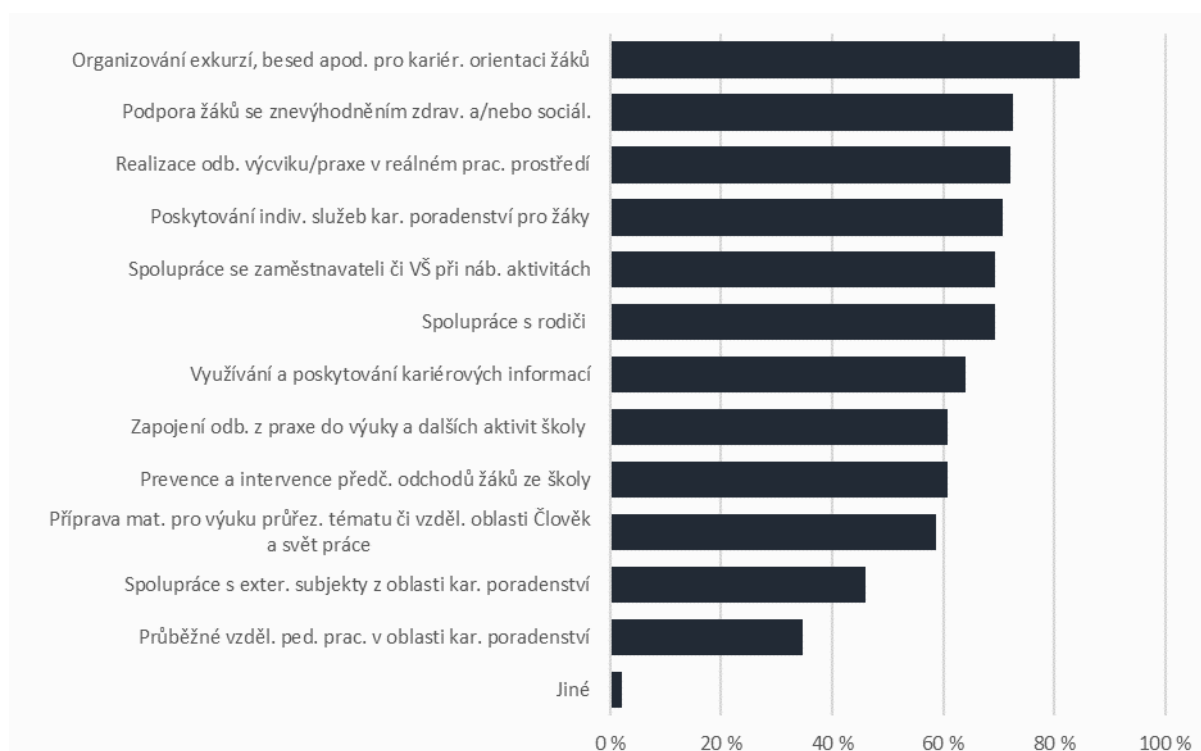
6.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Střední a vyšší odborné školy v České republice jsou v rámci rozvoje kariérového poradenství velice aktivní a v převážné většině se zaměřují především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (85 %). Častá je ale také podpora žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (73 %), realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí (72 %) a poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (71 %).

69 % škol se podílí na spolupráci jak s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy), tak i se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Využíváním a poskytováním kariérových informací se zabývá 64 % a školy se také poměrně často zaměřují na zapojování odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit a na prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (oba 61 %). 59 % škol připravuje materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

V menší míře školy spolupracují s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (46 %) a věnují se průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (35 %).

Graf 49: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Z hlediska typu školy (viz Příloha 18) se v rámci aktivit v oblasti kariérového poradenství se téměř všechny **SOU**, **SOŠ** a **VOŠ** zaměřují především na realizaci odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí (93 % SOU, 97 % SOŠ a 94 % VOŠ), na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků (85 % SOU, 90 % SOŠ a 83 % VOŠ). 80 % SOU se dále soustředí prevenci a intervenci při předčasných odchodech žáků ze školy. 84 % SOŠ a 83 % VOŠ také spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ na náborových aktivitách a stejné procento VOŠ zapojuje odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy.

Většina **gymnází** uvedla, že organizují exkurze a besedy pro kariérovou orientaci žáků (82 %). Z dalších aktivit především poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (74 %) a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (71 %).

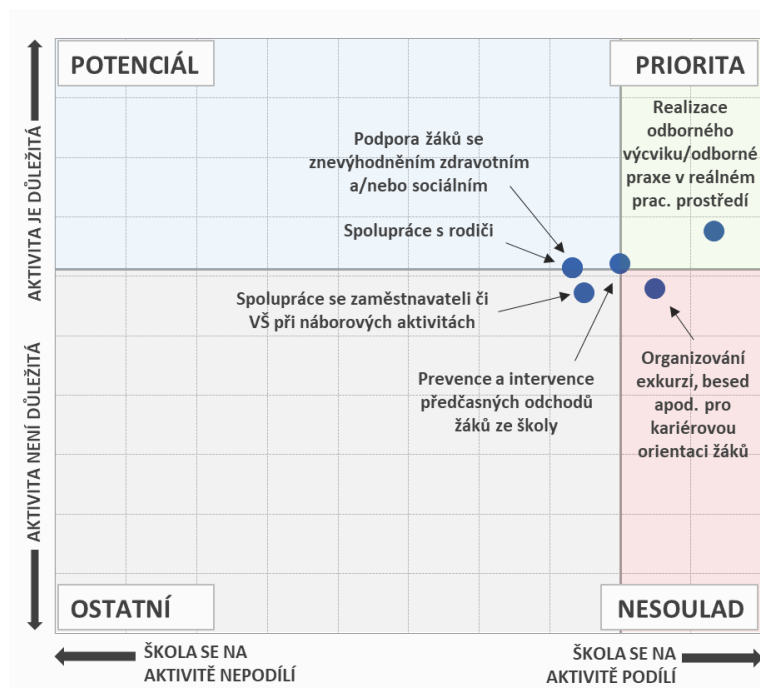
Téměř všechny **praktické školy** podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním (94 %). Z dalších často zmiňovaných aktivit je to především spolupráce s rodiči (82 %) a organizace exkurzí a besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (76 %).

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Pokud jde o aktivity, na nichž se školy podílí, střední odborná učiliště se v rámci rozvoje kariérového poradenství v drtivé většině zaměřují na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (93 %), na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (85 %). V hojné míře se také věnují prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (80 %) a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (75 %).

73 % škol pak podporuje žáky se sociálním nebo zdravotním znevýhodněním a stejné procento se zaměřuje na spolupráci s rodiči, například ve formě představení profese rodičů ve škole či řešení předčasných odchodů ze školy.

Graf 50: Aktivity, na nichž se SOU podílí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství představuje hlavní prioritu středních odborných učilišť realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. Tuto aktivitu zmiňovaly školy nejčastěji a zároveň ji považují za velmi důležitou.

Za další prioritu lze také označit prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy. SOU tyto aktivity realizují poměrně ve velké míře a považují je za důležité.

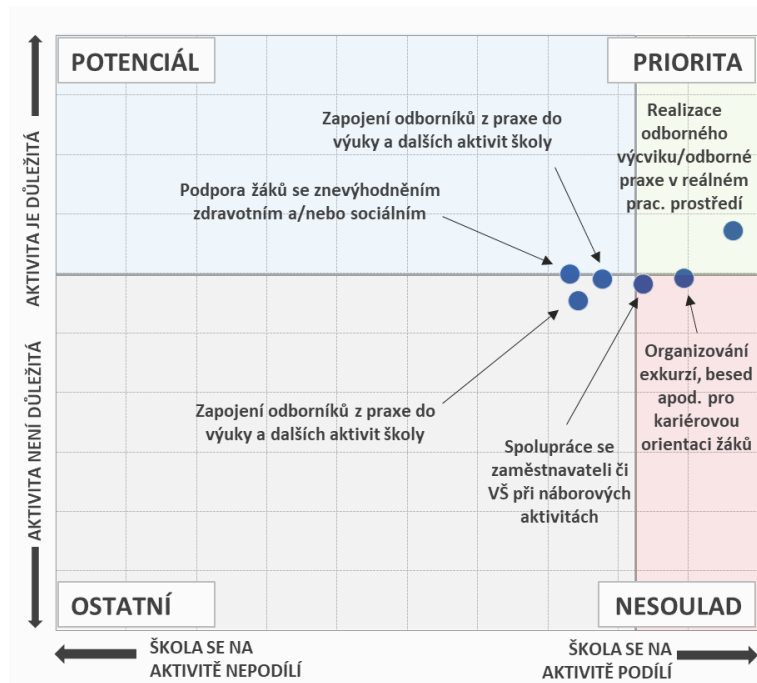
Určitý potenciál středních odborných učilišť, v rozvoji oblasti kariérového poradenství, představuje spolupráce s rodiči a podpora žáků se sociálním nebo zdravotním znevýhodněním. I přesto, že se na těchto aktivitách SOU podílí v relativně menší míře, pokládají je za velmi důležité.

Střední odborná učiliště také organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků, nicméně této aktivitě přiřazují v porovnání s jinými menší důležitost. V tomto případě tedy dochází k jistému nesouladu mezi realizací aktivity a její důležitostí.

Střední odborné školy se v rámci rozvoje kariérového poradenství nejvíce zaměřují na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (97 %) či organizování exkurzí,

besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (90 %). V hojné míře také se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (84 %). Dále zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (78 %) a poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (74 %). SOŠ se rovněž ve větší míře věnují podpoře žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (73 %).

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOŠ podílí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, hlavní prioritou pro střední odborné školy je realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň mu ve srovnání s ostatními přiřkládají nejvyšší důležitost.

Další opatření, které školám může pomoci a je pro ně důležité, patří podpora žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Toto opatření uvedlo menší množství škol, ale je pro ně ve srovnání s ostatními nadprůměrně

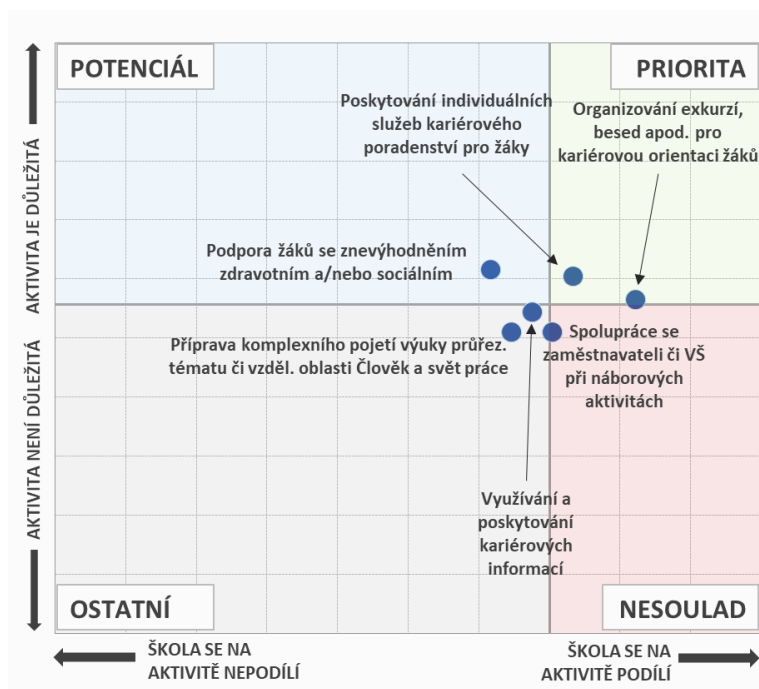
důležité.

SOŠ se ve velké míře věnují organizování besed a exkurzí pro kariérovou orientaci žáků a také spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Důležitost těchto položek nicméně není až tak vysoká. Tyto aktivity se tak nachází v nesouladu (v nesouladu mezi četností prováděných aktivit a jim přisuzované důležitosti).

Gymnázia se v rámci oblasti rozvoje kariérového poradenství soustředí především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (82 %). V hojné míře školy také poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (74 %) a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (71 %). Dále se zaměřují na využívání a poskytování kariérových informací (68 %).

Poměrně aktivní jsou gymnázia i v přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (65 %) a v podpoře žáků se sociálním nebo zdravotním postižením (62 %).

Graf 52: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství na školách představuje prioritu gymnázií organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků a poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky. Do těchto aktivit se školy zapojují relativně často a zároveň je ve srovnání s ostatními považují za nadprůměrně důležité.

Za nejdůležitější aktivitu považují gymnázia zajišťování podpory žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Vzhledem k tomu, že tuto aktivitu

vykonává menší podíl škol, představuje pro gymnázia potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství. Gymnázia také spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, nicméně, v porovnání s ostatními, této aktivitě přiřazují menší důležitost a v tomto případě se tedy dostávají do určitého rozporu.

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj kariérového poradenství na školách, školy nejčastěji zmiňují nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství (59 %). Zároveň školy poukazují na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (57 %) a jako problematická se ukazuje rovněž nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového (40 %) a absence pozice samostatného kariérového poradce (37 %). Více než třetina středních a vyšších odborných škol se potýká také s malým zájmem zaměstnavatelů (36 %).

Již menší podíl škol také naráží na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (27 %). S nedostačujícími možnostmi pro zajištění externího kariérového poradenství a s nedostatkem příležitostí pro vzdělávání kariérových poradců se pak ve Středočeském kraji setkává 23 % škol. S tím souvisí i problémy části škol s nedostatečným vzděláním kariérových či výchovných poradců (21 %). Za spíše marginální problémy lze označit nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (14 %) a v oblasti kariérové orientace ve škole (9 %). Na žádné překážky v rámci rozvoje kariérového poradenství v tomto kraji nenaráží 8 % škol.

Graf 53: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Při pohledu na jednotlivé typy škol (viz Příloha 19) **střední odborná učiliště** narážejí především na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (73 %) a **střední odborné školy** pak narážejí především na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve školách (63 %), s čímž se SOU setkávají až na druhém místě (63 %). SOŠ si dále stěžují na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a jejich rodičů v 59 %. Na třetím místě stojí pro SOŠ a SOU problém s nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (40 % SOU a 47 % SOŠ). Až 47 % SOŠ také trpí absencí pozice samotného kariérového poradce. **Vyšší odborné školy** zmiňují ve velké míře také absenci pozice samostatného kariérového poradce (67 %), následně i nedostatečné finanční prostředky (56 %) a přesně polovina z nich naráží na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů.

Gymnázia jsou nejvíce omezena nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství (59 %), malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (44 %) a nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (35 %).

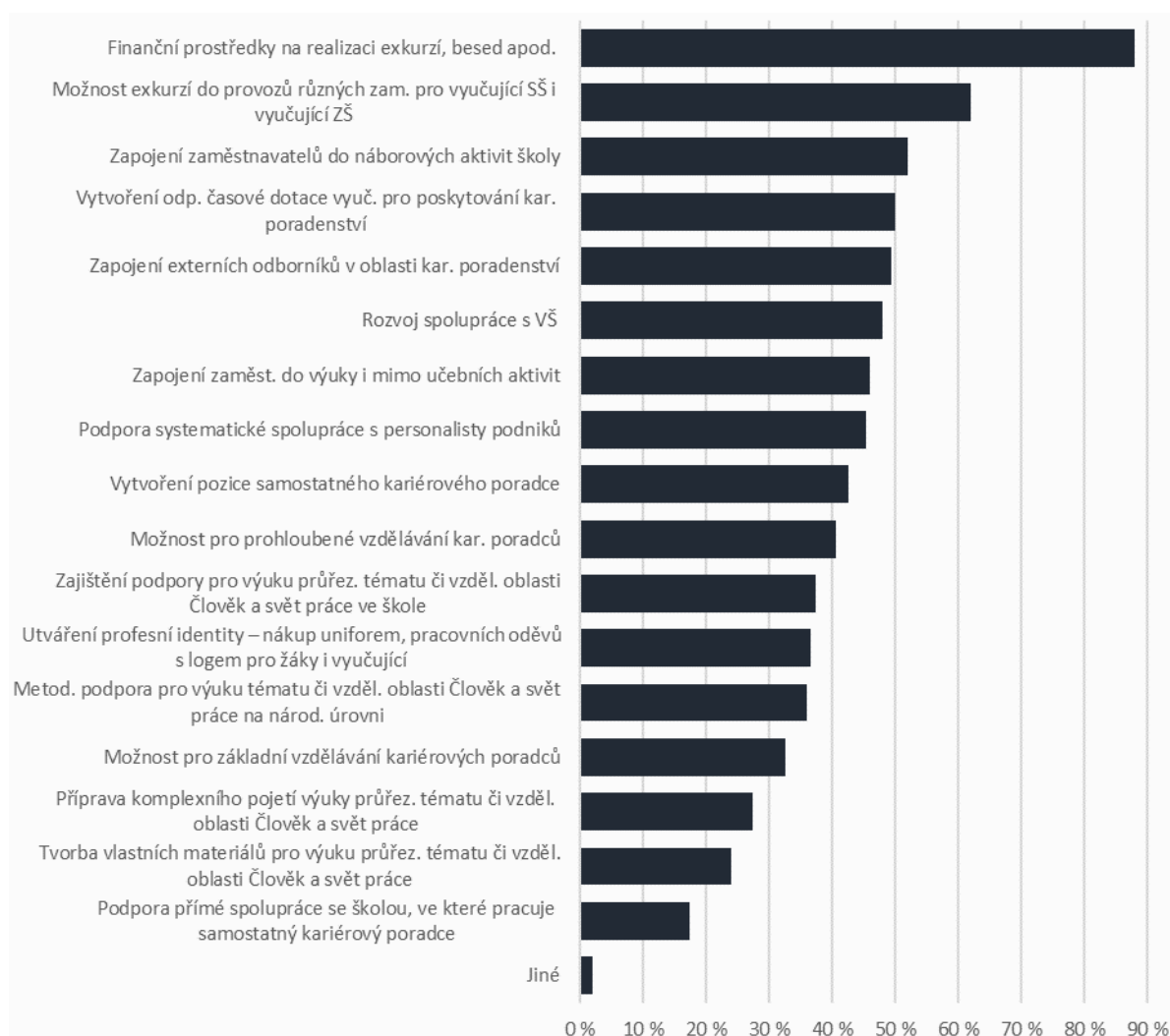
V oblasti rozvoje kariérového poradenství uvádí **praktické školy** především nedostatečný zájem o kariérové poradenství, a to jak ze strany žáků a rodičů (47 %), tak i následně i zaměstnavatelů (41 %). Praktické školy potom taktéž trápí nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve školách (41 %).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Jednoznačně nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji kariérového poradenství, je získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (88 %) a s tím související možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (62 %). Mezi významné oblasti podpory rozvoje kariérového poradenství patří také zapojování zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (52 %), vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového poradenství (50 %) a také zapojování externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (49 %). Významné jsou pro školy i opatření v podobě rozvoje spolupráce s VŠ (48 %), zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (46 %) či podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (45 %).

Značný podíl škol by uvítal vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (43 %) a možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (41 %). Zajištění podpory pro výuku tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole by ocenil stejný podíl škol (37 %) jako opatření, které by utvářelo profesní identitu (např. nákup uniforem). V návaznosti na předchozí opatření by školám pomohla i metodická podpora pro výuku tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (36 %). Třetině škol by se také zamlouvala možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců (33 %).

Graf 54: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství

O něco méně frekventovaná jsou opět opatření dotýkající se průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už se jedná o přípravu komplexního pojetí výuky (27 %) nebo tvorbu vlastních výukových materiálů pro výuku (24 %). Nejméně často zmiňovaným opatřením, podpora přímé spolupráce se školou, v níž pracuje samostatný kariérový poradce (17 %).

Z hlediska typu školy (viz Příloha 20) by z navržených opatření **SOU** a **SOŠ** nejvíce uvítaly finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (87 % SOU a 95 % SOŠ), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (75 % SOU, 74 % SOŠ) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (67 % SOU, 74 % SOŠ). **VOŠ** deklarují potřebu dostatečných finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed (89 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (shodných 78 %).

Gymnázia poukazují především na potřebu rozvíjet spolupráci s VŠ (91 %), potřebné finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (85 %) a také vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství (47 %).

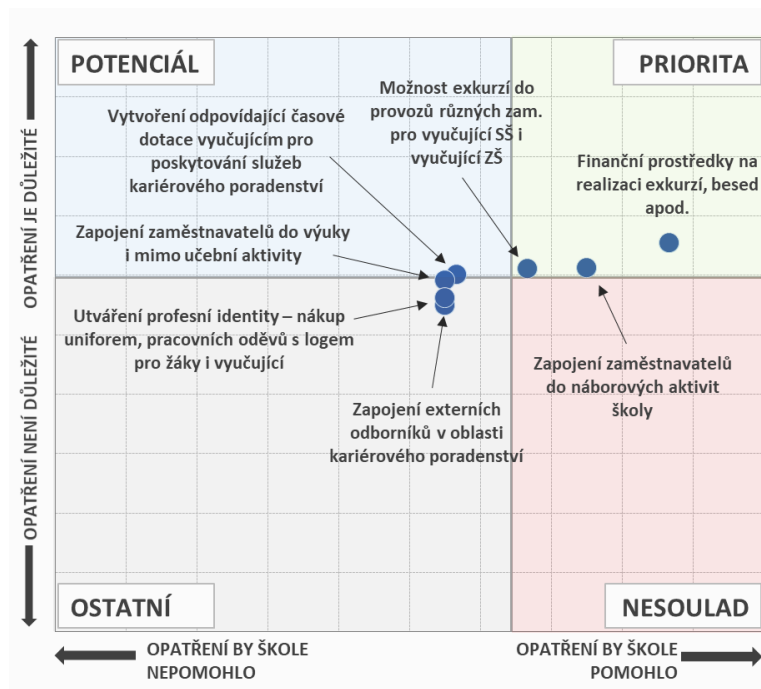
Praktické školy deklarují potřebu finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed a exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů (shodných 76 %), a zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole (53 %).

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Nejčastěji zmiňovaným opatřením středních odborných učilišť, které by jim mělo pomoci v rozvoji kariérového poradenství, jsou finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (87 %). Školy dále zdrazňují potřebu rozvoje oblasti spolupráce se zaměstnavateli, ať už se jedná o zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (75 %) či možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (67 %).

Nadpoloviční většina SOU by ocenila vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (57 %) a relativně často střední odborná učiliště také zmiňují zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství, zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity a utváření profesní identity (např. nákup uniforem). Pro poslední tři zmiňovaná opatření se vyslovilo 55 % učilišť.

Graf 55: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu středních odborných učilišť zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je pro ně v porovnání s ostatními nejdůležitější.

Mezi další opatření, která by školám pomohla a jsou pro ně nadprůměrně důležitá, patří zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů, a to jak

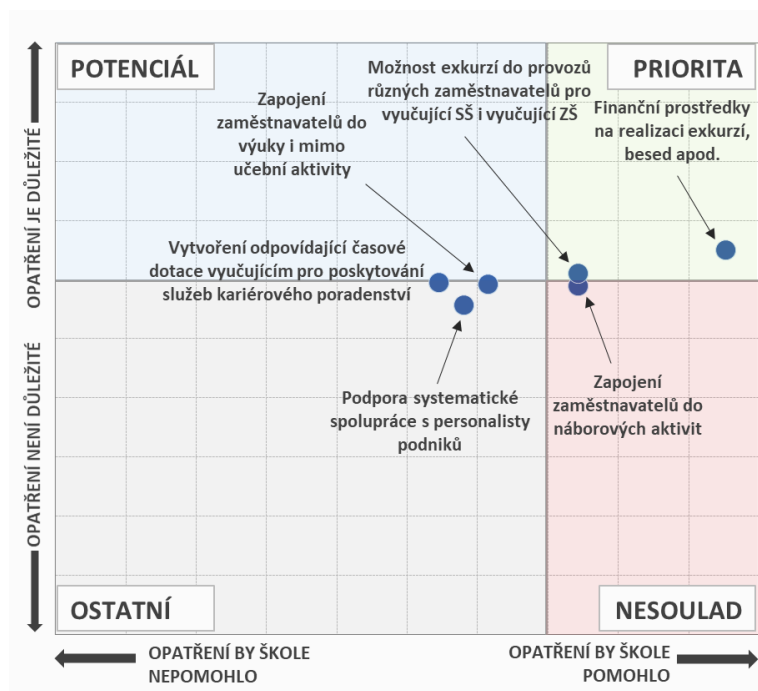
pro vyučující středních, tak i základních škol.

Prostor pro další rozvoj kariérového poradenství by mohlo přinést vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství – přestože není toto opatření tak často zmiňováno ve srovnání s ostatními, SOU mu přikládají velkou důležitost.

Mezi opatření, jejichž důležitost je relativně nižší než v případě prioritních opatření a jsou zároveň školami zmiňována méně často, lze zařadit zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity, zapojení externích odborníků v této oblasti či utváření profesní identity.

Pokud jde o opatření, která by středním odborným školám pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji školy zmiňují získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (95 %). Dále zdůrazňují především různé formy spolupráce se zaměstnavateli. Počínaje zapojením zaměstnavatelů do náborových aktivit škol a možností exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (oboje 74 %), přes zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (62 %), až po podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (58 %). Relativně často také podporují vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (55 %).

Graf 56: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje největší prioritu středních odborných škol zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. A také samotná možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními přiřklávají nejvyšší důležitost.

Střední odborné školy ve vysoké míře uváděly i potřebu zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit škol je opatření, na druhou

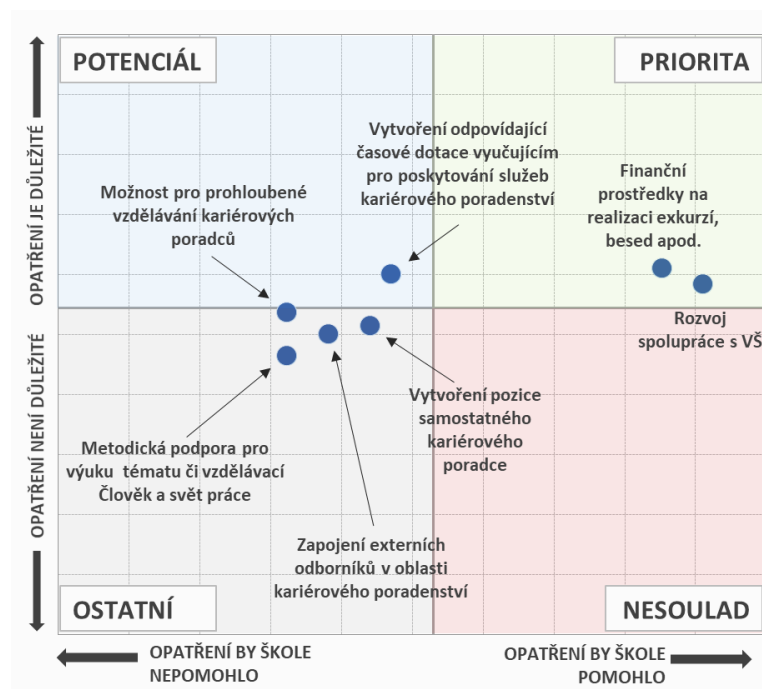
stranu ji nepovažují za nadprůměrně důležitou – jmenované opatření se nachází v nesouladu z hlediska četnosti a přisuzované důležitosti.

Z hlediska potenciálu opatření by se částečně dal přisuzovat i vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Ostatním vybraným opatřením pak školy již přisuzují podprůměrnou důležitost a označovaly je za využitelné v relativně nižší míře.

Gymnázia z opatření, která by jim pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji zmiňují rozvoj spolupráce s VŠ (91 %) a získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (85 %). Méně než polovina gymnázií dále zdůrazňuje vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (47 %) či potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (44 %).

z dalších opatření považují gymnázia za užitečné zejména zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (38 %) a shodných 32 % by uvítalo možnost prohloubeného vzdělávání kariérových poradců nebo metodickou podporu pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni.

Graf 57: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními na podporu rozvoje kariérového poradenství na školách měli zohlednit jejich důležitost, představují největší priority gymnázií zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. A rozvoj spolupráce s VŠ. Tato opatření uvedlo nejvíce gymnázií a zároveň je ve srovnání s ostatními opatřeními považují za nejdůležitější.

Za určitý potenciál lze označit vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, neboť tomuto

opatření přikládají gymnázia poměrně vysokou důležitost, nicméně jej zmiňují méně často než některá prioritní opatření.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (68 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (62 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

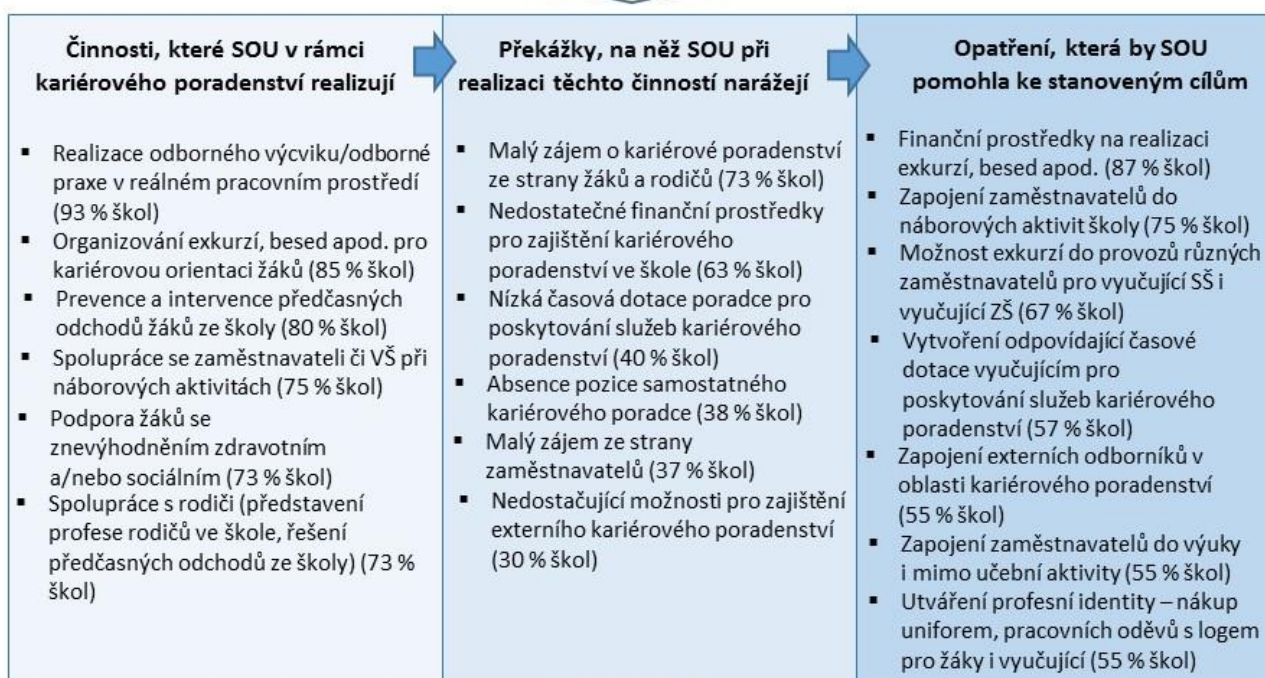
úroveň 4

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (52 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti/průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (47 % škol)

Kariérové poradenství ve škole probíhá v rámci výchovného poradenství s určitými obtížemi. (45 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (43 % škol)

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (77 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (77 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (69 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (69 % škol)

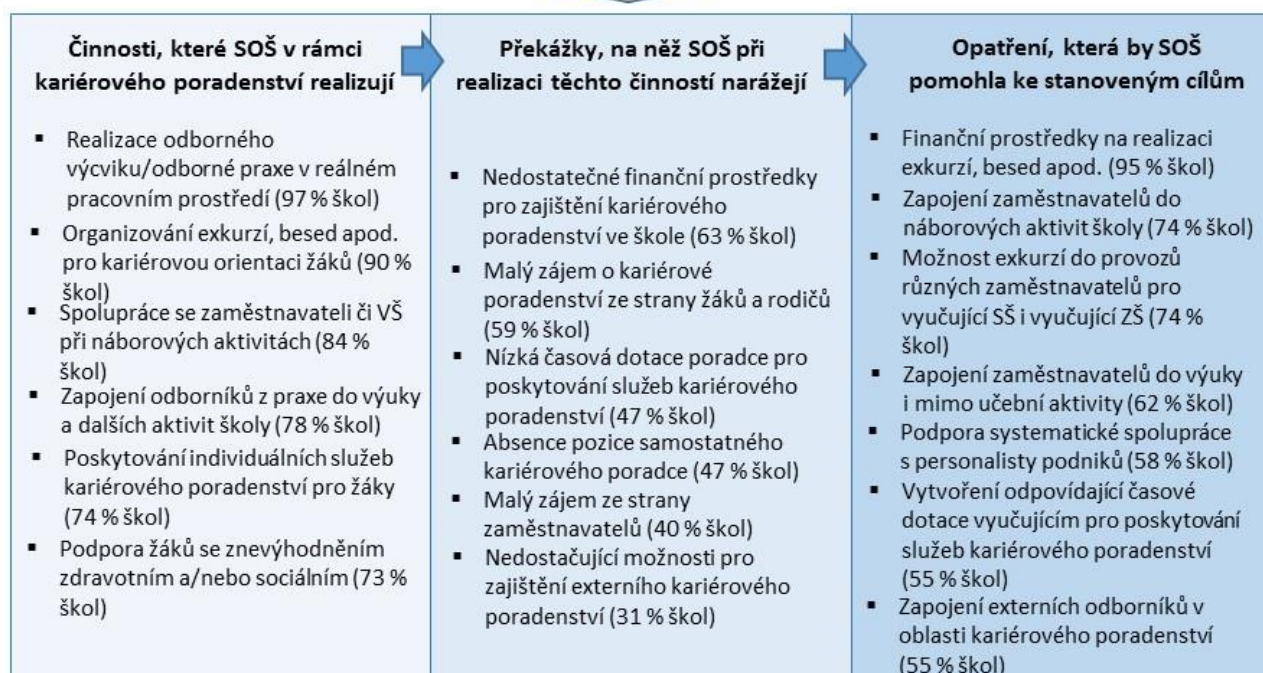
Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (66 % škol)

Individuální kariérové poradenství se nejčastěji zaměřuje na pomoc žákům, kteří potřebují změnit svůj obor. (63 % škol)

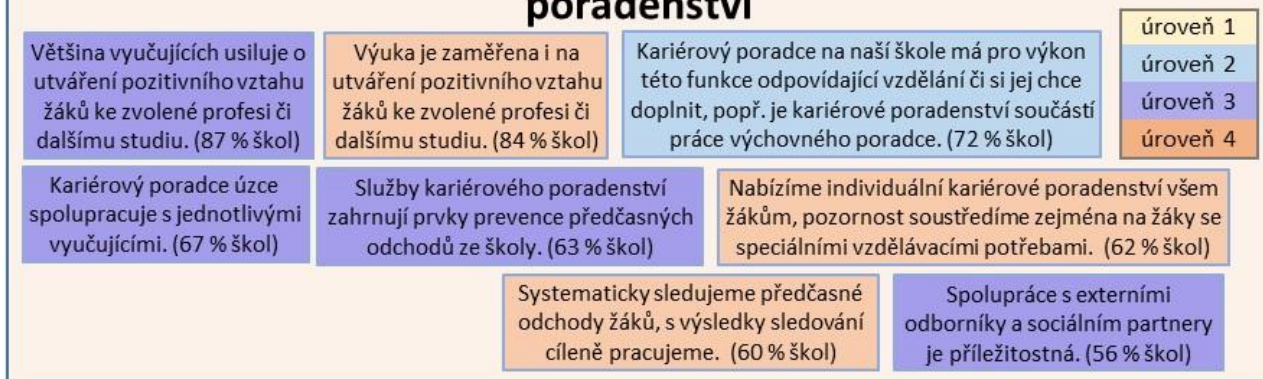
*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

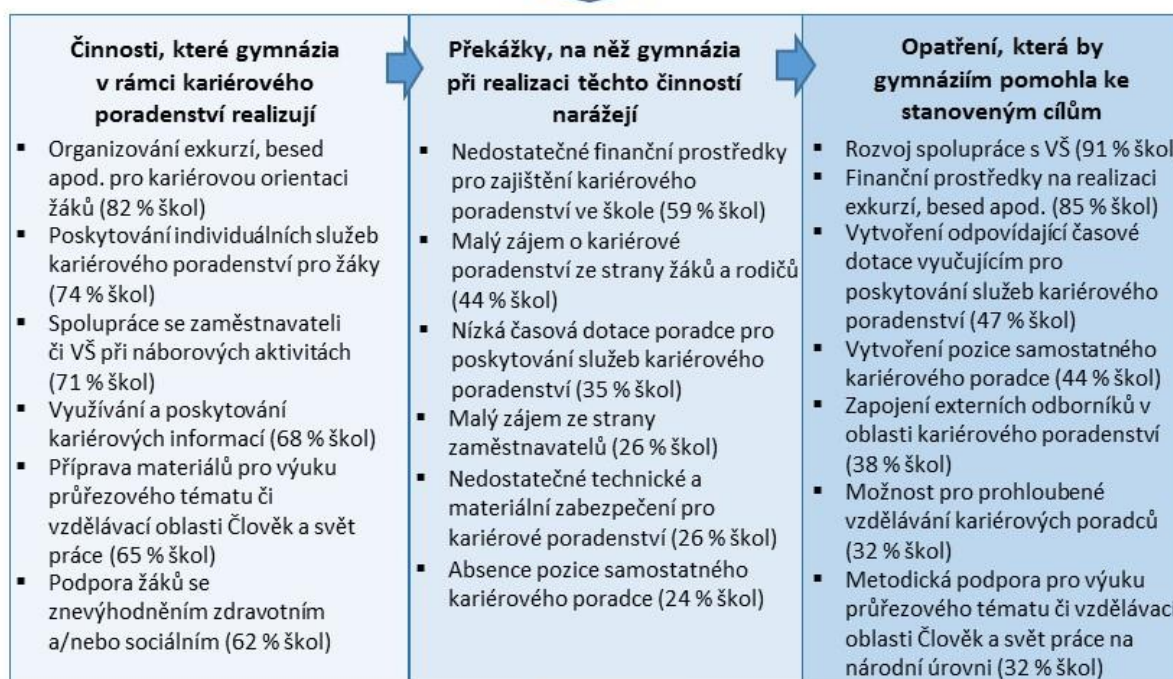
Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 17: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N = 60)	Průměrná úroveň	31 %	+ 20 %
	Základní úroveň	36 %	+ 3 %
	Mírně pokročilá úroveň	34 %	+ 12 %
	Pokročilá úroveň	38 %	+ 19 %
	Nejvyšší úroveň	24 %	+ 25 %
SOŠ (N = 86)	Průměrná úroveň	35 %	+ 20 %
	Základní úroveň	35 %	+ 2 %
	Mírně pokročilá úroveň	36 %	+ 9 %
	Pokročilá úroveň	43 %	+ 18 %
	Nejvyšší úroveň	29 %	+ 26 %
Gymnázium (N = 34)	Průměrná úroveň	35 %	+ 16 %
	Základní úroveň	34 %	+ 3 %
	Mírně pokročilá úroveň	39 %	+ 7 %
	Pokročilá úroveň	41 %	+ 15 %
	Nejvyšší úroveň	29 %	+ 22 %
VOŠ (N = 18)	Průměrná úroveň	36 %	+ 21 %
	Základní úroveň	28 %	+ 6 %
	Mírně pokročilá úroveň	34 %	+ 7 %
	Pokročilá úroveň	48 %	+ 14 %
	Nejvyšší úroveň	29 %	+ 32 %
Praktická škola (N = 17)	Průměrná úroveň	29 %	+ 13 %
	Základní úroveň	26 %	+ 3 %
	Mírně pokročilá úroveň	26 %	+ 12 %
	Pokročilá úroveň	41 %	+ 11 %
	Nejvyšší úroveň	22 %	+ 16 %

Příloha 18: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	56	93 %	108	72 %
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	51	85 %	127	85 %
	Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy	48	80 %	91	61 %
SOŠ (N = 86)	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	83	97 %	108	72 %
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	77	90 %	127	85 %
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	72	84 %	104	69 %
Gymnázium (N = 34)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	28	82 %	127	85 %
	Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky	25	74 %	106	71 %
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	24	71 %	104	69 %
VOŠ (N = 18)	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	17	94 %	108	72 %
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	15	83 %	127	85 %
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	15	83 %	104	69 %
	Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy	15	83 %	91	61 %
Praktická škola (N = 17)	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním	16	94 %	109	73 %
	Spolupráce s rodiči	14	82 %	104	69 %
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	13	76 %	127	85 %

Příloha 19: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	44	73 %	86	57 %
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	38	63 %	88	59 %
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	24	40 %	60	40 %
SOŠ (N = 86)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	54	63 %	88	59 %
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	51	59 %	86	57 %
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	40	47 %	60	40 %
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	40	47 %	55	37 %
Gymnázium (N = 34)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	20	59 %	88	59 %
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	15	44 %	86	57 %
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	12	35 %	60	40 %
VOŠ (N = 18)	Absence pozice samostatného kariérového poradce	12	67 %	55	37 %
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	10	56 %	88	59 %
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	9	50 %	86	57 %
Praktická škola (N = 17)	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	8	47 %	86	57 %
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	7	41 %	88	59 %
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	7	41 %	54	36 %

Příloha 20: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	52	87 %	132	88 %
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	45	75 %	78	52 %
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	40	67 %	93	62 %
SOŠ (N = 86)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	82	95 %	132	88 %
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	64	74 %	78	52 %
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	64	74 %	93	62 %
Gymnázium (N = 34)	Rozvoj spolupráce s VŠ	31	91 %	72	48 %
	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	29	85 %	132	88 %
	Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství	16	47 %	75	50 %
VOŠ (N = 18)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	16	89 %	132	88 %
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	14	78 %	93	62 %
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	14	78 %	78	52 %
Praktická škola (N = 17)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	13	76 %	132	88 %
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	13	76 %	93	62 %
	Zajištění podpory pro výuku průřez. tématu či vzděl. oblasti Člověk a svět práce ve škole	9	53 %	56	37 %

7 Podpora inkluzivního vzdělávání ve Středočeském kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky s handicapem je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité **neopomenout ani význam podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků** a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model¹ (1986), dle kterého mají lidé uznali za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky² na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým dětem tak, že všechny – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění, respektive vyhláška č. 416/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků

¹ www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

² HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007. str. 7

se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. Těmito právními normami je zaváděn systém 5 stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje Podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu. **Podpůrná opatření jsou definována výše uvedeným zákonem a jejich úplný přehled je uveden v příloze č. 1 výše uvedené Vyhlášky.**

Hlavní zjištění

- Většina škol rozvíjí inkluzivní vzdělávání prostřednictvím činností spadajících do základní nebo mírně pokročilé úrovně (to se týká téměř všech typů škol s výjimkou praktických škol). V případě praktických škol je podíl „naplnění“ jednotlivých úrovní více vyrovnaný, praktické školy se svými činnostmi poměrně rovnoměrně pohybují napříč všemi sledovanými úrovněmi. Nejvýraznější posun lze předpokládat v rámci pokročilé či nejvyšší úrovně – školy deklarují zájem o činnosti, jež v sobě nesou prvky systematického přístupu k inkluzivnímu vzdělávání a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších činností.
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (všechny typy škol). Vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (SOU, SOŠ a VOŠ) či pro zjišťování výsledků učení žáků (SOŠ), školy se snaží zohledňovat charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (SOU, SOŠ a VOŠ) a spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (SOŠ a gymnázia). Vyučující na gymnáziích také často spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků. Praktické školy pak velice často uvádějí, že upravují průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a zajišťují a využívají asistenta pedagoga.
- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání na školách a na nedostatečné technické a materiálové zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (všechny typy škol, avšak nejvíce SOU, SOŠ a VOŠ). Problémem je i skutečnost, že na školách nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (SOU a SOŠ) i nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (gymnázia a VOŠ). Praktické školy upozorňují v největší míře na nedostatečné možnosti pro zajištění asistentů pedagogů a téměř polovina gymnázií i na příliš velký počet žáků ve třídách.
- Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je především vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (toto opatření uvádějí všechny typy škol a považují ho za velice důležité). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření patří: vzdělávání vyučujících na školách v oblasti metod a forem práce (všechny typy škol s výjimkou praktických), zajištění prostorových dispozic pro realizaci inkluzivního vzdělávání (SOŠ, gymnázia a VOŠ). SOU a praktické školy taktéž zmiňují opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. Pro VOŠ jsou také významná opatření typu vzdělávání pedagogů ve formách hodnocení žáků, vytvoření podmínek pro školské poradenské pracoviště či kvalifikovaná pomoc při úpravě přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními

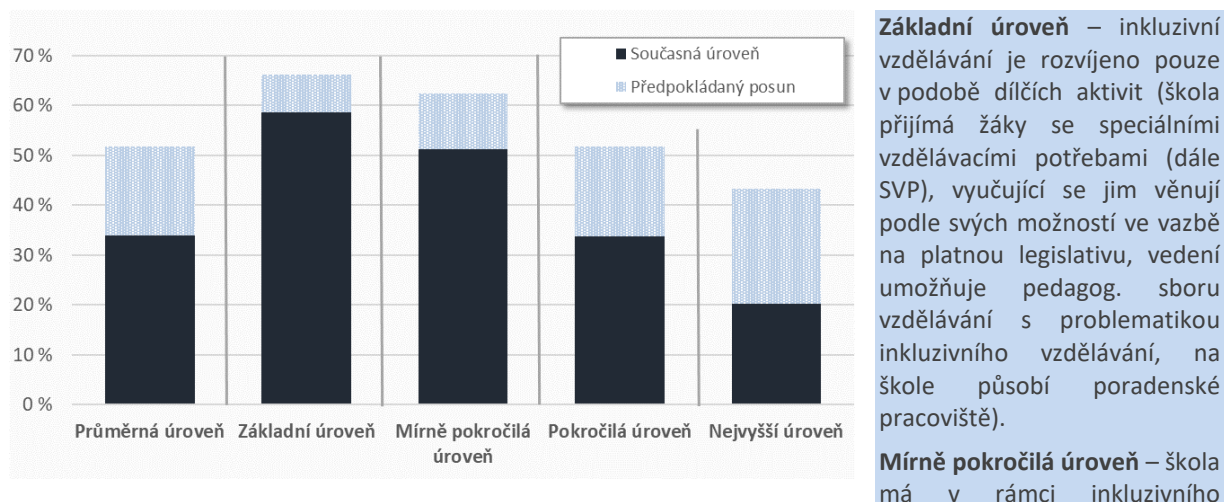
vzdělávacími potřebami. Více než polovina praktických škol by potom ocenila zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání, a to stejný podíl jako v případě vytvoření odpovídajících finančních podmínek.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Střední a vyšší odborné školy ve Středočeském kraji v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně (59 %), tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit. Školy dále vykonávají řadu aktivit v rámci mírně pokročilé úrovně (51 %), kdy školy mají již zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. Do jisté míry mají školy zpracované také komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (34 %). Nejmenší část aktivit je školami vykonávána na nejvyšší úrovni (20 %), charakteristické dalším rozvíjením komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 23 %), větší rozvoj je také plánován v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 18 %). V rámci mírně pokročilé a základní úrovně je již plánován výrazně menší rozvoj. V rámci mírně pokročilé úrovně je plánován posun o 11 % a v rámci základní úrovně pak o 8 % . Střední a vyšší odborné školy tedy plánují rozvoj směrem ke komplexnímu pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude dále ještě rozšiřováno.

Graf 58: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se SVP žáků a využívají formativní hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se SVP škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se SVP spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz Příloha 21), tak **střední odborná učiliště i střední odborné školy** vykazují nejvíce aktivit, které lze zařadit do základní a mírně pokročilé úrovně, kdy je

inkluzivní vzdělávání realizováno buďto formou dílčích aktivit, nebo školy pracují s vytvořenou strategií a plány pedagogické podpory. Největší posun lze očekávat v rámci komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání a jeho dalšího rozvoje (posun na nejvyšší úrovni o 26 % u SOŠ a 23 % u SOU). Také **vyšší odborné školy** nejvíce aktivit v této oblasti vykazují na základní (inkluzivní vzdělávání rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit) a následně na mírně pokročilé úrovni (škola má zpracovanou strategii rozvoje). Navýšení počtu aktivit plánují zejména na úrovni pokročilé a i na nejvyšší úrovni, tj. zaměří se na zpracování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Gymnázia inkluzivní vzdělávání rozvíjejí především v rámci základní a mírně pokročilé úrovně (obojí 54 %). I v jejich případě lze očekávat nejvýraznější posun v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 21 %).

Praktické školy se svými činnostmi pohybují napříč všemi sledovanými úrovněmi, nejvíce činností spadá do pokročilé úrovně (52 %) a následně do mírně pokročilé a základní úrovně. Výraznější posun lze předpokládat zejména v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 17 %).

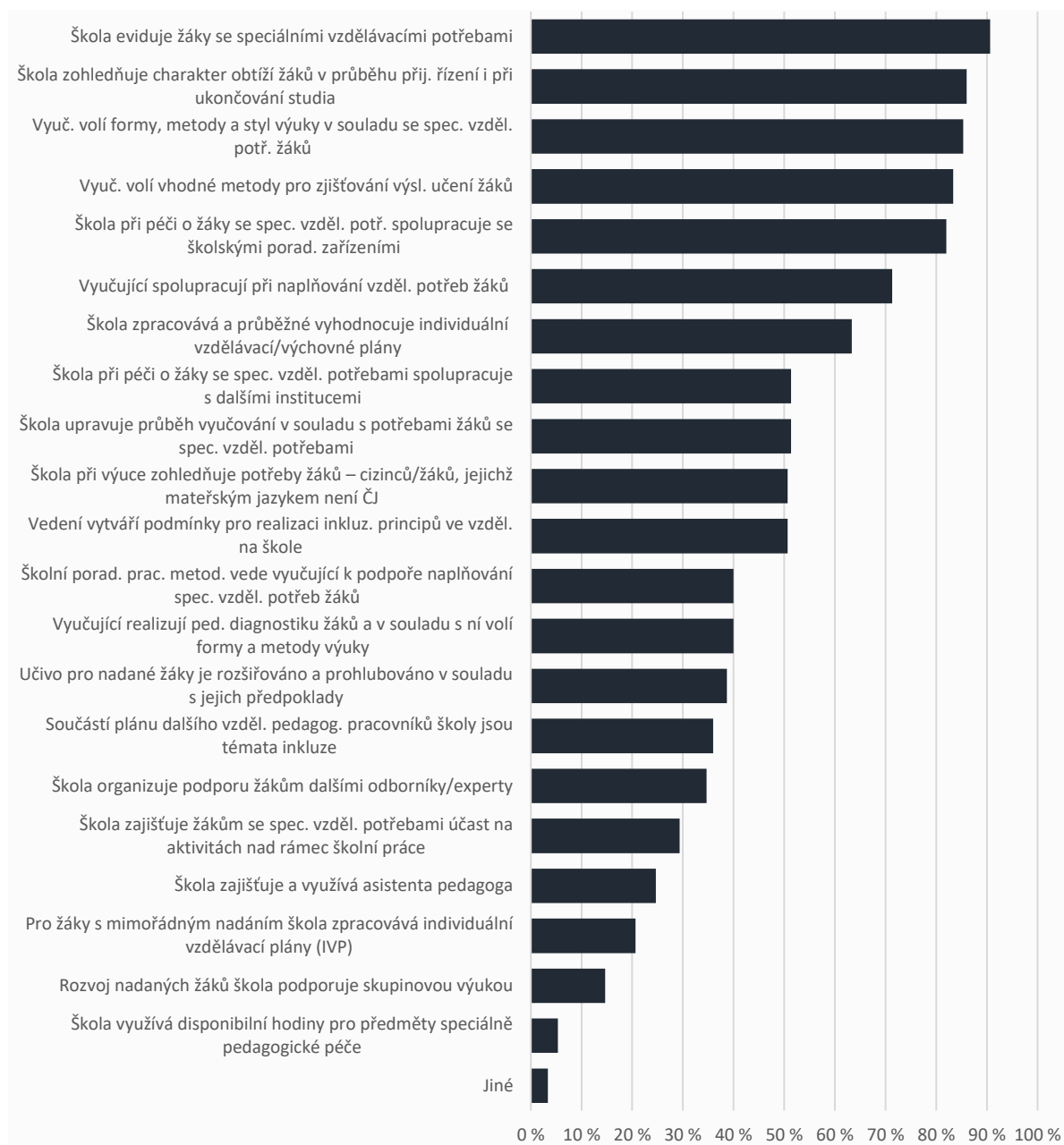
7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory inkluzivního vzdělávání školy ve Středočeském kraji se v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (91 %) a zároveň zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacích řízení i při ukončování studia (86 %). V rámci této oblasti intervence vyvíjejí aktivitu nejen školy, ale také jejich pedagogičtí pracovníci. Ti v největší míře volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (85 %). Pedagogičtí pracovníci dále ve velmi vysoké míře volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (83 %), spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v péči (82 %) a spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků) – 71 %.

Školy také často zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací a výchovné plány (63 %) a 51 % z nich vykonává následující aktivity: spolupracují s dalšími institucemi při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, upravují průběh vyučování v souladu s potřebami těchto žáků, zohledňují potřeby žáků – cizinců, jejichž mateřským jazykem není ČJ a vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole.

Školní poradenská pracoviště metodicky vedou vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků a vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků a v souladu s ní volí formy a metody výuky (obojí 40 %). Část škol se věnuje i nadaným žákům a to formou rozšiřování a prohlubování učiva v souladu s jejich předpoklady (39 %). Pro 36 % škol jsou témata inkluze součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy a školy organizují podporu žákům dalšími odborníky v 35 %. Další aktivity vykonává již méně než třetina škol.

Graf 59: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

U každého typu škol je míra vykonávaných aktivit v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání jiná (viz Příloha 22). **Střední odborná učiliště, střední odborné školy a vyšší odborné školy** se zaměřují především na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (90 % SOU, 94 % SOŠ a 89 % VOŠ), zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (90 % SOU, 93 % SOŠ a 89 % VOŠ) a vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (87 % SOU, 90 % SOŠ a 89 % VOŠ). SOŠ jsou dále aktivní ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními (90 %).

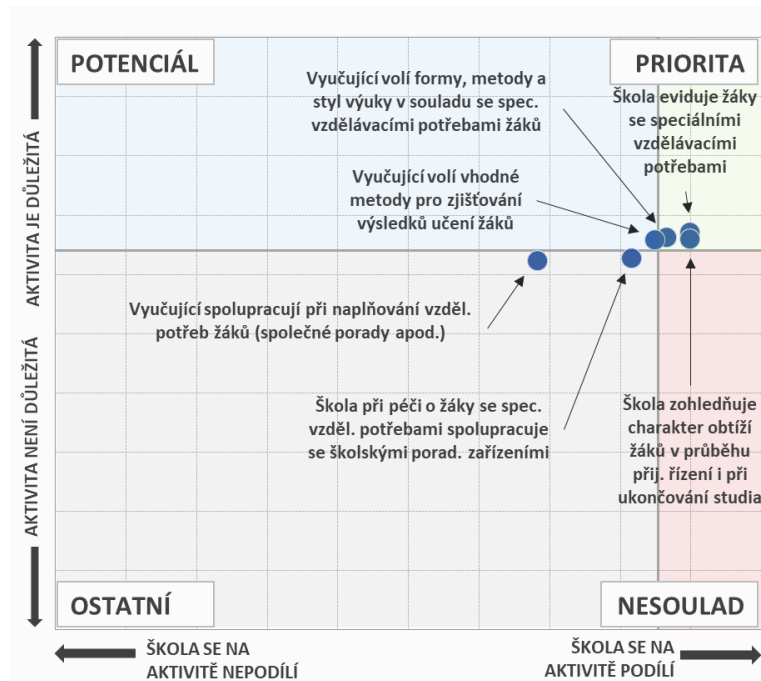
Gymnázia také evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (88 %) a značná část gymnázií (82 %) uvádí, že při péči o žáky se ŠVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků.

Praktické školy především evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (88 %). 82 % škol upravuje průběh vyučování v souladu s potřebami těchto žáků a také zajišťuje a využívá asistenta pedagoga.

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště se v oblasti inkluzivního vzdělávání nejčastěji věnují evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a významně zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (oba 90 %). Pedagogičtí pracovníci se podílejí na inkluzivním vzdělávání především prostřednictvím volby forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (87 %) a také volbou vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků (85 %). Mezi učilišti je poměrně častá i spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v péči (82 %). Vyučující pak také spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) (68 %).

Graf 60: Aktivita, na nichž se SOU podílí, a jejich důležitost

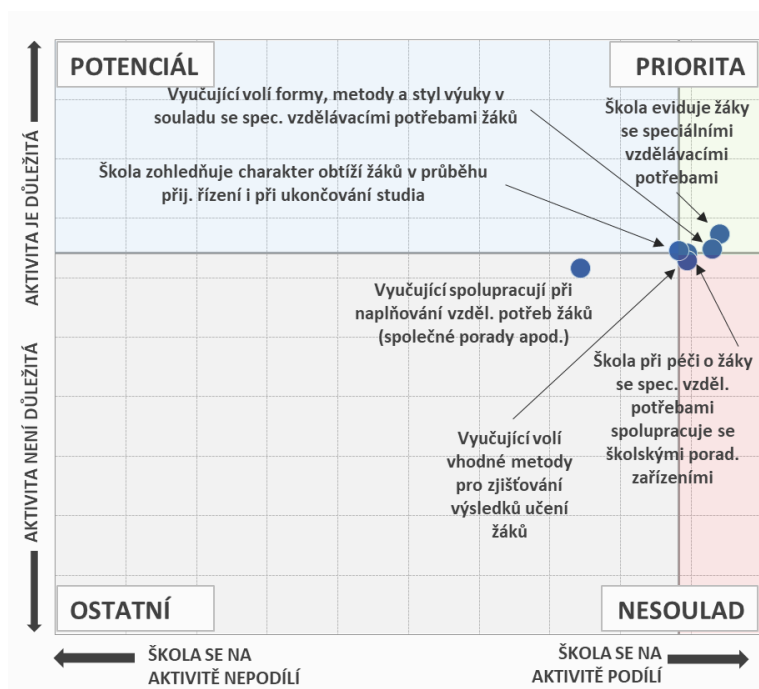
Jak je patrné z přiloženého grafu, pro střední odborná učiliště je prioritními aktivitami evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, volba forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a také zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Nejenže školy tyto aktivity ve velké míře realizují, ale zároveň je považují za velmi důležité.

SOU se v oblasti inkluzivního vzdělávání mohou více soustředit na volbu vhodné metody vyučujících pro zajišťování

výsledků učení žáků. Ve srovnání s ostatními aktivitami přisuzují této činnosti vysokou důležitost, ale prozatím ji vykonávají v menší míře.

Střední odborné školy se v oblasti inkluzivního vzdělávání nejčastěji věnují evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (94 %). Vysoký podíl škol dále zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (93 %) a volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků či při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (oba 90 %). Vyučující také volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 %) a spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) (74 %).

Graf 61: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

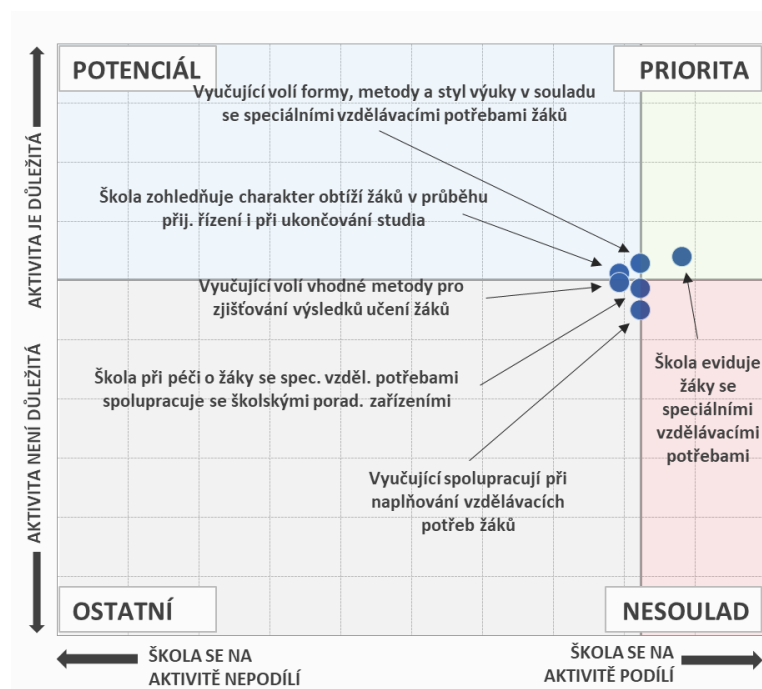
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit představuje pro střední odborné školy prioritu evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a volba forem, metod a stylu výuky v souladu s těmito potřebami. Tyto aktivity školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je považují ve srovnání s ostatními za velmi důležité.

Školy ve větší míře uvádějí, že při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a volí vhodné metody pro zjišťování

výsledků učení žáků. Tyto aktivity však školy považují spíše za průměrně důležité, a tak se nacházejí v určitém nesouladu.

Nejčastější aktivitou mezi gymnázii je v oblasti inkluzivního vzdělávání evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (88 %). Většina z nich následně spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají tyto žáky v péči, vyučující těchto škol volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (shodných 82 %). Mezi další velmi často zmiňované aktivity škol v této oblasti patří zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků vyučujícími (oboje 79 %).

Graf 62: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představuje prioritu gymnázií evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Jmenovaná aktivita je realizována největším počtem škol a zároveň je jí přikládána nadprůměrná důležitost.

Částečně by se takto dala označit i další velice častá aktivita, a to volba formy, metody a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků-

Další významnou aktivitou je zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Školami je

považována za nadprůměrně důležitou, ale vzhledem k tomu, že je realizována menším množstvím škol, představuje spíše potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání.

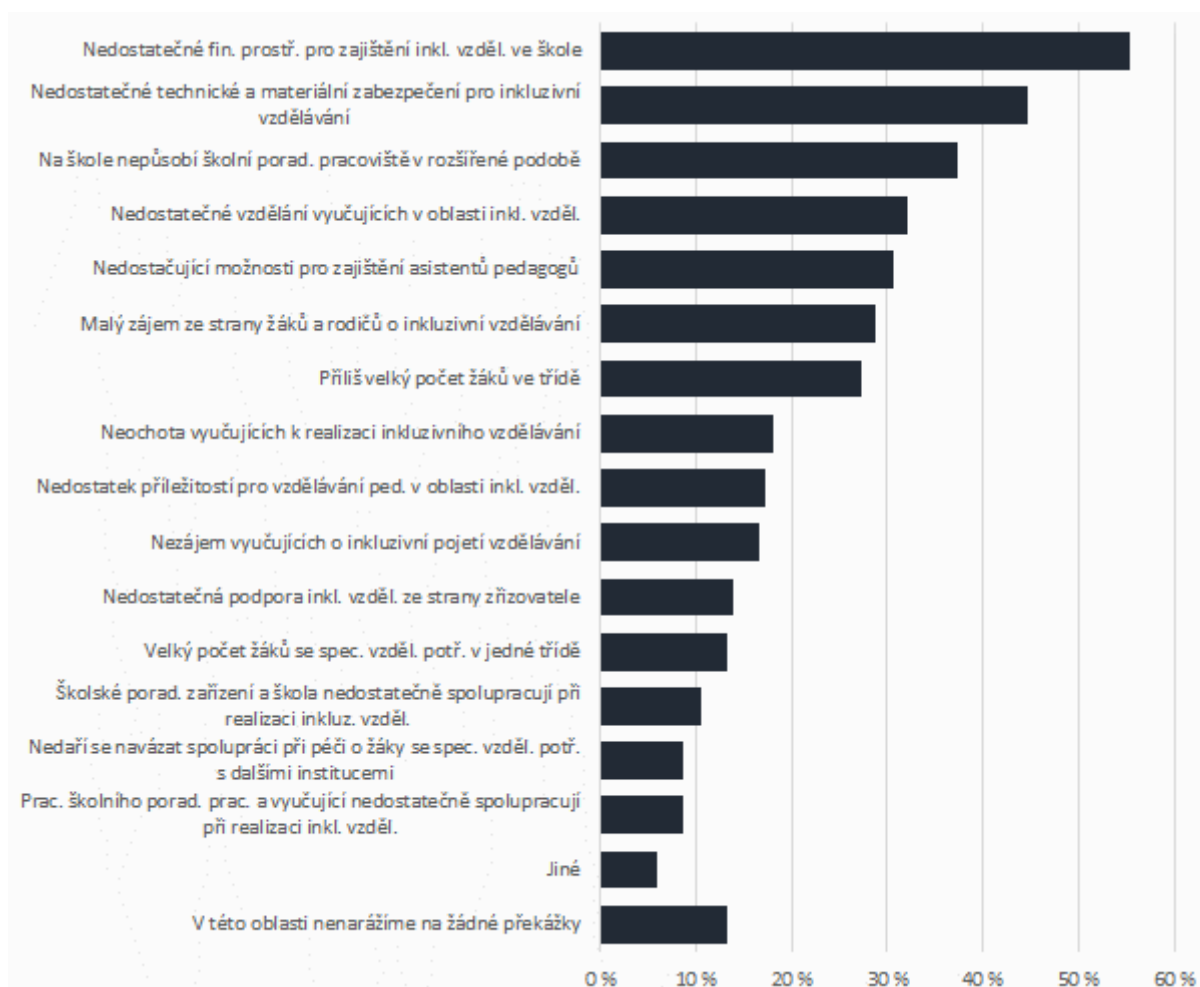
Částečně se v jistém rozporu nacházejí i aktivity jako spolupráce vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků a spolupráce škol v této oblasti se školskými poradenskými zařízeními. Ve srovnání s ostatními vybranými aktivitami jim školy přisuzují podprůměrnou důležitost, ale přesto je vykonávají minimálně v průměrné míře.

7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s rozvojem inkluzivního vzdělávání narážejí školy ve Středočeském kraji především na problémy s jeho finančním, materiálním a personálním zabezpečením. Nejvýraznějšími překážkami pro školy tedy jsou nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání (55 %), nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (45 %), absence školního poradenské pracoviště v rozšířené podobě (37 %) a nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (32 %). Dalšími výraznými překážkami v této oblasti jsou nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (31 %), malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (29 %) a příliš velký počet žáků ve třídě (27 %).

V menší míře se školy potýkají s překážkami týkajícími se nezájmu o inkluzivní vzdělávání či neochoty k jeho realizaci i ze strany vyučujících (18 %) a jejich nezájmu o tuto oblast (17 %). Část škol naráží na překážky spojené s nedostatečnou podporou či spoluprací v oblasti inkluzivního vzdělávání. Nedostatečnou podporu inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele deklarovalo 14 % škol. Méně častý je pak velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (13 %) a pouze malý podíl škol se domnívá, že není dostatečná spolupráce na realizaci inkluzivního vzdělávání mezi školními poradenskými pracovišti a školou (11 %) či vyučujícími (9 %) a shodných 9 % škol uvedlo, že se při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nedaří navázat spoluprací s dalšími institucemi. 13 % škol v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

Graf 63: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz Příloha 23) jsou hlavními překážkami v rozvoji inkluzivního vzdělávání pro **střední odborné školy, střední odborná učiliště a vyšší odborné školy** nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve školách (57 % SOU, 60 % SOŠ a 67 % VOŠ) a nedostatečné materiální a technické zabezpečení (55 % SOU, 48 % SOŠ a 44 % VOŠ). SOU a SOŠ dále uvádějí jako překážku, že u nich ve škole nepůsobí poradenská pracoviště v rozšířené podobě (47 % SOU a 43 % SOŠ). Třetina VOŠ pak ještě v této souvislosti poukazuje na nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání a malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání.

Gymnázia se potýkají především s nedostatkem finančních prostředků na zajištění inkluzivního vzdělávání (59 %) a s příliš velkým počtem žáků ve třídě (47 %). S nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro inkluzivní vzdělávání či nedostatečným vzděláním vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání má potíže 38 % škol.

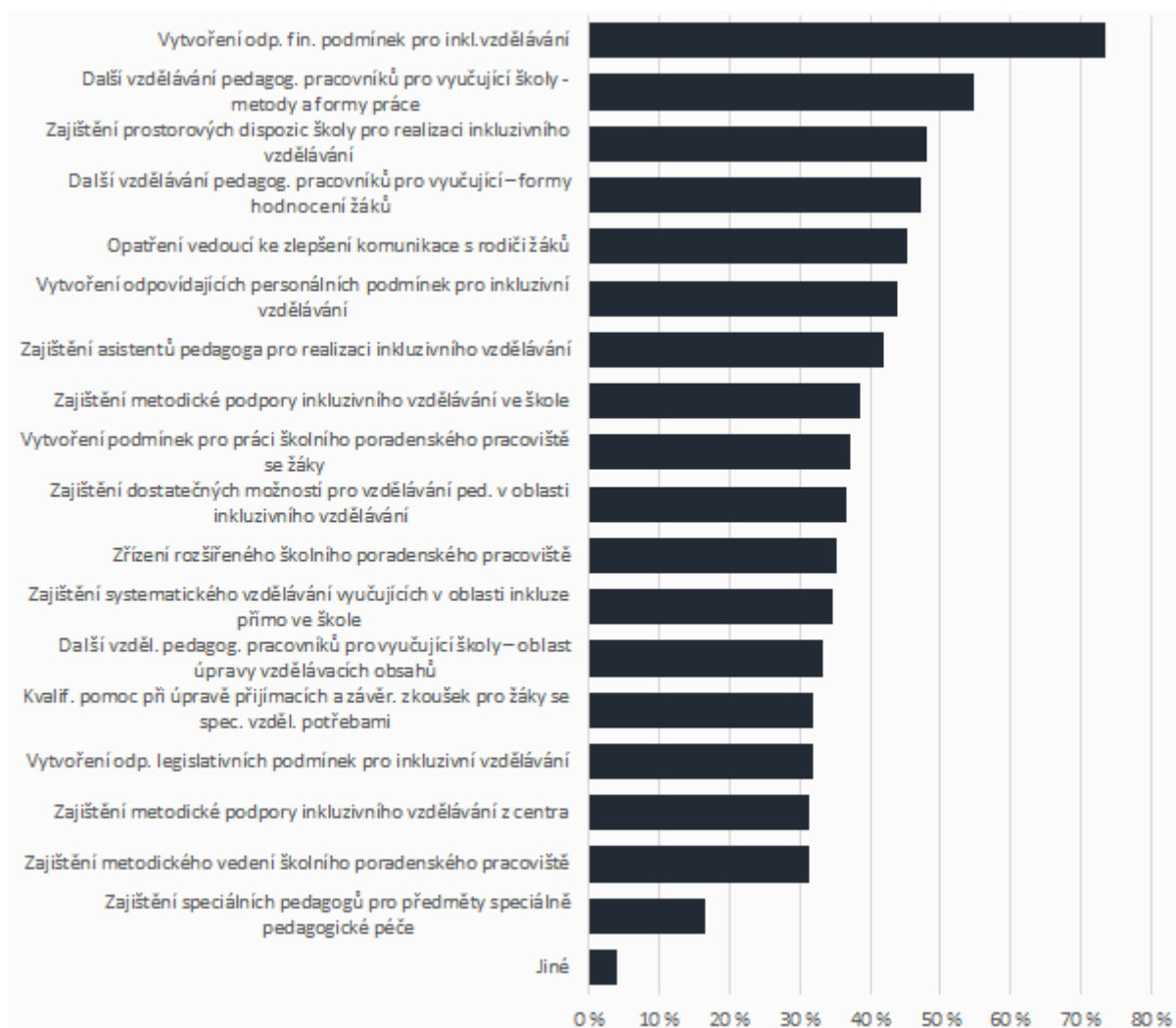
Problémem **praktických škol** v kraji se pak zdá být nedostatečná finanční i materiální podpora. Nejvíce si školy stěžují na nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (47 %) a zhruba třetina naráží na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole a na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání.

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Opatřením, které by školám jednoznačně nejvýrazněji pomohlo v realizaci inkluzivního vzdělávání, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek (73 %). Dále by velkému podílu škol pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (55 %), zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (48 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na různé formy hodnocení žáků (47 %), opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (45 %), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (44 %) a zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (42 %).

O něco méně často již školy zmiňují zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání (39 %), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (oba 37 %). 35 % škol by uvítalo zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště a zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole. Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy – oblast úpravy vzdělávacích obsahů (33 %), kvalif. pomoc při úpravě přijímacích a závěr. zkoušek pro žáky se spec. vzděl. potřebami, vytvoření odp. legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra, zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště, zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče.

Graf 64: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Zhruba třetina škol také deklarovala, že by jí pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů (33 %), kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, vytvoření odpovídajících

legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (oboje 32 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra a zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště (oboje 31 %). Školami nejméně zmiňovaným opatřením bylo zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (17 %).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz Příloha 24), tak **střední odborná učiliště a střední odborné školy** zdůrazňují potřebu vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (77 % SOU a 80 % SOŠ) a další vzdělávání vyučujících v oblasti metod a forem práce (63 % SOU, 60 % SOŠ). SOU uvádí ještě opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (58 %) a SOŠ zajištění prostorových dispozic pro realizaci inkluzivního vzdělávání (53 %). **Vyšším odborným školám** by také nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (78 %) a další vzdělávání pedagogů v oblasti metod a forem práce (61 %). Nadpoloviční většina VOŠ (56 %) by následně uvítala opatření ve formě: zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků, vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště a kvalifikovanou pomoc při úpravě přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Relativně nejvyšší nároky v oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání mají **gymnázia**. Velká část z nich by ocenila vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro realizaci inkluze (76 %), menší část dále další vzdělávání pedagogů v oblasti metod a forem práce (53 %) a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (50 %).

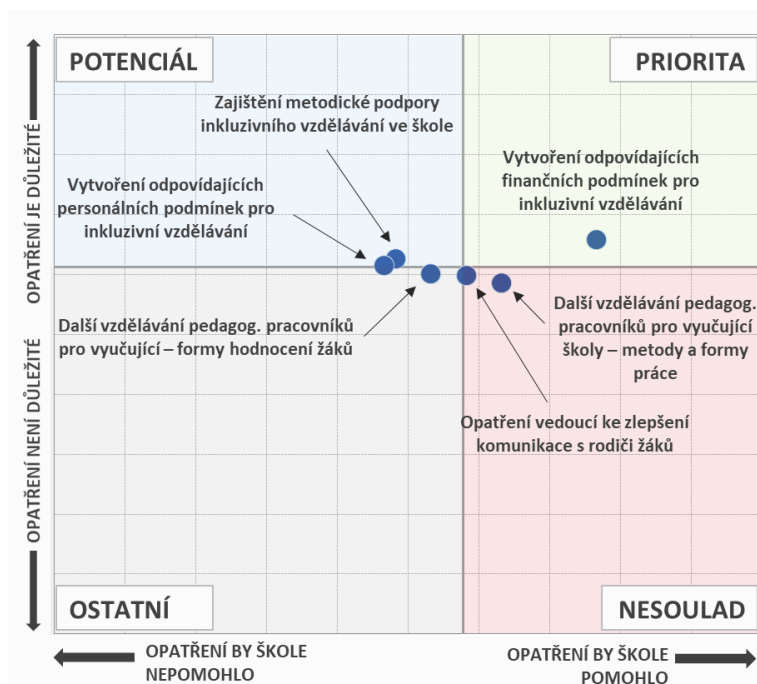
Praktické školy považují za potřebné zejména vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (shodných 53 %). Následně uvádí celou řadu dalších potřebných opatření (viz Příloha 24).

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvádějí řadu opatření, která by jim pomohla v realizaci inkluzivního vzdělávání. Nejčastěji deklarovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji inkluzivního vzdělávání, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (77 %). Dalšími významnými opatřeními jsou: další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (63 %), opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (58 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků (53 %).

O něco méně než v polovině případů by učiliště ocenila zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (48 %) a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (47 %).

Graf 65: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Jak je patrné z přiloženého grafu, středním odborným učilištím by nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření školy uváděly nejčastěji a zároveň mu přiřkládají nejvyšší důležitost. Představuje tedy pro střední odborná učiliště prioritu dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání.

Školy dále často zmiňovaly opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a další vzdělávání pedagogických pracovníků ohledně metod a forem práce, ale těmto

opatřeními zároveň přiřkládaly menší váhu.

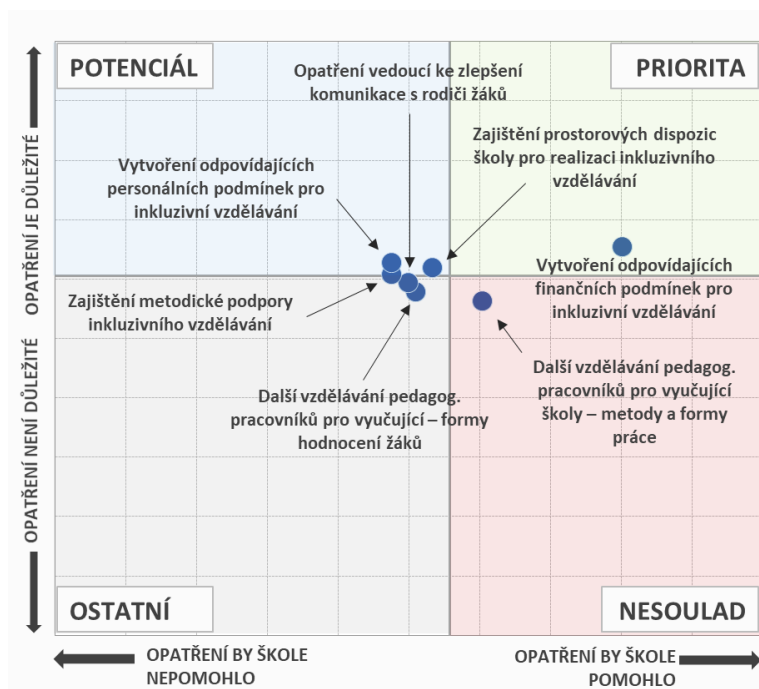
Opatření, která byla sice méně často uváděna, ale zároveň jsou školami považována za velmi důležitá, jsou opatření vedoucí k zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření tedy představují potenciál rozvoje inkluzivního vzdělávání na středních odborných učilištích.

Největší množství středních odborných škol v souvislosti s překážkami, na které narážejí, uvedlo, že by jim v realizaci inkluzivního vzdělávání pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek (80 %).

Nadpoloviční množství škol dále uvedlo, že by jim pomohla opatření související s dalším vzděláváním pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (60 %) a zajištěním prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (53 %). Dále by školám výrazněji pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků (51 %) a až polovina by uvítala opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků.

48 % středních škol by pak ocenilo zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání.

Graf 66: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představuje prioritu středních odborných škol vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření by pomohlo největšímu počtu škol a zároveň mu školy přiřkládají největší význam.

Střední odborné školy v ČR dále považují za důležité zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání, vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a částečně také zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání. Tato

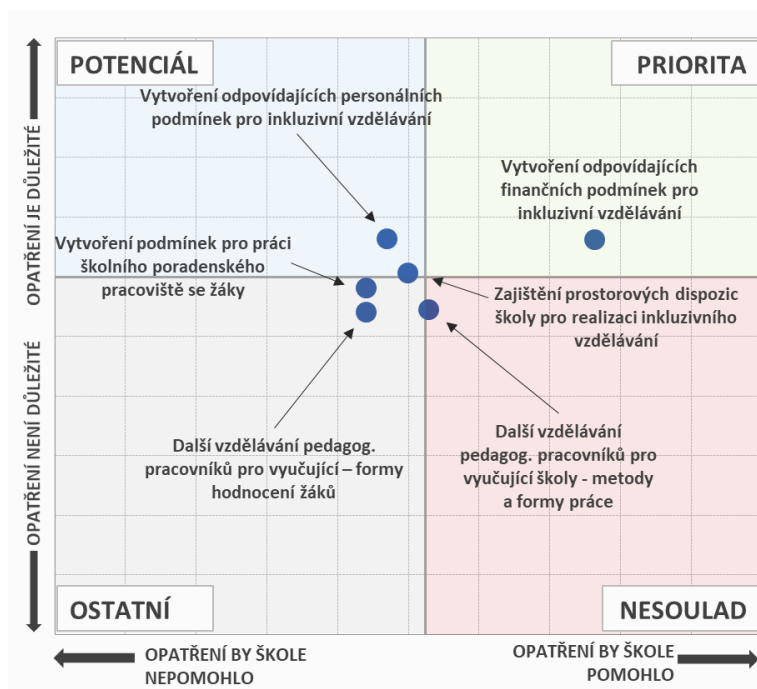
opatření však byla zmiňována pouze v menší míře, a představují tedy spíše potenciál škol pro další rozvoj.

Jistý nesoulad pak vzniká u opatření týkajících se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Toto opatření bylo zmiňováno velkým množstvím škol, přesto, že jej školy ve srovnání s ostatními opatřeními nepovažují za příliš důležité.

Opatřením, které by gymnáziím v realizaci inkluzivního vzdělávání nejvíce pomohlo, je vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (76 %). Další opatření, která školy zmiňovaly, se týkají zejména dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (53 %), zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (50 %) a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (47 %).

Část gymnázií (44 %) pak uvedla potřebu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti různých forem hodnocení žáků a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky.

Graf 67: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření je pro gymnázia prioritou vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň jej ve srovnání s ostatními opatřeními hodnotí jako nejdůležitější.

Dalšími opatřeními, která byla hodnocena jako nadprůměrně důležitá, jsou vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání.

Vzhledem k tomu, že tato opatření zmiňovalo v porovnání s prioritními opatřeními menší množství škol, lze je označit za potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání na gymnáziích ve Středočeském kraji.

Relativně často zmiňovaným opatřením je i další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v metodách a formách práce, nicméně tomuto opatření gymnázia přisuzují nižší míru důležitosti.

7.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

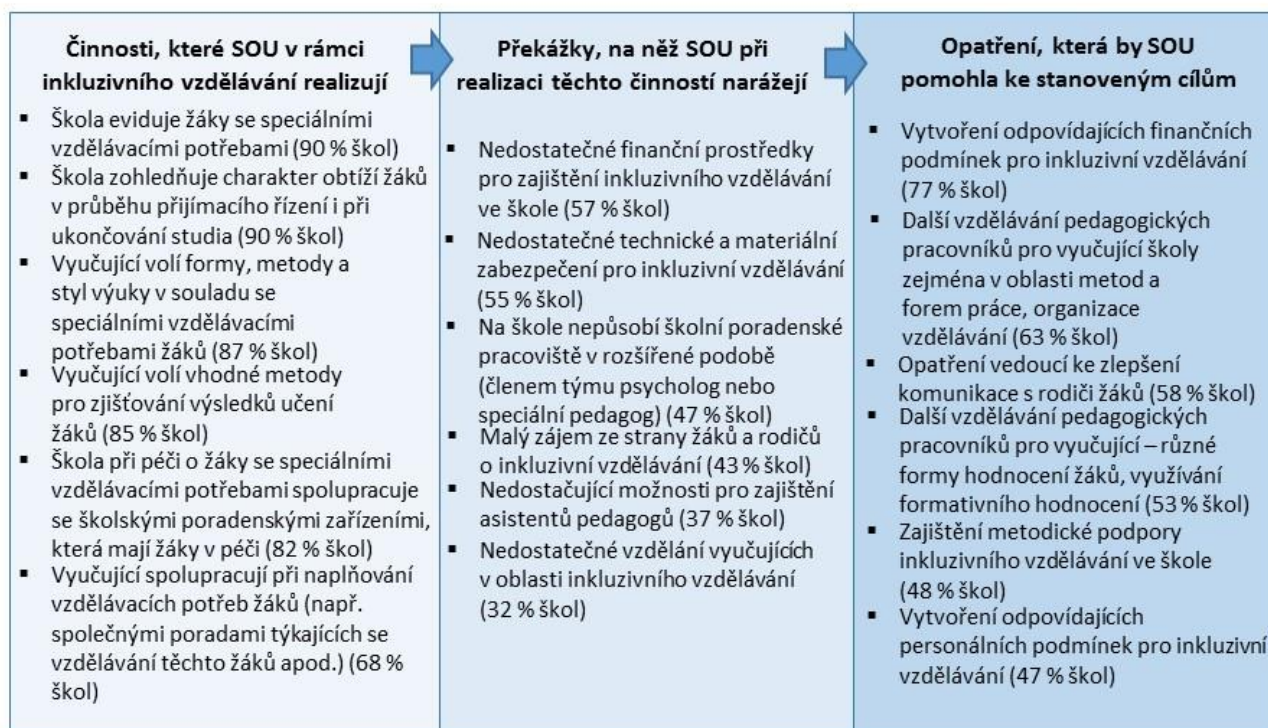
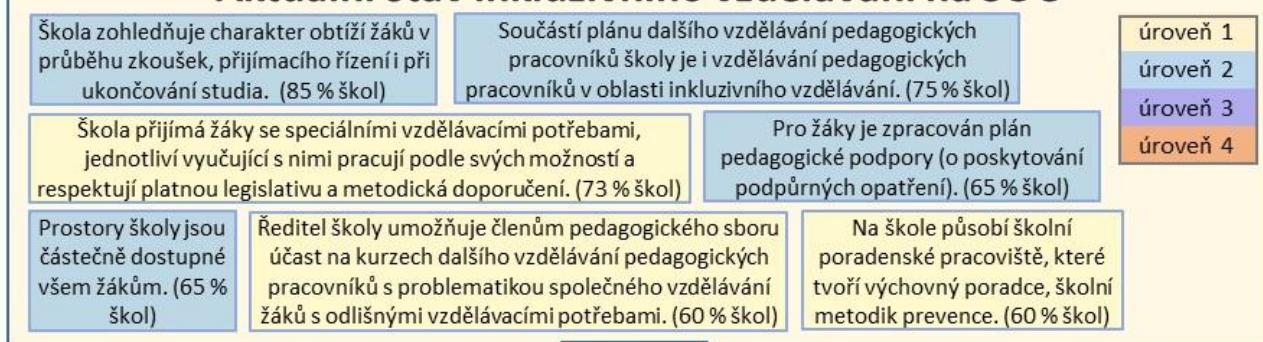
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

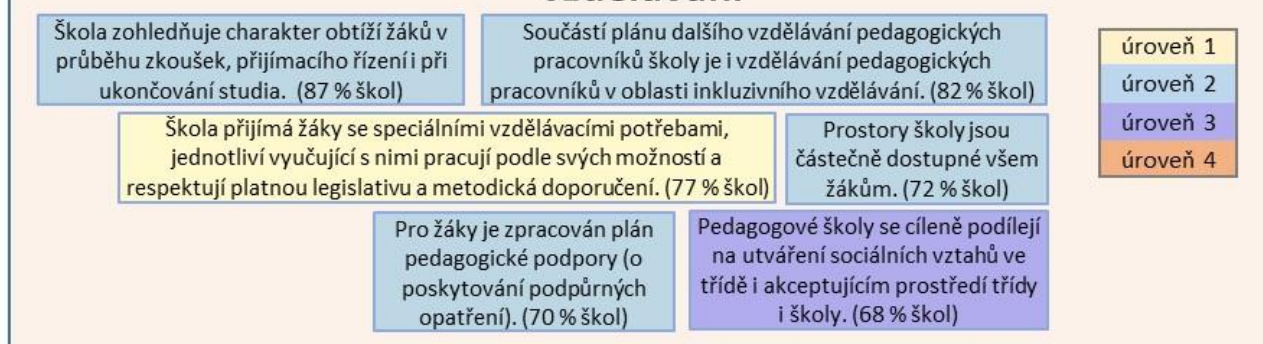
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOU

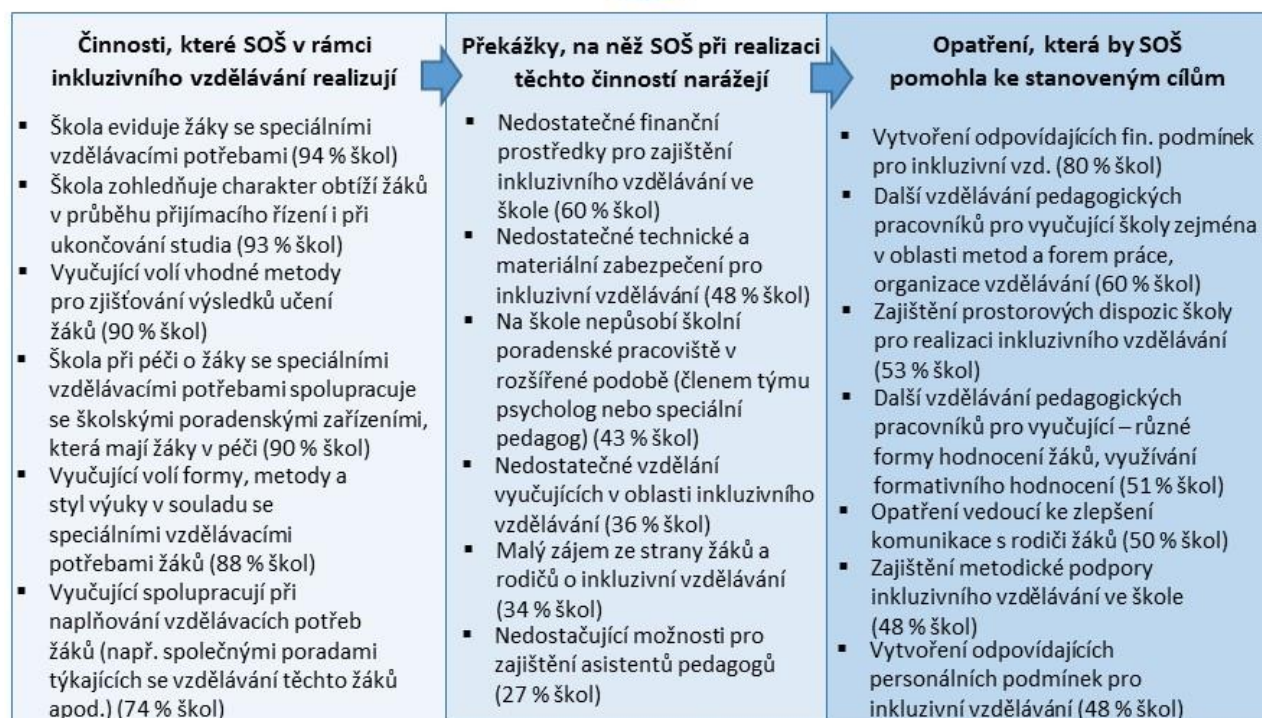
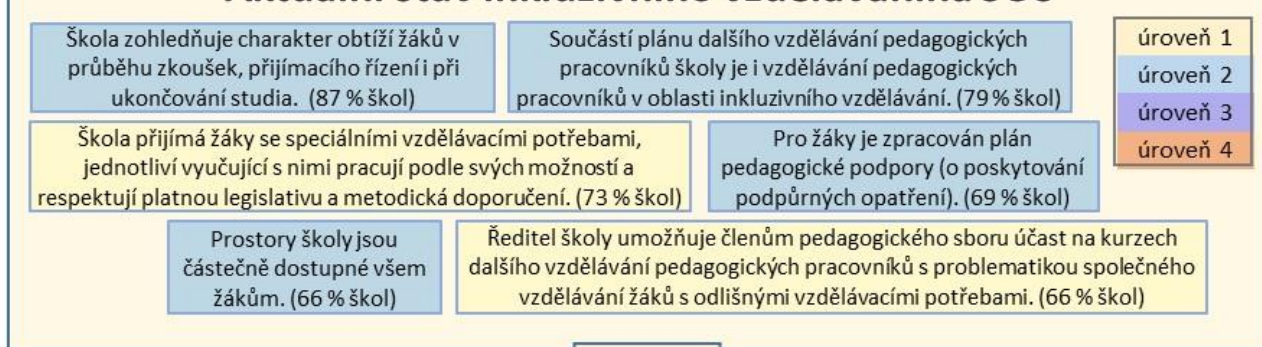

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

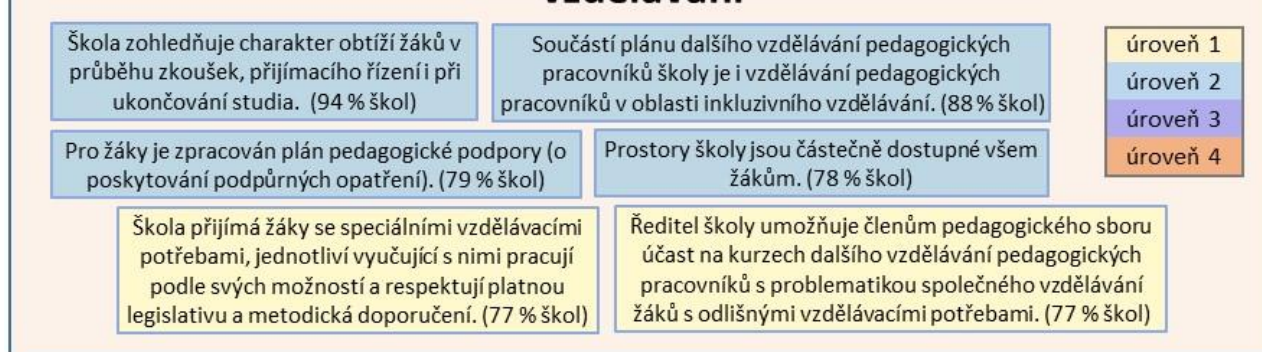

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

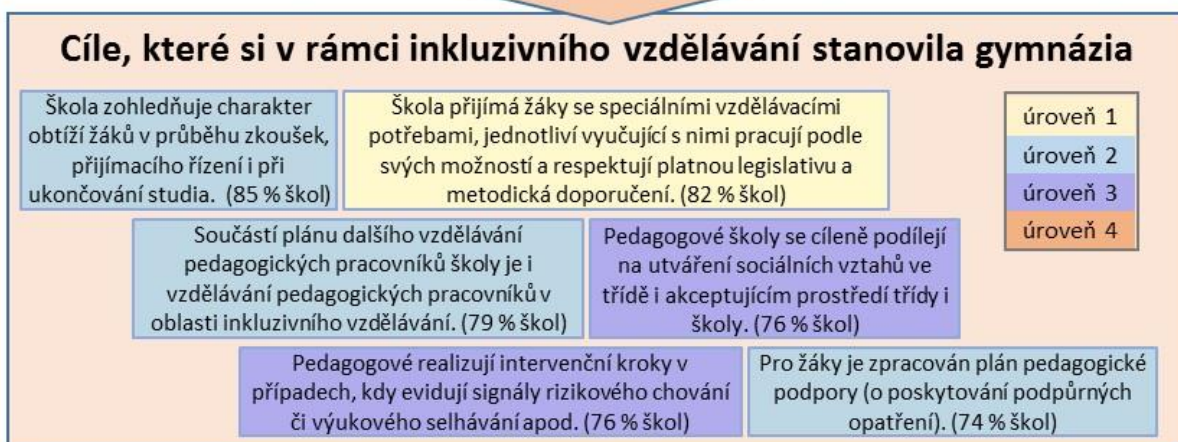
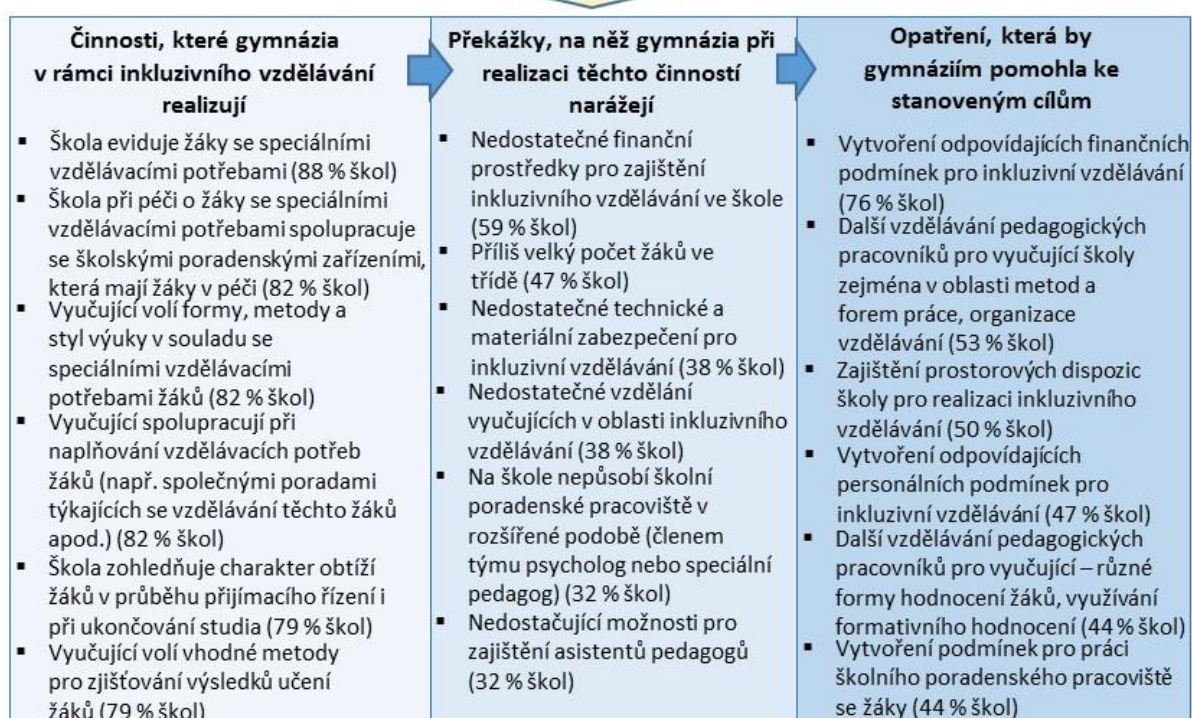
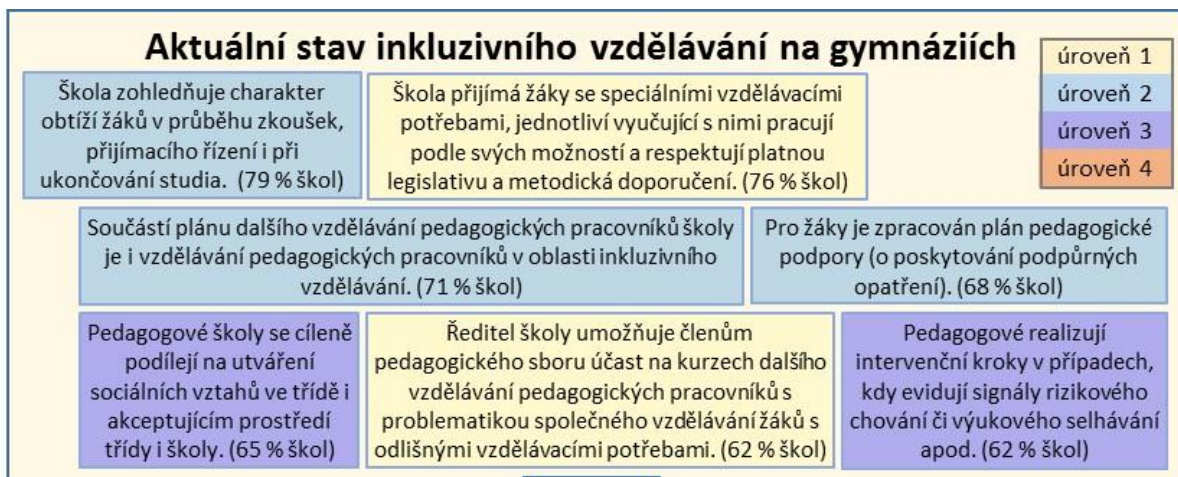
Aktuální stav inkluzivního vzdělávání SOŠ

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolili.

*Příloha 21: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N = 60)	Průměrná úroveň	35 %	+ 17 %
	Základní úroveň	63 %	+ 6 %
	Mírně pokročilá úroveň	51 %	+ 9 %
	Pokročilá úroveň	33 %	+ 18 %
	Nejvyšší úroveň	22 %	+ 23 %
SOŠ (N = 86)	Průměrná úroveň	34 %	+ 21 %
	Základní úroveň	65 %	+ 8 %
	Mírně pokročilá úroveň	54 %	+ 13 %
	Pokročilá úroveň	32 %	+ 22 %
	Nejvyšší úroveň	20 %	+ 26 %
Gymnázium (N = 34)	Průměrná úroveň	31 %	+ 16 %
	Základní úroveň	54 %	+ 6 %
	Mírně pokročilá úroveň	54 %	+ 11 %
	Pokročilá úroveň	32 %	+ 15 %
	Nejvyšší úroveň	14 %	+ 21 %
VOŠ (N = 18)	Průměrná úroveň	31 %	+ 27 %
	Základní úroveň	67 %	+ 11 %
	Mírně pokročilá úroveň	46 %	+ 17 %
	Pokročilá úroveň	28 %	+ 31 %
	Nejvyšší úroveň	19 %	+ 31 %
Praktická škola (N = 17)	Průměrná úroveň	44 %	+ 12 %
	Základní úroveň	44 %	+ 7 %
	Mírně pokročilá úroveň	45 %	+ 5 %
	Pokročilá úroveň	52 %	+ 10 %
	Nejvyšší úroveň	35 %	+ 17 %

*Příloha 22: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí –
podle typu školy*

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	54	90 %	136	91 %
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	54	90 %	129	86 %
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	52	87 %	128	85 %
SOŠ (N = 86)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	81	94 %	136	91 %
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	80	93 %	129	86 %
	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	77	90 %	125	83 %
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	77	90 %	123	82 %
Gymnázium (N = 34)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	30	88 %	136	91 %
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	28	82 %	123	82 %
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	28	82 %	128	85 %
	Vyučující spolupracují při naplňování vzděl. potřeb žáků	28	82 %	107	71 %
VOŠ (N = 18)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	16	89 %	136	91 %
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	16	89 %	128	85 %
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	16	89 %	129	86 %
Praktická škola (N = 17)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	15	88 %	136	91 %
	Škola upravuje průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se spec. vzděl. potřebami	14	82 %	77	51 %
	Škola zajišťuje a využívá asistenta pedagoga	14	82 %	37	25 %

Příloha 23: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	34	57 %	83	55 %
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	33	55 %	67	45 %
	Na škole nepůsobí školní porad. pracoviště v rozšířené podobě	28	47 %	56	37 %
SOŠ (N = 86)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	52	60 %	83	55 %
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	41	48 %	67	45 %
	Na škole nepůsobí školní porad. pracoviště v rozšířené podobě	37	43 %	56	37 %
Gymnázium (N = 34)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	20	59 %	83	55 %
	Příliš velký počet žáků ve třídě	16	47 %	41	27 %
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	13	38 %	67	45 %
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	13	38 %	48	32 %
VOŠ (N = 18)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	12	67 %	83	55 %
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	8	44 %	67	45 %
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	6	33 %	48	32 %
	Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání	6	33 %	43	29 %
Praktická škola (N = 17)	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	8	47 %	46	31 %
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	6	35 %	83	55 %
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	6	35 %	67	45 %

Příloha 24: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	46	77 %	110	73 %
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	38	63 %	82	55 %
	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	35	58 %	68	45 %
SOŠ (N = 86)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	69	80 %	110	73 %
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	52	60 %	82	55 %
	Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání	46	53 %	72	48 %
Gymnázium (N = 34)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	26	76 %	110	73 %
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	18	53 %	82	55 %
	Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání	17	50 %	72	48 %
VOŠ (N = 18)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	14	78 %	110	73 %
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	11	61 %	82	55 %
	Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání	10	56 %	72	48 %
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující – formy hodnocení žáků	10	56 %	71	47 %
	Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky	10	56 %	56	37 %
	Kvalif. pomoc při úpravě přijímacích a závěr. zkoušek pro žáky se spec. vzděl. potřebami	10	56 %	48	32 %
Praktická škola (N = 17)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	9	53 %	110	73 %
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	9	53 %	63	42 %
	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	7	41 %	68	45 %
	Vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	7	41 %	48	32 %
	Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště	7	41 %	53	35 %

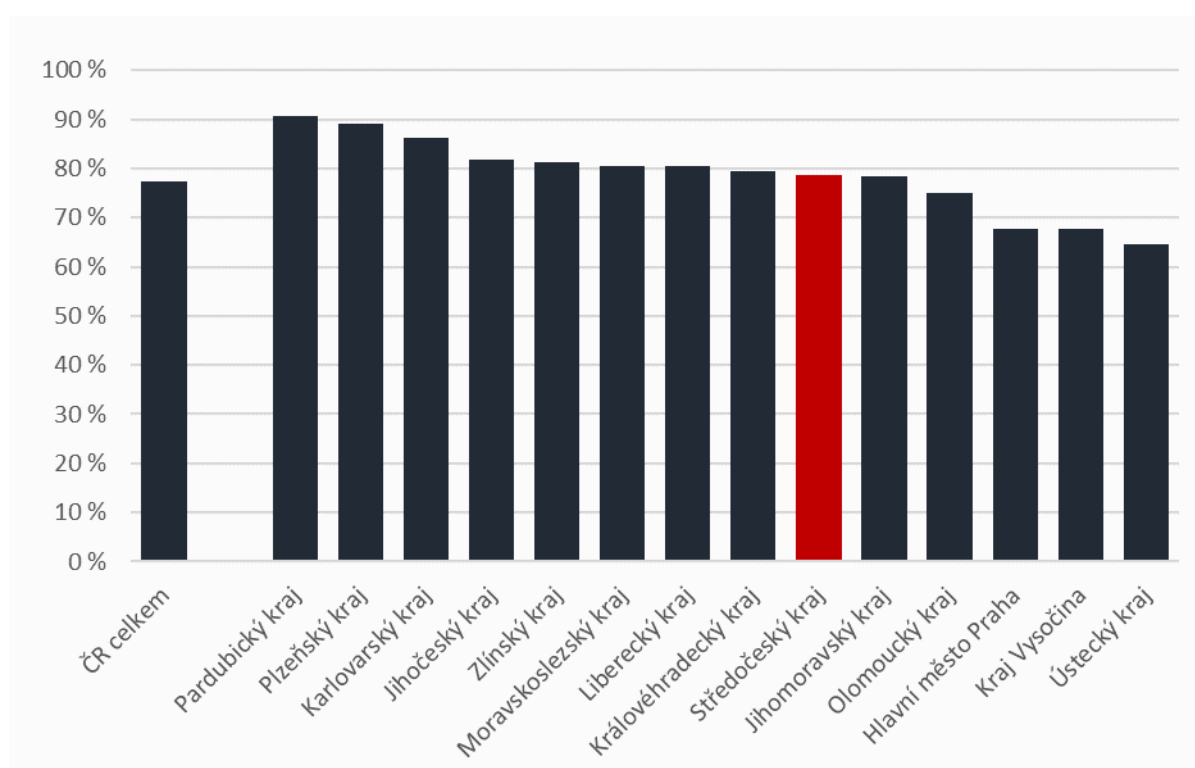
8 Podpora infrastruktury škol – investiční část

8.1 Zájem škol o čerpání investic v rámci ve Středočeském kraji

Více než tři čtvrtiny středních a vyšších škol Středočeského kraje mají zájem o čerpání finančních prostředků na rozvoj infrastruktury (79 %).

Největší zájem o finanční prostředky mají školy v Pardubickém (91 % škol), Plzeňském (89 %) a Karlovarském kraji (86 %). Školy v drtivé většině krajů ve srovnání s celorepublikovými výsledky projevily nadprůměrný zájem o čerpání prostředků na investice. Průměrný zájem o čerpání prostředků na investice pak projevily školy v Jihomoravském kraji (77 %). Nejnižší podíl škol projevily zájem o získání prostředků na investice v Hlavní město Praha (64 % škol), v Ústeckém kraji (66 %) a na Vysočině (67 %).

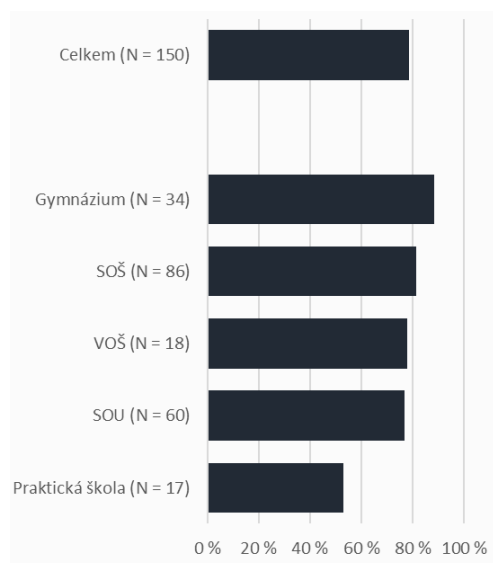
Graf 68: Zájem o čerpání finančních prostředků v jednotlivých krajích

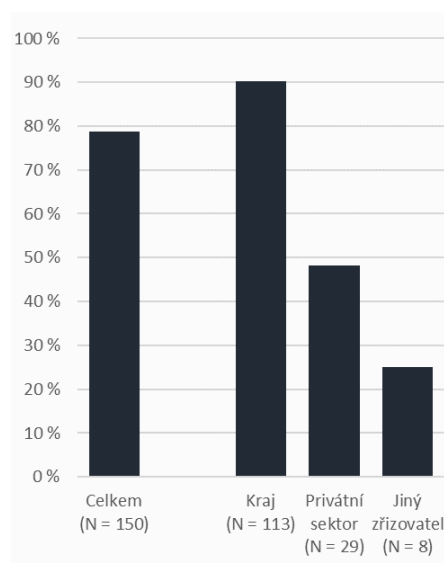
Z hlediska typu školy mají nejvyšší zájem o čerpání prostředků na investice do infrastruktury především gymnázia (88 %), dále střední odborné školy (81 %) a vyšší odborné školy, a to 78 %. Následují střední odborná učiliště, z nichž projevilo zájem o čerpání prostředků 77 %. Zájem praktických škol byl o poznání nižší. Pouze 53 % z nich uvedlo, že bude usilovat o získání prostředků na investice.

Pokud se zaměříme na zřizovatele školy, tak je jednoznačně nejvyšší zájem o čerpání finančních prostředků mezi veřejnými školami, jejichž zřizovatelem je kraj (90 %). Soukromé školy byly ve svých očekáváních střízlivější, o prostředky hodlá usilovat jen necelá polovina z nich (48 %). V nejmenší míře budou o finance na rozvoj infrastruktury usilovat školy, jejichž zřizovatelem je církev, obec, ministerstva nebo stát. V této skupině vyjádřila zájem pouhá čtvrtina škol (25 %).

Graf 69: Zájem o čerpání finančních prostředků podle typu školy

Graf 71: Zájem o čerpání finančních prostředků podle zřizovatele školy

8.2 Preferované oblasti čerpání finančních prostředků

Z hlediska preferovaných oblastí čerpání finančních prostředků na investice do infrastruktury projevily školy největší zájem o pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč (25 %).

Graf 72: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Necelá čtvrtina škol má dále zájem o finanční prostředky na výstavbu odborných učeben a učeben pro individuální učení (24 %), o zateplení budov středních škol a školských zařízení a stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí projevilo zájem 23 % škol. Školy dále preferují stavební úpravy menšího rozsahu (22 %) a v těsném sledu následuje zájem o stavební úpravy většího rozsahu (19 %).

Své neopomenutelné místo v rámci preferovaných oblastí čerpání investičních záměrů má pořízení softwaru a hardwaru pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (18 %) a zájem školy vyjádřily také o čerpání prostředků v oblasti vnitřního zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (16 %), o rozvoj vnitřní konektivity školy a školských zařízení a připojení k internetu či v oblasti nové výstavby budov středních škol nebo školských zařízení (oba 13 %). Následoval zájem o investice do energetické efektivity budov SŠ a školských zařízení (12 %) a nejmenší míra zájmu byla zaznamenána v oblasti bezbariérových úprav (9 %), pořízení strojů řízených počítačem (7 %) či pořízení softwaru pro programování strojů řízených počítačem (6 %).

Tab. 2: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 46)	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	59	43 %	87	25 %
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	42	30 %	83	23 %
	Stavební úpravy většího rozsahu	40	29 %	67	19 %
SOŠ (N = 70)	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	61	29 %	87	25 %
	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení (včetně vybavení)	50	24 %	86	24 %
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	49	23 %	83	23 %
Gymnázium (N = 30)	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení (včetně vybavení)	25	28 %	86	24 %
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	21	23 %	80	23 %
	Stavební úpravy menšího rozsahu	17	19 %	77	22 %
	Rozvoj vnitřní konektivity školy a školských zařízení a připojení k internetu	17	19 %	47	13 %
VOŠ (N = 14)	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	14	33 %	87	25 %
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	13	31 %	80	23 %
	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení (včetně vybavení)	11	26 %	86	24 %
Praktická škola (N = 9)	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	8	30 %	80	30 %
	Nová výstavba SŠ nebo školského zařízení	7	26 %	46	26 %
	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení (včetně vybavení)	6	22 %	86	22 %

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Z hlediska typu školy by **střední odborná učiliště** chtěla investovat především do pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč (43 %). Dalšími nejčastějšími oblastmi čerpání pro střední odborná učiliště bylo zateplení budov SŠ a školských zařízení (30 %) a stavební úpravy většího rozsahu (29 %). **Střední odborné školy** (z nichž mělo o investice do infrastruktury zájem 70 škol) měly zájem o investiční záměry také především pro oblasti pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tisíc Kč (29 %), výstavby odborných učeben či výstavby a vybavení učeben pro individuální učení (24 %) a zateplení budov SŠ a školských zařízení (23 %).

Gymnázia (z nichž téměř všechny daly najevo zájem o investice do infrastruktury) projevila zájem o čerpání finančních prostředků především v oblastech výstavby odborných učeben (28 %), stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (23 %) a stavebních úprav menšího rozsahu či rozvoje vnitřní konektivity školy (oba 19 %).

Vyšší odborné školy se zajímaly především o oblast pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (33 %). Dále měly vyšší odborné školy zájem také o čerpání finančních prostředků především

v oblastech stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (39 %) a výstavby odborných učeben (26 %).

O investice do infrastruktury projevilo zájem také 9 **praktických škol**. Ty měly největší zájem o čerpání prostředků v oblasti stavebních úprav a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (30 %). Dalšími oblastmi s relativně vysokým zájmem ze strany praktických škol byla výstavba středních škol nebo školských zařízení (26 %) či výstavba odborných učeben (22 %).

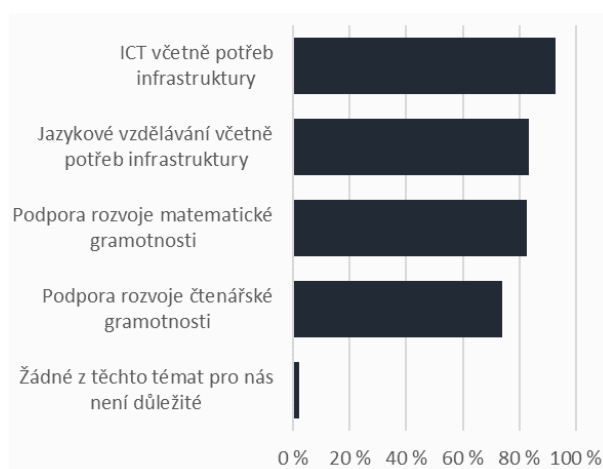
9 Nepovinné oblasti

Podpora krajského akčního plánování se soustřeďuje kromě tzv. povinných oblastí i na nepovinné oblasti, které jsou volitelné. Mezi volitelná témata patří rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence a čtenářská a matematická gramotnost. Alespoň jedno z těchto témat je důležité pro naprostou většinu škol (93 %).

9.1 Důležitost nepovinných oblastí

Z hlediska uvedených nepovinných oblastí školy nejčastěji považují za důležitou oblast rozvoj ICT včetně potřeb infrastruktury, podpory digitálních kompetencí a konektivity školy. Takto se vyjádřilo 93 % škol.

Graf 73: Důležitost nepovinných oblastí

Na druhém místě školy považují za potřebnou podporu jazykového vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury a také rozvoj matematické gramotnosti. Podporu těchto oblastí považuje za důležitou 83 % škol. Pro přibližně tři čtvrtiny škol je pak podstatnou a důležitou oblastí i rozvoj čtenářské gramotnosti (74 %).

Zaměříme-li se na nepovinné oblasti a jejich důležitost podle typů škol, pak pro všechny školy, kromě vyšších odborných, je nejdůležitější nepovinnou oblastí ICT včetně potřeb infrastruktury.

V rámci **středních odborných učilišť** tuto oblast označilo jako významnou 92 % škol. Dalšími podstatnými nepovinnými oblastmi jsou pro učiliště podpora rozvoje jazykového vzdělávání (78 %) a rozvoje matematické gramotnosti (73 %). V rámci stanovených nepovinných oblastí je pro střední odborná učiliště relativně nejméně důležitá podpora rozvoje čtenářské gramotnosti, kterou hodnotí jako podstatnou jen 58 % škol.

Střední odborné školy podobně jako učiliště hodnotí jako nejdůležitější nejčastěji oblast ICT (97 %). Téměř stejné procento škol pak označuje jako důležitou i potřebu podpory jazykového vzdělávání (93 %). Ve srovnání s učilišti je tedy podpora jazykového vzdělávání středními odbornými školami vnímána jako důležitější. Jen o trochu méně podstatná je podpora rozvoje matematické (85 %) a čtenářské gramotnosti (76 %).

Gymnázia přikládají velký význam prakticky všem nepovinným oblastem. Téměř všechna gymnázia označila jako důležité jak ICT včetně potřeb infrastruktury, tak podporu rozvoje matematické gramotnosti (oboje 97 %). Ve srovnání s ostatními typy škol je zde orientace na podporu matematických dovedností jednoznačně nejvýraznější. Pro naprostou většinu gymnázií (94 %) je důležitý i rozvoj jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury. Na posledním místě je u gymnázií z hlediska důležitosti opět podpora rozvoje čtenářské gramotnosti, ovšem ve srovnání s ostatními typy škol, u gymnázií považuje i tuto oblast za důležitou valná většina (91 %).

Jako jediná výjimka, považují všechny **vyšší odborné školy** za podstatné jazykové vzdělávání. Dále se však standardu nevyjímají. Následuje ICT včetně potřeb infrastruktury (94 %) a zhruba tři čtvrtiny VOŠ (shodných 78 %) označily podporu čtenářské a matematické gramotnosti jako důležitou.

V případě **praktických škol** je na první pohled patrná menší míra zájmu ohledně nepovinných oblastí celkově. Nejpodstatnější oblastí je ICT (71 %), dále podpora rozvoje matematické (65 %) a čtenářské gramotnosti (59 %). Na rozdíl od ostatních typů škol je pro praktické školy nejméně podstatnou nepovinnou oblastí jazykové vzdělávání. Jako důležitou oblast jej označilo jen 24 % škol.

Tab. 3: Důležitost nepovinných oblastí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 60)	ICT včetně potřeb infrastruktury	55	92 %	139	93 %
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	47	78 %	125	83 %
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	44	73 %	124	83 %
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	35	58 %	111	74 %
SOŠ (N = 86)	ICT včetně potřeb infrastruktury	83	97 %	139	93 %
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	80	93 %	125	83 %
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	73	85 %	124	83 %
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	65	76 %	111	74 %
Gymnázium (N = 34)	ICT včetně potřeb infrastruktury	33	97 %	139	93 %
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	33	97 %	124	83 %
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	32	94 %	125	83 %
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	31	91 %	111	74 %
VOŠ (N = 18)	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	18	100 %	125	83 %
	ICT včetně potřeb infrastruktury	17	94 %	139	93 %
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	14	78 %	124	83 %
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	14	78 %	111	74 %
Praktická škola (N = 17)	ICT včetně potřeb infrastruktury	12	71 %	139	93 %
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	11	65 %	124	83 %
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	10	59 %	111	74 %
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	4	24 %	125	83 %

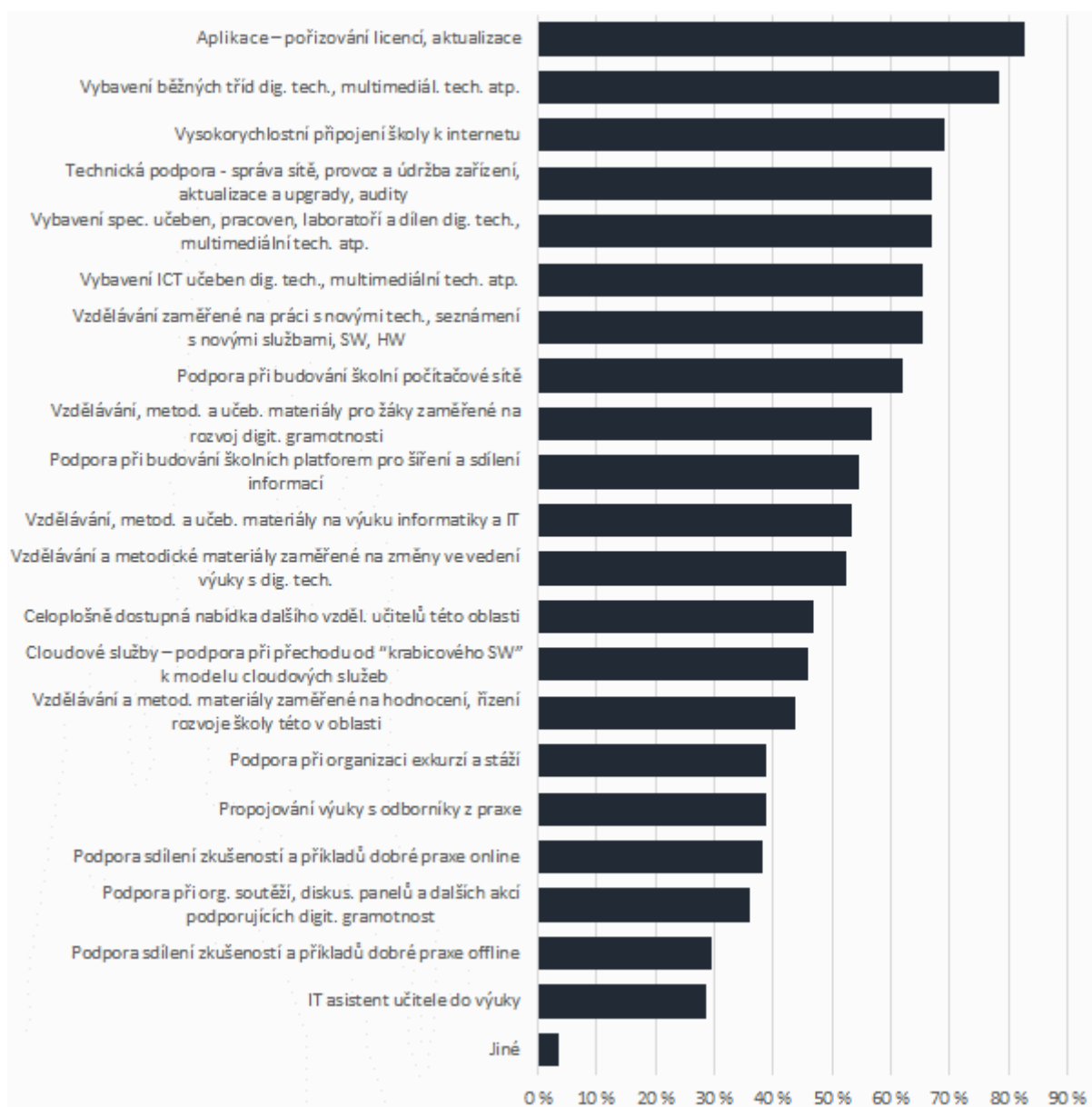
9.2 Opatření pro zlepšení v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury a která uvádějí celkově 81 % škol, je vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou a podobně. Jen s mírně nižší frekvencí školy uvádějí potřebu technické podpory – správu sítě, provoz a údržbu zařízení, aktualizace, upgrady a auditu (74 %) a pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace (73 %).

Další skupinu potřebných opatření v oblasti podpory ICT tvoří potřeba vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi (70 %), potřeba vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou (69 %), potřeba vysokorychlostního připojení školy k internetu (68 %) a podpora při budování počítačové sítě (63 %).

Celá řada navrhovaných opatření se týká oblasti vzdělávání a metodických materiálů. Konkrétně asi 62 % škol uvádí potřebu vzdělávání a metodických materiálů zaměřených na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi, 60 % potřebu vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW a také potřebu vzdělávání, metodických a učebních materiálů pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti žáků (58 %) a na výuku informatiky a IT (54 %). Již méně často zmiňovaným opatřením je podle škol také celoplošně dostupná nabídka dalšího vzdělávání učitelů (44 %) a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, řízení rozvoje školy v oblasti ICT (37 %).

Graf 74: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury

Pro více většinu škol patří k opatřením, která by pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT podpory, nejčastěji pořizování licencí a aktualizací pro různé aplikace (83 %). Další podstatnou oblastí, která by školám měla pomoci v dosažení cílů v oblasti ICT, je vybavování běžných tříd digitálními a multimediálními technologiemi apod. (78 %). Nadpoloviční většina škol pak věnuje pozornost i následujícím opatřením: vysokorychlostní připojení školy k internetu (69 %), technická podpora jako správa sítě a údržba zařízení, vybavení speciálních učeben, laboratoří a pracoven (obojí 67 %), vybavení ICT učeben, vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi (obojí 65 %), podpora při budování školní počítačové sítě (62 %), rozvoj digitální gramotnosti žáků a materiály k tomu potřebné (57 %) a podpora při budování školních platform pro šíření a sdílení informací (55 %). Dalších 53 % škol by uvítalo vzdělávání, metodické a učební materiály pro výuku informatiky a IT a také vzdělávání a materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digitálními technologiemi.

Méně než polovina škol pak považuje za podstatná i opatření jako celoplošně dostupná nabídka dalšího vzdělávání učitelů (47 %), přechod na cloudové služby (46 %), vzdělávání a metodické materiály

zaměřené na hodnocení a řízení rozvoje školy této v oblasti (44 %), podporu při organizaci exkurzí a stáží, propojování výuky s odborníky z praxe (obojí 39 %), podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (38 %) a podpora při organizaci soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících digitální gramotnost (36 %). V nejmenší míře (29 %) by pak školy ocenily podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline a IT asistenta učitele do výuky.

Tab. 4: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 55)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	42	76 %	115	83 %
	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	42	76 %	109	78 %
	Vybavení spec. učeben, pracoven, laboratoří a dílen digit. tech., multimediální tech. atp.	39	71 %	93	67 %
SOŠ (N = 83)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	69	83 %	115	83 %
	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	64	77 %	109	78 %
	Vybavení spec. učeben, pracoven, laboratoří a dílen digit. tech., multimediální tech. atp.	60	72 %	93	67 %
Gymnázium (N = 33)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	30	91 %	115	83 %
	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	26	79 %	109	78 %
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity	24	73 %	93	67 %
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	24	73 %	96	69 %
VOŠ (N = 17)	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	16	94 %	109	78 %
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	15	88 %	115	83 %
	Vzdělávání zaměřené na práci s novými tech., seznámení s novými službami, SW, HW	14	82 %	91	65 %
Praktická škola (N = 12)	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	9	75 %	109	78 %
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	9	75 %	115	83 %
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity	8	67 %	93	67 %

Zaměříme-li se na specifika podle jednotlivých typů škol, pak napříč všemi typy škol patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury, pořizování licencí a aktualizace pro různé aplikace (76 % SOU, 83 % SOŠ, 91 % gymnázií) či vybavení běžných tříd digitálními technologiemi a multimediální technikou (94 % VOŠ, 75 % praktických škol).

SOU i SOŠ následně shodně uvádějí jako další nejdůležitější opatření vybavení běžných tříd (SOU 76 % a SOŠ 77 %) i specializovaných učeben (SOU 71 % a SOŠ 72 %) digitálními technologiemi a multimediální technikou.

Vysoký podíl vyšších odborných škol ještě zmiňuje pořizování licencí a aktualizaci aplikací (88 %) a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi apod. (82 %). Gymnázia v souvislosti s opatřeními také často zmiňují vybavení běžných tříd digitální a multimediální technikou (79 %), technickou podporu a vysokorychlostní připojení školy k internetu (shodných 73 %).

Pro praktické školy jsou významné také nákupy licencí a aktualizace aplikací (75 %) a technická podpora (67 %).

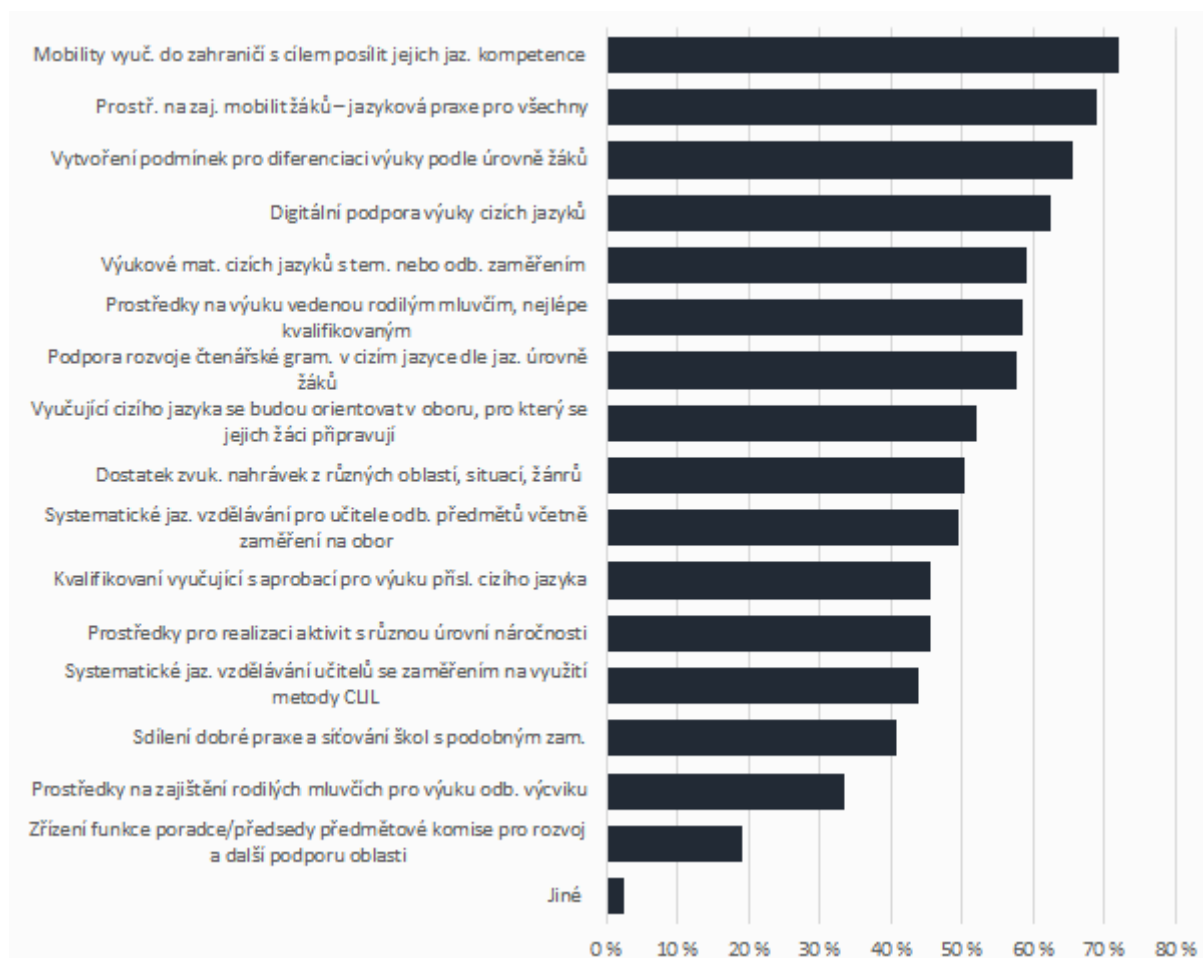
9.3 Opatření pro zlepšení v oblasti jazykového vzdělávání

V rámci jazykového vzdělávání by středním a vyšším odborným školám ve Středočeském kraji jednoznačně nejvíce pomohlo k dosažení zvolených cílů získání prostředků na zajištění mobilit vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (72 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit získání prostředků na zajištění mobilit žáků do zahraničí (69 %), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (66 %), digitální podporu výuky cizích jazyků (62 %) či zajištění materiálů pro výuku cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (59 %).

Školy by dále ocenily více prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím, pokud možno kvalifikovaným a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti žáků v cizím jazyce dle úrovně žáků, a to obojí ve stejné míře (58 %). Školy by také uvítaly, kdyby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (52 %). Polovině škol dále chybí dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací a žánrů a systematické jazykové vzdělávání učitelů pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor.

V poměrně značné míře považují střední a vyšší odborné školy za potřebné a užitečné, aby vyučující byl kvalifikovaný s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka a stejnému podílu škol chybí prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (46 %). Dále by 44 % škol ocenilo systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL.

Graf 75: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání

Relativně méně často zmiňují střední a vyšší odborné školy potřebu sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (41 %), získání prostředků na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (34 %) nebo zřízení funkce poradce či předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti (19 %).

Tab. 5: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 47)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	34	72 %	90	72 %
	Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují	32	68 %	65	52 %
	Kvalifikování vyučujících s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka	30	64 %	57	46 %
SOŠ (N = 80)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	63	79 %	90	72 %
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	63	79 %	86	69 %
	Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením	55	69 %	74	59 %
Gymnázium (N = 32)	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků	24	75 %	72	58 %
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	21	66 %	86	69 %
	Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, tech. podpora apod.)	21	66 %	78	62 %
VOŠ (N = 18)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	16	89 %	90	72 %
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	15	83 %	86	69 %
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	13	72 %	82	66 %
Praktická škola (N = 4)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	3	75 %	90	72 %
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	3	75 %	82	66 %
	Prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti	3	75 %	57	46 %

Všechny typy škol, s výjimkou gymnázií, preferovaly potřebu zajištění prostředků pro podporu mobilit vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (72 % SOU, 79 % SOŠ, 89 % VOŠ a 75 % praktických škol).

Střední odborná učiliště dále ve značné míře považují za potřebné zajistit, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se žáci připravují (68 %) a i potřebu kvalifikovaných vyučujících s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka (64 %).

Střední odborné školy také uvítaly prostředky k zajištění mobilit žáků (79 %) a zároveň by ocenily výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (69 %). Vyšší odborné školy považují dále za potřebné i zajištění prostředků na mobility žáků (83 %) a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (72 %).

Gymnázia ve srovnání s jinými typy škol, tak jako i v ostatních nepovinných oblastech, ve velké míře uvádějí celou řadu potřebných opatření pro rozvoj oblasti jazykového vzdělávání. Zdůrazňují především potřebu podpory rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce (75 %) a v menší míře i prostředky na zajištění mobilit žáků v rámci jazykové praxe pro všechny a digitální podporu výuky cizích jazyků (obojí 66 %).

Praktické školy by ve stejné míře jako mobility vyučujících uvítaly také vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků a prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (vše 75 %).

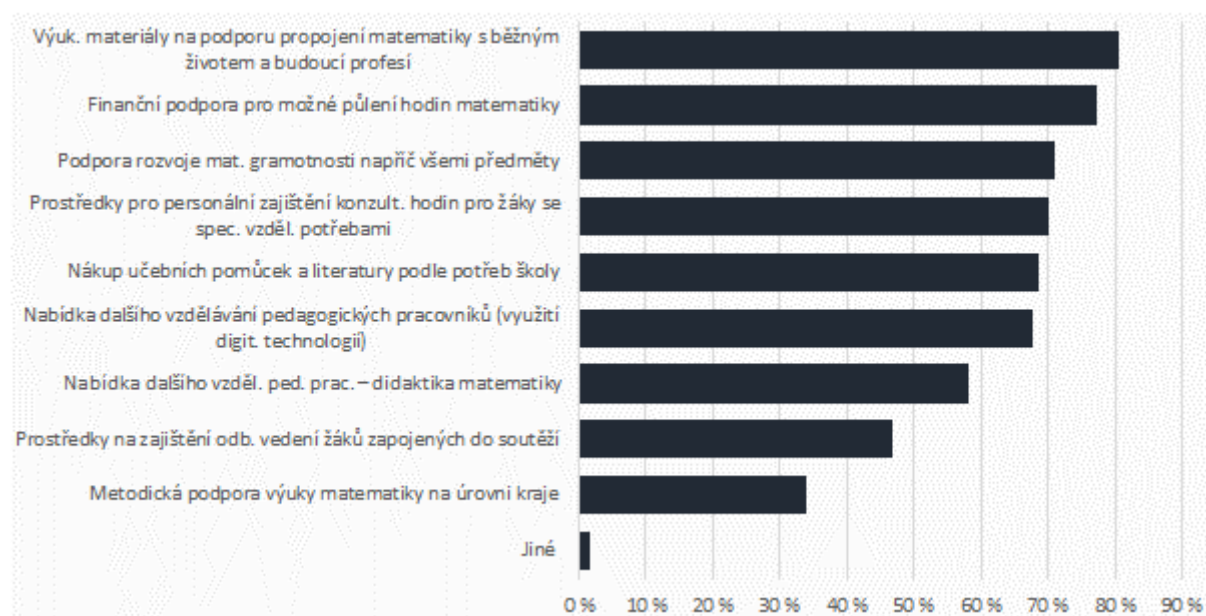
9.4 Opatření pro zlepšení v oblasti matematické gramotnosti

V rámci zlepšování oblasti matematické gramotnosti by středním a vyšším odborným školám v kraji nejvíce pomohlo k dosažení zvolených cílů zajištění výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí (81 %) a finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (77 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (71 %) a zajištění prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (70 %).

Velká část škol také považuje za potřebné a užitečné opatření jako je nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (69 %) a nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií (68 %).

Již menší, avšak stále nadpoloviční většina má zájem o rozšíření nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (58 %). Necelá polovina středních a vyšších odborných škol by rovněž přivítala zabezpečení prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (47 %). Relativně nejméně často zmiňují školy potřebu metodické podpory výuky matematiky na úrovni kraje (34 %).

Graf 76: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti

Pokud jde o preferenci jednotlivých opatření v závislosti na konkrétním typu střední či vyšší odborné školy, střední odborná učiliště a praktické školy preferují především zabezpečení výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí (77 % SOU a 91 % praktických škol). Ostatní typy škol nejčastěji označují za potřebné zajištění finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (85 % SOŠ a gymnázií, 93 % VOŠ).

Výukové materiály na propojení matematiky s běžným životem a profesí by ovšem rovněž uvítala velká část SOŠ (78 %), VOŠ (86 %) i gymnázií (79 %). Mezi nejčastěji zmiňovaná opatření pak patří pro SOU, SOŠ i VOŠ získání prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (73 % SOU, 78 % SOŠ, 93 % VOŠ) a SOU na třetím místě zmiňují i finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (70 %). Vyšší odborné školy by dále uvítaly širší nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve využití digitálních technologií (86 %).

Gymnázia považují dále za potřebné také zajištění prostředků na nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (76 %).

Praktické školy vyjadřují v dalších potřebách oproti ostatním typům škol poněkud odlišné preference. K dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti by jim pomohla především širší nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve využití digitálních technologií, podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty a rovněž nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (shodných 64 %).

Tab. 6: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 44)	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	34	77 %	100	81 %
	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	32	73 %	87	70 %
	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	31	70 %	96	77 %
SOŠ (N = 73)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	62	85 %	96	77 %
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	57	78 %	100	81 %
	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	57	78 %	87	70 %
Gymnázium (N = 33)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	28	85 %	96	77 %
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	26	79 %	100	81 %
	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	25	76 %	85	69 %
VOŠ (N = 14)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	13	93 %	96	77 %
	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	13	93 %	87	70 %
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	12	86 %	100	81 %
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití digit. technologií)	12	86 %	84	68 %
Praktická škola (N = 11)	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	10	91 %	100	81 %
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití digit. technologií)	7	64 %	84	68 %
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	7	64 %	88	71 %
	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	7	64 %	85	69 %

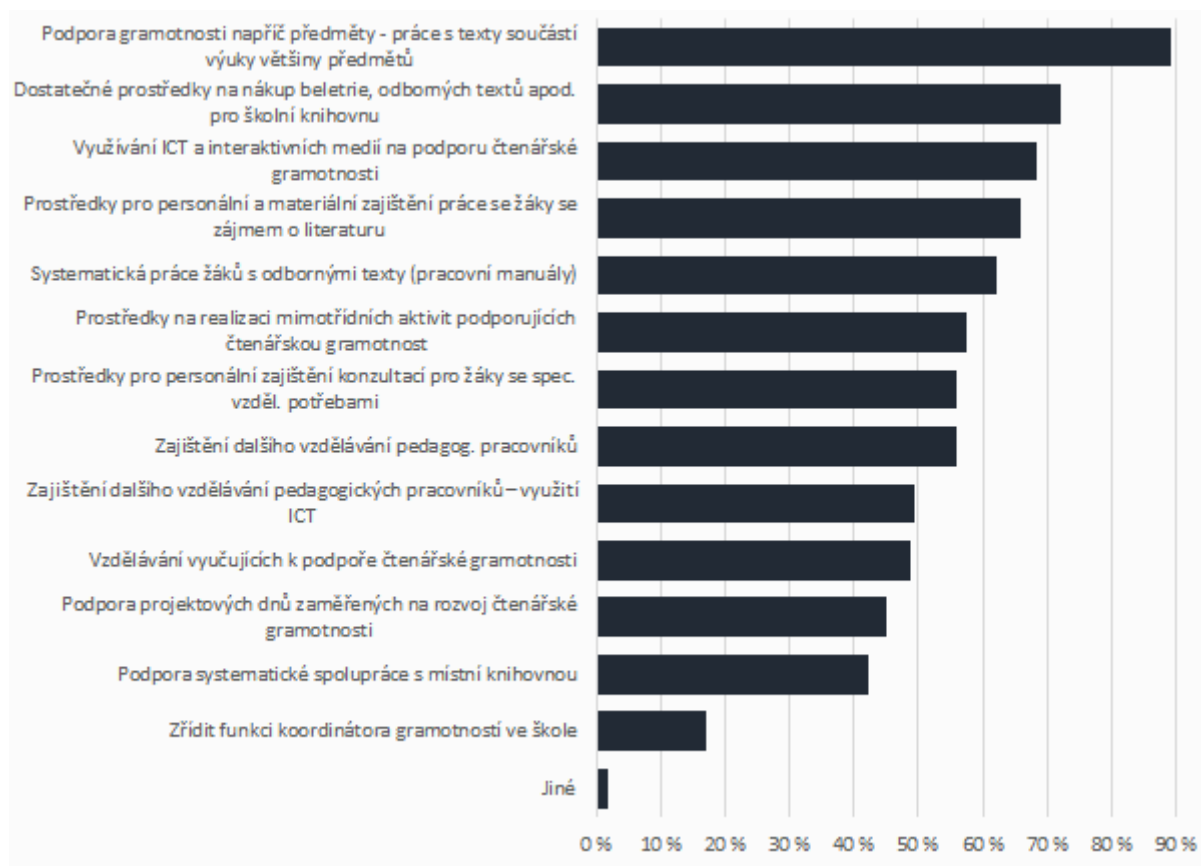
9.5 Opatření pro zlepšení v oblasti čtenářské gramotnosti

V rámci zlepšování oblasti čtenářské gramotnosti by středním a vyšším odborným školám v kraji nejvíce pomohla k dosažení zvolených cílů podpora gramotnosti napříč předměty, tj. že práce s texty bude součástí výuky většiny předmětů (89 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit zajištění dostatečných prostředků na nákup beletrie či odborných textů pro školní knihovnu (72 %), využívání ICT a interaktivních médií (68 %), na personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (66 %), podporu systematické práce žáků s odbornými texty, jako jsou např. pracovní manuály (62 %) a na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (58 %). Střední a vyšší odborné školy by dále ocenily také zajištění prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (56 %).

V nadpoloviční většině považují střední a vyšší odborné školy za potřebné a užitečné zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (56 %) a jejich dalšího vzdělávání v oblasti využití ICT (50 %). Zhruba polovina považuje za důležité také vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (49 %) a podporu na ni zaměřených projektových dnů (45 %) či podporu systematické spolupráce s místní knihovnou (42 %).

Pouze malý podíl škol navrhuje zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (17 %)

Graf 77: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti

Pokud jde o preferenci jednotlivých opatření v závislosti na konkrétním typu střední či vyšší odborné školy, všechny typy škol, s výjimkou gymnázií, pokládají za potřebnou především podporu gramotnosti napříč předměty, tj. že práce s texty bude součástí výuky většiny předmětů (89 % SOU, 91 % SOŠ, 93 % VOŠ a 100 % praktických škol).

Střední odborná učiliště, střední i vyšší odborné školy také považují ve značné míře za potřebné, aby získaly dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu a také, aby žáci systematicky pracovali s odbornými texty (v obou případech 66 % SOU a 68 % SOŠ). Stejná část učilišť by uvítala i využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti. Vyšší odborné školy by taktéž ocenily prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (93 %) a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (86 %).

Gymnázia by nejvíce ocenila prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (87 %), podporu gramotnosti napříč předměty (81 %) a dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (77 %).

Praktické školy by, mimo výše zmíněné, dále uvítaly zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, systematickou práci žáků s odbornými texty a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (vše v 80 %).

Tab. 7: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N = 35)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	31	89 %	99	89 %
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	23	66 %	80	72 %
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	23	66 %	76	68 %
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	23	66 %	69	62 %
SOŠ (N = 65)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	59	91 %	99	89 %
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	44	68 %	80	72 %
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	44	68 %	69	62 %
Gymnázium (N = 31)	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	27	87 %	73	66 %
	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	25	81 %	99	89 %
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	24	77 %	80	72 %
VOŠ (N = 14)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	13	93 %	99	89 %
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	13	93 %	80	72 %
	Zajištění dalšího vzdělávání pedagog. pracovníků	12	86 %	62	56 %
Praktická škola (N = 10)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	10	100 %	99	89 %
	Zajištění dalšího vzdělávání pedagog. pracovníků	8	80 %	62	56 %
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	8	80 %	69	62 %
	Prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se spec. vzděl. potřebami	8	80 %	62	56 %